

IV. Realizacja zadań przez administrację rządową - przykłady działań

W ramach programu „Razem bezpieczniej” podjęto zróżnicowane działania na szczeblu centralnym i lokalnym.

Poniżej przedstawione są *Przykłady działań i inicjatyw* formacji nadzorowanych przez MSWiA, centralnej oraz terenowej administracji rządowej w 2009 roku, w odniesieniu do poszczególnych obszarów działania programu „Razem bezpieczniej”:

1. Bezpieczeństwo w miejscach publicznych i w miejscu zamieszkania
2. Przemoc w rodzinie
3. Bezpieczeństwo w szkole
4. Bezpieczeństwo w środkach komunikacji publicznej
5. Bezpieczeństwo w ruchu drogowym
6. Bezpieczeństwo w działalności gospodarczej
7. Ochrona dziedzictwa narodowego

W okresie sprawozdawczym w poszczególnych obszarach określonych w Programie, ministerstwa, Policja, Straż Graniczna, Państwowa Straż Pożarna oraz wojewodowie podejmowali szereg działań.

Należy podkreślić, że niektóre realizowane zadania wynikały wprost z Programu, niektóre realizowały cele Programu, ale wprost z niego nie wynikały. Natomiast niektóre działania wynikały z innych programów, pozostających w ścisłej korelacji z programem „Razem bezpieczniej”, np. *„Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie”, „Przyjazna i bezpieczna szkoła”, Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii*, (przykłady podjętych działań przez organy administracji rządowej oraz nadzorowane przez MSWiA służby, w poszczególnych obszarach określonych w Programie), czy też nałożonych zadań na powołane rady bądź zespoły (np. *Radę Bezpieczeństwa Imprez Sportowych*).

Należy jednak pamiętać, że ważna jest korelacja tych działań, wzajemne uzupełnianie się, nie dopuszczenie do powielania, bądź wykluczania, czy nakładania się kompetencji.

NAZWA PROGRAMU	WSPÓLNE OBSZARY DZIAŁANIA	ORGAN WIODĄCY	UDZIAŁ RESORTU
BEZPIECZEŃSTWO W RUCHU DROGOWYM			
Krajowy Program Poprawy Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego GAMBIT 2005	1. Kształtowanie bezpiecznych postaw uczestników ruchu drogowego	MI	MSWiA, POLICJA SG, PSP
Rządowy Program Ograniczania Przestępczości i Aspołecznych Zachowań „Razem Bezpieczniej” 2007-2015	2. Podniesienie świadomości społeczeństwa o zagrożeniach w ruchu drogowym	MSWiA	POLICJA SG, PSP
	3. Prowadzenie akcji informacyjnych oraz działań na rzecz		POLICJA SG, PSP

	bezpieczeństwa w ruchu drogowym		
Program resortu spraw wewnętrznych i administracji przeciwdziałania narkomanii i zwalczania przestępczości narkotykowej	Przedsięwzięcia profilaktyczne ukierunkowane na uczestników ruchu drogowego narażonych na zażywanie narkotyków	MSWiA	POLICJA SG
Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii 2006 - 2010		MZ	
PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY			
Rządowy Program Ograniczania Przestępczości i Aspołecznych Zachowań „Razem Bezpieczniej” 2007-2015	1. Procedura Niebieskich Kart	MSWiA	POLICJA
Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2. Podnoszenie świadomości społecznej i prawnej	MPiPS	POLICJA
	3. Doskonalenie instytucjonalnego systemu reagowania na przemoc wobec dzieci		POLICJA
„Przeciwdziałanie agresji i patologii wśród dzieci i młodzieży poprzez sport”	4. Działania na rzecz wychowania poprzez sport	MSiT	MSWiA, Policja, MEN, MZ, MS
Narodowy Plan Działań na Rzecz Dzieci „Polska dla Dzieci”	5. Ograniczenie skali występowania zjawisk patologicznych (m.in. przemocy, narkomanii, alkoholizmu)	MEN	MSWiA, Policja
„Bezpieczna i przyjazna szkoła”		MEN, MZ, MS	MSWiA, Policja
	BEZPIECZEŃSTWO W SZKOLE		
Krajowy Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przestępczości wśród	1. Prowadzenie szkoleń dla osób pracujących z dziećmi i młodzieżą	MSWiA	POLICJA MEN

Dzieci i Młodzieży 2004-2014 „Bezpieczna i przyjazna szkoła” Narodowy Plan na Rzecz Dzieci 2004-2012 „Polska dla Dzieci” Strategia Polityki Społecznej 2007 - 2013	2. Szkolenia dla dyrektorów szkół, nauczycieli i innych pracowników szkoły 3. Promowanie zdrowego stylu życia	MEN MEN MPiPS	Podmioty prowadzące szkolenia, w tym zakresie POLICJA
	BEZPIECZEŃSTWO W MIEJSCU ZAMIESZKANIA		
Rządowy Program Ograniczania Przestępczości i Aspołecznych Zachowań „Razem Bezpieczniej” 2007-2015 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”	Promowanie rozwiązań zwiększających bezpieczeństwo przestrzeni publicznych m.in. monitoring	MSWiA MEN	MSWiA, POLICJA Dyrektorzy szkół

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

Komórki organizacyjne Komendy Głównej Policji, w ramach współpracy z innymi instytucjami administracji rządowej, organizacjami pozarządowymi zrealizowały w minionym roku szereg systemowych działań, które wpisały się w rządowy program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpiecznie”, a jednocześnie wypełniły priorytety, jakie przyjęte zostały na najbliższe lata dla polskiej Policji. Ponadto kontynuowano proces katalogowania programów profilaktycznych realizowanych w całym kraju przy współudziale Policji, proces kontynuowany jest w roku bieżącym wg kryteriów wskazanych przez Departament Analiz i Nadzoru MSWiA, a także wymieniano doświadczenia dotyczące prewencji kryminalnej na płaszczyźnie międzynarodowej poprzez Europejską Sieć Zapobiegania Przestępczości.

Należy podkreślić, że szczegółowy opis głównych przedsięwzięć Komendy Głównej Policji w ramach realizacji Programu, przedstawiony został w poszczególnych obszarach bezpieczeństwa, które program „Razem bezpiecznie” obejmuje. Policyjne działania wojewódzkie, zaprezentowane są w opisie działań przesłanych od Wojewodów, jako *koordynatorów wojewódzkich*.

KOMENDA GŁÓWNA STRAŻY GRANICZNEJ

Gabinet Komendanta Głównego SG, w ramach programu „Razem bezpiecznie” włączył się i nadzorował organizację w ramach działań formacji, m.in. IV edycję akcji pn. „Przystanek PaT” i Kampanię edukacyjno – informacyjną pn. „Rowerem bezpiecznie do celu”.

Od początku akcji pn. „Przystanek PaT”, uczestnikami były drużyny harcerskie prowadzone przez funkcjonariuszy Straży Granicznej. Straż Graniczna włączyła się w organizację tego przedsięwzięcia poprzez zaangażowanie funkcjonariuszy Warmińsko – Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej i Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie, zapewniając obsługę kwatermistrzowską i transport dla uczestników. Informację o tym zamieszczono na stronach internetowych/intranetowych,

podkreślając poparcie Straży Granicznej dla akcji. Policja wyraziła uznanie dla zaangażowania i włożonego trudu formacji, przez co Straż Graniczna stała się ważnym partnerem w realizacji tego projektu.

31 maja 2009 r. w Warszawie, w ramach Kampanii została zainaugurowana kampania na rzecz bezpieczeństwa rowerzystów, a w szczególności dzieci i młodzieży. Na Polach Mokotowskich zorganizowano „Piknik rodzinny”. Swoje stoisko przygotowała również Straż Graniczna, na którym można było uzyskać informacje o formacji, zapoznać się z tajnikami techniki kryminalistyki oraz zobaczyć pojazdy służbowe wykorzystywane w codziennej służbie. Atrakcją był również pokaz tresury psa służbowego. Oprócz wymienionej kampanii „Razem bezpieczniej”, w ramach prowadzonych wspólnie z funkcjonariuszami Policji i SOK działań prewencyjnych i przywracających porządek na szlakach komunikacyjnych, funkcjonariusze Straży Granicznej uczestniczyli w akcjach pod kryptonimem: „Bezpieczny przejazd – zatrzymaj się i żyj”, „Bezpieczna podróż”, „Bezpieczna kolej”, „Bezpieczne tory”, „Bezpieczne wakacje”, „Bezpieczne ferie”, „Bezpieczne święta”, „Bezpieczny weekend”, „Nielegalna migracja”, „Semafor”, „Delta”, „Narkotyki”, „Trakcja”.

PAŃSTWOWA STRAŻ POŻARNA

W 2009 r., Państwowa Straż Pożarna przeprowadziła ogółem 46 600 kontroli **przestrzegania przepisów przeciwpożarowych** obejmujących 58 227 obiektów, w tym:

- **22 253 obiekty użyteczności publicznej (co stanowi 38,2% liczby skontrolowanych obiektów), w tym m.in.:**
 - 3 036 obiektów administracyjno-biurowych;
 - 3 216 domów towarowych i supermarketów;
 - 2 219 dyskoteki i lokale gastronomiczne;
 - 1 205 obiektów widowiskowo-sportowych;
- **15 460 obiektów produkcyjnych i magazynowych (26,5 %);**
- **8 491 obiekty zamieszkania zbiorowego (14,6 %);**
- **7 278 budynki mieszkalne wielorodzinne (12,5 %);**
- **2 928 obiekty resortu leśnictwa (5,0 %);**
- **1 817 obiekty gospodarstw rolnych (3,1 %);**
- **1 410 obiektów na terenach zakładów stwarzających zagrożenie dla ludzi i środowiska (2,4 %).**

W wyniku czynności kontrolno-rozpoznawczych stwierdzono ogółem 82 895 nieprawidłowości, tj. 1,4 na jeden skontrolowany obiekt, w tym m.in.:

- 35 065 nieprawidłowości w obiektach użyteczności publicznej;
- 20 168 nieprawidłowości w obiektach produkcyjnych i magazynowych;
- 13 125 nieprawidłowości w obiektach zamieszkania zbiorowego.

Najwięcej nieprawidłowości dotyczyło:

- **stanu instalacji użytkowych (15 745);**
- **dróg ewakuacyjnych i oznakowania znakami bezpieczeństwa (10 343);**
- **zaznajomienia z przepisami i instrukcji bezpieczeństwa pożarowego (10 108);**
- **wyposażenia w podręczny sprzęt gaśniczy i urządzenia przeciwpożarowe (8 832);**
- **warunków ewakuacji, mogących zagrażać życiu ludzi (5 684);**
- **instalacji wodociągowych wewnętrznych (4 131);**
- **zaopatrzenia wodnego obiektów (3 003);**
- **stanu dojazdów pożarowych do obiektów (1 463);**
- **magazynowania oraz przetwarzania materiałów (1 111).**

Na podstawie przeprowadzonych działań kontrolnych, w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości przez właścicieli, zarządzających i użytkowników obiektów lub terenów, komendy wszczęły 28 893 postępowania nakazowo-egzekucyjne, w ramach których:

- **wydano 16 989 decyzji administracyjnych, w tym 265 wstrzymujące roboty i zakazujące eksploatacji;**
- **wszczęto 379 postępowań egzekucyjnych;**
- **nałożono 1 427 mandatów karnych;**
- **skierowano 48 wniosków do prokuratury;**
- **skierowano 13 wniosków do sądów grodzkich;**
- **skierowano 10 037 wystąpień do innych instytucji i organów.**

Innymi formami działań o charakterze profilaktyczno-prewencyjnym było informowanie opinii publicznej poprzez lokalne media i Internet o zagrożeniach, jak np. ostrzeżenia o zatruciach tlenkiem węgla, o skutkach wypalania traw, czynności kontrolne w obiektach wypoczynku dzieci, użyteczności publicznej oraz przemysłowych, a także organizowanie dla strażaków OSP specjalistycznych kursów kierowania ruchem drogowym oraz z zakresu ratownictwa technicznego.

Wg Komendy Głównej Straży Pożarnej, program „Razem bezpiecznej” rozwija się intensywnie wraz z projektami nowych programów i propozycji. Jest ich z każdym rokiem coraz więcej. Podejmowane były starania, żeby powiązać stałe działania z realizacją Programu na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa i eliminacji zagrożeń. Państwowa Straż Pożarna propaguje głównie programy edukacyjne - w szkołach oraz w miejscach wypoczynku dzieci i młodzieży.

Bezpieczeństwo w miejscach publicznych i w miejscu zamieszkania

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

W minionym roku Policja dążyła do wypełnienia priorytetowego zadania jakim jest skuteczne zapobieganie i zdecydowana eliminacja przestępstw i wykroczeń szczególnie uciążliwych dla społeczności lokalnych. Podejmowane były działania zmierzające do zwiększenia liczby policjantów pełniących służbę bezpośrednio na „ulicy” oraz optymalizacji wykorzystania posiadanych zasobów kadrowo-sprzętowych Policji. Nie mniej ważne były inicjatywy zmierzające do poprawy bezpieczeństwa imprez masowych. Dużą wagę przywiązywano również do usprawnienia współpracy Policji z innymi podmiotami, doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy i pracowników Policji, jak również wymiany doświadczeń na płaszczyźnie międzynarodowej. W ww. obszarze komórki organizacyjne Komendy Głównej Policji zrealizowały m.in. nw. zadania:

- opracowano materiały instruktażowe w zakresie odprawy do służby oraz koordynacji działań zewnętrznych, rozliczenia czasu służby;
- dokonano analizy stopnia wdrożenia postanowień Zarządzenia nr 768 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 sierpnia 2007 roku w sprawie form i metod wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym celem identyfikacji obszarów dysfunkcyjnych;
- opracowano materiał instruktażowy pt. „Elementy Organizacji Służby – odprawa do służby prewencyjnej”. Opracowanie przekazano naczelnikom KWP/KSP podczas odprawy służbowej, która miała miejsce w czasie Turnieju Par Patrolowych „Patrol Roku 2009” w SP Słupsku;
- dokonano analizy stanu wykorzystania policjantów podstawowych komórek służby prewencyjnej w oparciu o wskaźnik procentowego udziału w służbie patrolowej policjantów wykonujących zadania o charakterze patrolowo-interwencyjnym oraz liczbę bezwzględną policjantów skierowanych do służby patrolowej i obchodowej wszystkich komórek organizacyjnych (poza OPP i SPPP) danej jednostki Policji;
- wdrożono nowelizację Zarządzenia nr 841 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 lipca 2004 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę na wodach i terenach przywodnych oraz Zarządzenie nr 1386 KGP z dnia 17 listopada 2009 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę na wodach i terenach

przywodnych. Nadrzędnym celem inicjatyw była poprawa bezpieczeństwa na wodach i obszarach przywodnych;

- opracowano Projekt Zarządzenia KGP w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową na stokach narciarskich i szlakach turystycznych przeznaczonych do turystyki narciarskiej;
- wdrożono do realizacji Zarządzenie nr 884 KGP z dnia 21 lipca 2009 r. w sprawie metod i form wykonywania przez policjantów zadań z użyciem koni służbowych, szczegółowych zasad ich szkolenia oraz norm wyżywienia;
- dokonywano oceny poziomu współpracy Policji ze strażami gminnymi/miejskimi;
- monitorowano stan bezpieczeństwa na wodach i obszarach przywodnych (w 2009 roku na terenie całej Polski **utonęło 468 osób**, czyli o 16 osób więcej niż w 2008 r. Jednocześnie, w 2009 r., w porównaniu do roku 2008, widoczny jest spadek wypadków utonięć o 20 oraz spadek liczby osób uratowanych o 50 – szczegółowa analiza na www.policja.pl);
- uczestniczono w procesie legislacyjnym zmierzającym do opracowania i wdrożenia nowej ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych, m.in. w celu umożliwienia Policji skutecznego i efektywnego realizowania zadań, w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego podczas imprez masowych. Efektem podjętych prac było uchwalenie przez Sejm RP w dniu 20 marca 2009 r. ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych;
- opracowano projekty rozporządzeń wykonawczych stanowiących wypełnianie upoważnień zawartych w Ustawie z dnia 20 marca ur. o bezpieczeństwie imprez masowych: Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wymogów, jakie powinni spełniać kierownik do spraw bezpieczeństwa, służby porządkowe i służby informacyjne organizatora imprezy masowej w zakresie wyszkolenia i wyposażenia, oraz szczegółowych warunków i sposobów ich działania, Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie sposobu utrwalania przebiegu imprezy masowej minimalnych wymagań technicznych dla urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk oraz warunków przechowywania zgromadzonych podczas utrwalania przebiegu z imprezy masowej materiałów, Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie sposobu przekazywania informacji dotyczących bezpieczeństwa imprez masowych przez podmioty zobowiązane, wzorów kart rejestracyjnych, karty zapytania oraz karty odpowiedzi;
- zainicjowano szkolenia dla policjantów operatorów foto-video wchodzących w skład zespołów monitorujących. Wskazane doskonalenie zawodowe ma na celu przygotowanie kadr policyjnych do profesjonalnej obsługi sprzętu foto-video, co w konsekwencji będzie miało wymierny wpływ na jakość dokumentów i materiałów, sporządzanych z przebiegu zabezpieczanych przez Policję imprez masowych. Pierwsza edycja szkolenia odbyła się w terminie 22-26 czerwca 2009 r.;
- w ramach podejmowanych przedsięwzięć opracowano materiał pomocniczy do projektu „Instytucja spottersa w Policji polskiej”, które przedstawia w sposób kompleksowy cel powołania, metody działania, rolę i zadania spottersa. Zgodnie z postanowieniami dokumentu, priorytetem dla policyjnych spottersów będzie przede wszystkim wykluczenie chuliganów z udziału w imprezach sportowych, a tym samym pośrednio zostanie wyeliminowany czynnik związany z ich przemieszczaniem. Na podstawie opracowanego programu, w Centrum Szkolenia Policji w Legionowie zorganizowano szkolenia adresowane dla spottersów polskiej Policji. Do chwili obecnej odbyły się dwa szkolenia, w których udział wzięło 49 policjantów z całego kraju;
- w ramach bieżącej współpracy z jednostkami organizacyjnymi Policji podjęto starania mające na celu wypracowanie jednolitego modelu postępowania Policji w związku z wejściem w życie nowej ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych;
- przekazywano do jednostek organizacyjnych Policji wytyczne mające m.in. na celu intensyfikację działań Policji w zakresie poprawy stanu bezpieczeństwa imprez masowych, a także poprawę sprawności i profesjonalizmu działań policyjnych podejmowanych na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa w ich trakcie;
- doskonalono policjantów pionu dyżurnych w celu zapewnienia określonych standardów postępowania służb dyżurnych, m.in. poprzez: monitorowanie jakości doskonalenia zawodowego w jednostkach organizacyjnych Policji, inicjowanie przedsięwzięć gwarantujących prawidłowe funkcjonowanie służby dyżurnej, rozpoznawanie bieżących problemów dotyczących właściwego

funkcjonowania stanowisk kierowania w jednostkach organizacyjnych Policji w ramach wizyt studyjnych, itp.;

- współuczestniczono w realizacji zadań wynikających z funkcjonowania w okresie wakacyjnym (1.06.-30.09.2009 r.) „Telefonu bezpieczeństwa dla turystów zagranicznych” zgodnie z zapisami porozumienia podpisanego przez Ministra Sportu i Turystyki, Komendanta Głównego Policji, Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców i Polska Organizację Turystyczną;
- zrealizowano zadania związane ze zgłoszeniem programów prewencyjnych do konkursu ECPA i promowano polskie programy profilaktyczne w ramach Konferencji Dobrych Praktyk (program Fundacji Dzieci Niczyje „Stop cyberprzemocy”, program KGP „Profilaktyka a Teatr” oraz „Poprawa bezpieczeństwa dzieci i młodzieży szkolnej w Legionowie”);
- wdrażanym działaniom policyjnym towarzyszyły kampanie medialne realizowane przez Rzecznika Prasowego Komendanta Głównego Policji. Nagłaśniane były ww. działania Policji m.in. w odniesieniu do takich obszarów jak bezpieczeństwo w ruchu drogowym, w miejscu wypoczynku czy miejscu zamieszkania, w rejonach zbiorników wodnych, ze szczególnym uwzględnieniem działań ukierunkowanych na podniesienie poziomu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży uczestniczących w różnorodnych zorganizowanych formach wypoczynku.

PAŃSTWOWA STRAŻ POŻARNA

Funkcjonariusze PSP, w ramach nałożonych na służbę zadań przeprowadzali akcje o charakterze informacyjno-edukacyjnym, dotyczące sytuacji zagrożenia życia i mienia w miejscach publicznych i miejscach zamieszkania, do których należały próbne ewakuacje w supermarketach, szkołach, zakładach pracy, akcje kontrolne „Bezpieczny akwen”, „Bezpieczna droga do szkoły”, kontrole przewozu materiałów niebezpiecznych oraz punktów sprzedaży materiałów pirotechnicznych (współpraca z Policją), ćwiczenia na przejazdach kolejowych pod hasłem „Zatrzymaj się i żyj”, pokazy sprzętu ratownictwa technicznego, medycznego, kontrolę stanu bezpieczeństwa w obiektach wypoczynku dzieci i młodzieży, ćwiczenia propagujące zasady bezpiecznego wypoczynku, ogólnopolską akcję „Otwarte strażnice” – spotkania strażaków z dziećmi i młodzieżą, zwiedzanie jednostek, zapoznanie ze sprzętem i pracą strażaka, poszerzanie wiedzy o ochronie przeciwpożarowej. Ponadto wydano poradniki i informatory, tzn. „Bezpieczne ogrzewanie i dogrzewanie pomieszczeń w sezonie zimowym”, „Jak uniknąć zatrucia tlenkiem węgla”, „Bezpieczne wakacje”, prowadzono strażackie lodowiska w ramach akcji „Zima w mieście” – bezpieczne ślizgawki.

MINISTERSTWO SPORTU I TURYSTYKI

Działania Ministerstwa Sportu i Turystyki mają na celu zapobieganie patologiom w sporcie oraz poprawę bezpieczeństwa uczestników imprez sportowych.

Ministerstwo kontynuuje podjęte zadania, w szczególności w ramach realizacji projektów edukacyjnych oraz inicjatyw nastawionych na wspieranie działań w zakresie bezpieczeństwa w sporcie, w tym edukacji kibiców.

Zadania były realizowane we współpracy z podmiotami działającymi w obszarze bezpieczeństwa w sporcie, w tym w ramach Rady Bezpieczeństwa Imprez Sportowych oraz funkcjonujących w jej obrębie Stałej Grupy Ekspertkiej i Zespołu ds. Profilaktyki.

Decyzją członków Rady Bezpieczeństwa Imprez Sportowych powołano Stałą Grupę Ekspertką Rady Bezpieczeństwa Imprez Sportowych, w której pracach uczestniczą przedstawiciele Ministra Sportu i Turystyki. Do podstawowych zadań grupy eksperckiej należy między innymi dokonywanie analizy i oceny podejmowanych działań na rzecz bezpieczeństwa imprez sportowych. Należy nadmienić, że w ramach grupy eksperckiej działa Zespół ds. Profilaktyki z udziałem ekspertów wskazanych przez Ministra Sportu i Turystyki. Głównymi projektami, realizowanymi przy współudziale MSiT były:

1. Projekt „Kibice Razem”, przygotowany i prowadzony przez Spółkę PL.2012, dotyczący zwalczania postaw przemocy w środowisku kibiców piłkarskich, poprzez długoterminową pracę pedagogiczną bezpośrednio z kibicami. Program „Kibice Razem” jest skierowany do grup kibiców

stykających się z występującymi patologiami i zjawiskiem przemocy wśród kibiców piłki nożnej. Projekt zakłada stworzenie ośrodków pracy pedagogicznej z kibicami, które mają być prowadzone na terenie Miast – Gospodarzy UEFA EURO 2012. Realizowane będą przede wszystkim na stałym, bezpośrednim kontakcie z grupami kibiców, wspieraniu przedsięwzięć podejmowanych przez środowisko kibiców, w tym współpracy z różnymi podmiotami. Projekt ma charakter otwarty i może zostać rozszerzony na inne miasta.

2. Projekt „*Jestem Fair*” – zakłada propagowanie idei fair play, jako edukacyjnego elementu zwalczania rasizmu, ksenofobii i antysemityzmu oraz upowszechnianie postawy większego zrozumienia dla innych kultur, wyznań i większej tolerancji w całej Unii Europejskiej. Zaplanowane zadania obejmują szkoły na terenie Łodzi przewidują przeprowadzenie diagnozy postaw fair play wśród uczniów gimnazjów oraz organizację zajęć warsztatowych z uczniami – w ramach godziny wychowawczej lub lekcji wychowania fizycznego. Projekt ma zakończyć ewaluacja postaw fair play wśród uczniów w odniesieniu do rasizmu, ksenofobii i antysemityzmu.
3. Wsparcie inicjatywy „*Kibice w swoim mieście*” – ukierunkowanej na pracę edukacyjną ze stowarzyszeniami kibiców oraz przedstawicielami władz Miast – Gospodarzy UEFA EURO 2012. Projekt uzyskał patronat Ministra Sportu i Turystyki, jak również wsparcie podczas aplikowania o środki unijne w celu sfinansowania jego realizacji. Program przewiduje formę akcji mającej przyczynić się do zorganizowania struktur zapewniających właściwą współpracę pomiędzy stowarzyszeniami kibiców, a władzami lokalnymi. Na poziomie partnerstwa krajowego projekt ma na celu zapoznanie przedstawicieli lokalnych stowarzyszeń kibiców z funkcjonowaniem demokratycznych instytucji lokalnych. W ramach współpracy międzynarodowej przewiduje się kontakty mające na celu wymianę doświadczeń oraz przekazanie sprawdzonych wzorców postępowania. Projekt ma być finansowany z funduszy Unii Europejskiej – Program „Młodzież w działaniu”. Program „*Kibice w swoim mieście*” nawiązuje do ogólnopolskiego projektu „*Kibice Razem*” (opartego na idei „fan coaching”), którego nadrzędnym celem jest zwalczanie postaw przemocy w środowisku polskich kibiców piłkarskich oraz może dodatkowo wesprzeć działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa uczestników UEFA EURO 2012.
4. Współorganizacja, wraz z PL.2012 Spółka z o.o., przedsięwzięcia w zakresie wdrażania projektu „Ambasady Kibiców”. Projekt ukierunkowany jest na rozpowszechnienie idei mobilnych i stacjonarnych punktów informacyjnych dla gości turnieju UEFA EURO 2012, prowadzonych przez wolontariuszy ze środowiska fanów piłki nożnej.
5. Udział w pracach Zespołu Koordynującego Rządowy Program „Razem bezpieczniej”. W ramach prac Zespołu m.in. rozpatrywane były wnioski złożone w konkursach na najlepsze projekty w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Ministerstwo Sportu i Turystyki, podejmuje także działania w zakresie podnoszenia świadomości na temat problemu zjawisk patologicznych w sporcie, które mają wpływ na bezpieczeństwo w obszarze sportu:

1. Projekt „*Aktywny Kibic*” – przesłaniem projektu szkoleniowego jest idea zwiększenia bezpieczeństwa imprez sportowych, poprzez działania skierowane w stronę społeczeństwa, w tym dzieci i młodzieży, a w szczególności – kibiców imprez. W 2009 roku zaplanowano wypracowanie koncepcji oraz rozwiązań promocyjnych mających na celu propagowanie idei pozytywnego kibicowania i wzrostu aktywności wśród społeczeństwa. W ramach projektu zrealizowano cykl warsztatów szkoleniowych w zakresie problematyki projektów kibicowskich. Do udziału w szkoleniach zaproszeni zostali m.in. przedstawiciele Ministerstwa Sportu i Turystyki, Spółki PL.2012, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, polskich związków sportowych, przedstawiciele Miast – Gospodarzy UEFA EURO 2012, Polskiego Komitetu Olimpijskiego, Szkolnego Związku Sportowego, Ekstraklasy S.A. oraz Uniwersytetu Łódzkiego. Realizacja programu ma służyć eliminowaniu zjawisk patologicznych (agresja, przemoc, dyskryminacja rasowa, nietolerancja, ksenofobia) występujących w sporcie oraz poprawie bezpieczeństwa uczestników imprez

- sportowych. Tematyka przedsięwzięcia wpisuje się w realizowane strategie związane z przygotowaniem do organizacji UEFA EURO 2012.
2. MSiT uczestniczy w corocznej kampanii *Wykopmy rasizm ze stadionów* podczas akcji „Tydzień Akcji Futbolu przeciwko Rasizmowi”, która organizowana jest w ramach współpracy ze stowarzyszeniem „Nigdy Więcej” – członkiem - założycielem europejskiej federacji *Football Against Racism in Europe (FARE)*, prowadzącym działania zapobiegające rasizmowi i zwalczające to zjawisko, między innymi w sporcie. Projekt „Wykopmy rasizm ze stadionów” skierowany jest do kibiców, zawodników, trenerów, sędziów, działaczy sportowych i dziennikarzy. Ideą akcji jest propagowanie antyrasistowskich postaw wśród fanów. Polega m.in. na walce z dyskryminacją oraz faszystowską symboliką na stadionach. Obchody tegorocznej, europejskiej akcji „Tydzień Akcji Futbolu przeciwko Rasizmowi” zostały przeprowadzone na całym kontynencie w dniach 15 - 27 października 2009 roku.
 3. Aktywny udział i współorganizacja konferencji tematycznych:
 - a) Międzynarodowa konferencja „Unite Against Racism” – Warszawa, 3-4 marca 2009 roku. Konferencja pod patronatem UEFA, miała na celu podkreślenie polityki „zero tolerancji dla rasizmu”. Problem rasizmu w kontekście turnieju UEFA EURO 2012, został poruszony w wystąpieniu wprowadzającym Ministra Sportu i Turystyki. Ponadto w trakcie konferencji zwrócono uwagę na szczególne znaczenie edukacji i podnoszenie świadomości odnośnie rasizmu, dyskryminacji, działań skierowanych do dzieci i młodzieży nastawionych na likwidowanie uprzedzeń,
 - b) organizacja konferencji „Nie – dla rasizmu w sporcie” oraz towarzyszącego jej meczu piłki nożnej z udziałem znanych osobistości oraz zawodników grających w polskich klubach. Konferencja odbyła się 16 października 2009 roku w siedzibie Polskiego Komitetu Olimpijskiego. Rozegrany mecz towarzyski był kolejnym wydarzeniem promującym kulturę tolerancji i otwartości w polskim sporcie w ramach akcji „Wykopmy rasizm ze stadionów”. Przedsięwzięcie jest wyrazem aktywnego włączenia się Ministerstwa Sportu i Turystyki w nurt przeciwdziałania wszelkim przejawom rasizmu oraz podjęcia wyzwania zmiany mentalności polskich kibiców i zawodników. Współorganizatorami konferencji byli Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania oraz Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. Podczas konferencji prezesi polskich związków sportowych i zaproszeni goście podpisali deklarację "Nie - dla rasizmu w sporcie". W spotkaniu wzięli również udział przedstawiciele UEFA, Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, Stowarzyszenia „Nigdy Więcej” i Polskiego Komitetu Olimpijskiego, który jednocześnie był współorganizatorem spotkania,
 - c) debata z udziałem przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz środowisk sportowych „Jak walczyć z rasizmem na polskich stadionach” - 19 lutego 2009 roku. W trakcie dyskusji poruszono m.in. kwestię skuteczności dotychczasowych sankcji oraz kierunków działań zapobiegających występowaniu zjawiska rasizmu,
 - d) konferencja „Kibicujemy Fair” – Warszawa, 22 października 2009 roku. Spotkanie było skierowane do szerokiego środowiska kadr kultury fizycznej: nauczycieli wychowania fizycznego, trenerów i instruktorów sportowych, jak również do szkolnych koordynatorów ds. bezpieczeństwa. Celem konferencji było przedstawienie strategii, programów oraz projektów skierowanych do uczniów, nauczycieli oraz środowisk szkolnych i pozaszkolnych, realizowanych w zakresie kształtowania pozytywnych postaw kibiców w trakcie imprez sportowych. Oprócz wyżej wymienionych, przedstawiciel MSiT przekazał uczestnikom informacje dotyczące działań Ministerstwa i przybliżył realizowane programy m.in. „Moje Boisko – Orlik 2012”,
 - e) konferencja „Przeciwdziałanie przemocy i rasizmowi w sporcie” - Belgrad, 20 – 21 października 2009r. Konferencja miała na celu zwrócenie szczególnej uwagi na wzajemną współpracę środowisk oraz wymianę doświadczeń w zakresie działań zwalczających i potępiających przypadki przemocy i rasizmu w sporcie. W trakcie spotkania m.in. omawiano podstawy prawne oraz realizowane projekty profilaktyczne.

6. Kontynuowana jest współpraca ze Stałym Komitetem Rady Europy ds. wdrażania Europejskiej Konwencji w sprawie przemocy i ekscesów widzów w czasie imprez sportowych, a w szczególności meczów piłki nożnej, m.in. poprzez:
 - opiniowanie projektów rekomendacji Stałego Komitetu (projekt rekomendacji w sprawie stref „public viewing”, projekt rekomendacji w sprawie „Karty Kibica” („supporters` charters”), projekt rekomendacji w sprawie „zasad gościnności” podczas organizacji imprez sportowych);
 - rozpowszechnianie informacji dotyczących bezpieczeństwa imprez sportowych wypracowywanych przez przedstawicieli Stałego Komitetu, wymiana doświadczeń i najlepszych praktyk;
 - aktywne uczestnictwo w pracach Stałego Komitetu T-RV (m.in. podczas prac nad zmianą procedury organizacyjnej Stałego Komitetu).
7. Inicjowanie zmian prawnych w zakresie bezpieczeństwa, w tym bezpieczeństwa w sporcie oraz uczestniczenie w pracach nad ustawą z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. Nr 62, poz. 504) oraz innymi aktami prawnymi i regulacjami dotyczącymi bezpieczeństwa imprez masowych.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ (ŻANDARMERIA WOJSKOWA)

Programowe czynności prewencyjne realizowane były wspólnie z funkcjonariuszami: Policji, Straży Miejskiej, Straży Ochrony Kolei oraz Straży Granicznej. Poprzedzone one zostały cyklicznymi spotkaniami z w/w służbami, na których określano na bieżąco najbardziej zagrożone miejsca oraz rejony, które następnie monitorowano poprzez wspólną służbę patrolową.

Żandarmeria Wojskowa w minionym roku uczestniczyła m.in. we wspólnych przedsięwzięciach prewencyjnych pod kryptonimami: „Bezpieczna Wiosna 2009”, „Majowy Weekend 2009”, „Znicz 2009”, „Bezpieczne Święta”, „Bezpieczne Wakacje”, „Bezpieczne Ferie”, „Miasto 2009”, „Nowy Rok”, „Trzeźwość”.

Jednostki Żandarmerii Wojskowej, brały także czynny udział w zabezpieczeniu prewencyjnym imprez masowych, uroczystości patriotyczno – religijnych z udziałem wojska, wizyt delegacji zagranicznych oraz pikników rodzinnych na terenach miast i gmin. Ogółem, jednostki terenowe Żandarmerii Wojskowej, wystawiły w miejscach publicznych, oraz w rejonach zamieszkałych przez żołnierzy zawodowych - 39363 patroli, w tym z Policją -11390, Strażą Miejską, Strażą Ochrony Kolei i Strażą Graniczną -1719. W trakcie działań patrolowych ujawniono 3835 sprawców wykroczeń oraz 73 sprawców przestępstw.

MINISTERSTWO ZDROWIA

Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii wspierało realizację programów profilaktyki selektywnej, ukierunkowanych na przeciwdziałanie inicjacji narkotykowej, zmianę postaw dotyczących używania narkotyków oraz ograniczanie ryzyka związanego z okazjonalnym przyjmowaniem narkotyków. Projekty były wdrażane bezpośrednio w środowisku okazjonalnych użytkowników narkotyków lub osób zagrożonych ich używaniem, oraz w miejscach o zwiększonym rozpowszechnieniu używania np. w miejscach organizowania masowych imprez rozrywkowych (kluby, dyskoteki, imprezy plenerowe). I tak na przykład Górnośląskie Stowarzyszenie „Familia” zorganizowało akcję profilaktyczną pn. „Nie bierzemy – jesteśmy ok!”. Została ona przeprowadzona podczas masowej imprezy muzycznej organizowanej przez WOŚP „Przystanek Woodstock” w Kostrzynie n/Odrą.

W ramach programów prowadzone były również działania środowiskowe obejmujące: edukację na temat ryzyka związanego z używaniem narkotyków, motywowanie do zmiany postaw i zachowania, interwencje, informowanie o miejscach pomocy dla używających narkotyków oraz rozdawnictwo materiałów informacyjnych (ulotek, broszur). Realizatorami byli specjalnie przeszkoleni pracownicy środowiskowi, zrealizowano **12 programów profilaktycznych w tym zakresie**. Wymienione powyżej działania realizowane były w formie wspierania programów prowadzonych przez podmioty spoza finansów publicznych (fundacje, stowarzyszenia).

Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii wspierało również wszelkie lokalne działania mające na celu profilaktykę narkomanii wysyłając na bieżąco materiały informacyjne w postaci ulotek, biuletynów, poradników i innych materiałów poglądowych.

Materiały informacyjno-edukacyjne skierowane były do różnych grup odbiorców: rodziców, wychowawców, nauczycieli, młodzieży. Zawierały m.in. informacje nt. negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych związanych z używaniem narkotyków, informacje nt. systemu i miejsc pomocy oraz numer ogólnopolskiego, antynarkotykowego telefonu zaufania i adres poradni internetowej. Ponadto w roku 2009:

⇒ dofinansowano pismo studenckie w ramach realizacji projektu **„Młodość bez narkotyków”** polegające na opracowaniu i wydaniu 4 stron poświęconych zagadnieniom narkomanii oraz promocji postaw antynarkotykowych w trzech wydaniach Magazynu Studentów „Semestr”;

⇒ zlecono skład publikacji i wydano drukiem Informator Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii na temat placówek udzielających pomocy osobom z problemem narkotykowym pn. **„Narkomania - Gdzie szukać pomocy?”**.

Program **„FreD goes net”** jest międzynarodowym projektem finansowanym przez Unię Europejską ze środków Programu Zdrowia Publicznego (Community Action Programme for Public Health 2003-2008) oraz kraje w nim uczestniczące. W Polsce projekt został zrealizowany na podstawie kontraktu zawartego pomiędzy Landschaftsverband Westfalen Lippen – Koordinationsstelle Sucht z siedzibą w Münster.

Projekt „FreD goes net” zakładał adaptację i rozpowszechnienie w Europie opracowanego w Niemczech programu profilaktyki selektywnej, kierowanego do 14 – 21 latków i opartego o metodę krótkiej interwencji profilaktycznej. Osoby zakwalifikowane do programu brały udział w zajęciach grupowych prowadzonych metodą wywiadu motywacyjnego. Celem zajęć było pobudzenie uczestników do refleksji, podniesienie poziomu ich wiedzy na temat używania narkotyków, zachęcenie do oceny ryzyka i odpowiedzialności, zmiana nastawienia i zachowania związanego z używaniem narkotyków oraz poznanie oferty lokalnego systemu pomocowego. Efektywność metody, dobre wyniki ewaluacji programu stały się przyczyną stworzenia projektu „FreD goes net”. W jedenastu krajach (w tym w Polsce) w roku sprawozdawczym przeprowadzone było pilotażowe wdrożenie programu zajęć grupowych dla młodzieży. Okres od stycznia 2009 do grudnia 2009 r. zgodnie z harmonogramem projektu był etapem realizacji projektu pilotażowego na poziomie lokalnym.

„Dopalacze mogą Cię Wypalić – Poznaj Fakty” to akcja informacyjno – edukacyjna o zasięgu ogólnopolskim zainicjowana i koordynowana przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii w odpowiedzi na wzrastające rozpowszechnienie używania tzw. dopalaczy, nowych substancji stwarzających zagrożenie dla zdrowia osób ich używających.

26 stycznia 2009 r. powstał portal pod domeną www.dopalaczeinfo.pl oraz odbyła się konferencja dla dziennikarzy. Grupą docelową akcji była młodzież w wieku 15 - 25 lat, bywalcy klubów i dyskotek, podejmujący szereg ryzykownych zachowań, w tym eksperymentowania z nowymi substancjami o charakterze psychoaktywnym, potencjalni klienci sklepów z dopalaczami. Akcja trwała do końca 2009 roku.

URZĘDY WOJEWÓDZKIE

Województwo dolnośląskie

W obszarze bezpieczeństwa w miejscach publicznych i w miejscu zamieszkania na terenie woj. dolnośląskiego zrealizowano m.in. następujące działania:

- Konkursy na „Najlepszego dzielnicowego”. Ich przeprowadzenie miało na celu m.in. przedstawienie społeczności lokalnej sylwetek dzielnicowych, wypracowanie lepszego obiegu informacji w relacji społeczeństwo – Policja oraz podniesienie poziomu społecznej oceny działalności Policji.
- Program prewencyjny „Taksówkarz” został zrealizowany na terenie Wrocławia. Zakładał podniesienie poziomu bezpieczeństwa grupy zawodowej wrocławskich kierowców taksówek

poprzez utworzenie specjalnego kanału łączności radiowej umożliwiającej wezwanie pomocy w sytuacji zagrożenia, a także szybki przepływ informacji o innych zdarzeniach drogowych.

- Program prewencyjny „Twój rower – Twoja własność”. W ramach programu we wszystkich komisariatach na terenie Wrocławia oraz w punktach prewencji kryminalnej tworzonych podczas wszelkich imprez rekreacyjnych z udziałem Policji prowadzone było znakowanie rowerów za pomocą „naklejek rejestracyjnych”.
- „Bezpieczne jutro” – program edukacyjno-wychowawczy dla dzieci i młodzieży Powiatu Dzierżoniowskiego. Istotą programu stanowiły działania, zmierzające do wzmocnienia czynników chroniących dzieci i młodzież przed przyjmowaniem postaw społecznych i demoralizacją. Jedną z inicjatyw podjętych w ramach zadań był autorski powiatowy program profilaktyczno-edukacyjny w zakresie promowania ratownictwa medycznego wśród młodzieży „Mam Swoje Lata i wiem Co Robię”, który objął swoim działaniem wszystkich gimnazjalistów w wieku 13-15 lat z terenu powiatu dzierżoniowskiego, tj. 3460 uczniów z 16 szkół gimnazjalnych. Przeprowadzony został w okresie październik 2008 – czerwiec 2009 r.

Na rzecz propagowania Programu podjęto odpowiednie działania, m.in.:

- zrealizowano film – felieton; pierwsza pomoc „Mam Swoje Lata i Wiem Co Robię”;
- zorganizowano dwie konferencje: dla naczelników prewencji Policji i Straży Pożarnych oraz dla dyrektorów szkół gimnazjalnych i osób odpowiedzialnych za bezpieczeństwo;
- rozpowszechniono broszurę pt. „Baw się bezpiecznie”, ulotki promujące zdrowy styl życia bez używek;
- nawiązano stałą współpracę z mediami lokalnymi tj. Radiem Sudety, Telewizją Sudecką oraz „Tygodnikiem Dzierżoniowskim”, które aktywnie uczestniczyły w rozpropagowaniu działań i idei programu „Razem bezpieczniej”.

- Na uwagę zasługuje też „dzień bezpieczeństwa” – impreza skierowana była do wszystkich mieszkańców powiatu dzierżoniowskiego, w szczególności do dzieci i młodzieży szkolnej powiatu dzierżoniowskiego. Głównym przesłaniem było propagowanie „bezpieczeństwa” w związku z okresem wakacyjnym, jak również kreowanie pozytywnego wizerunku służb publicznych w lokalnym społeczeństwie;
- projekt „Bezpieczny Stadion = Bezpieczne Miasto” zorganizowany został przez Gminę Miejską Zgorzelec przy zaangażowaniu KP Policji w Zgorzelcu, Straży Miejskiej w Zgorzelcu, Centrum Sportowego-Rekreacyjnego SP. z o.o., szkół podstawowych i gimnazjalnych, na który złożyły się trzy zasadnicze elementy:
 - Inwestycyjny – wykonano pełny monitoring Stadionu Miejskiego w Zgorzelcu”;
 - Akcja promocyjna „Nie jestem wandalą”;
 - Akcja edukacyjna „Jak zachować się na obiektach sportowych”.

Województwo łódzkie

- W ramach działań prewencyjnych w 2009 roku na terenie województwa łódzkiego inicjowane były techniczne środki ochrony poprzez rozbudowę i uruchomienie monitoringu wizyjnego w nowych miejscach. Zastosowanie tego rodzaju systemów ochrony dało lepszą możliwość dostosowania organizacji służb patrolowych do zaistniałych potrzeb m. in. takich jak imprezy masowe, negatywne zjawiska na terenie placówek oświatowych, przestępstwa i wykroczenia w środkach komunikacji publicznej czy zagrożenia na szlakach komunikacyjnych.
- Łódzkie Zakłady Linii Kolejowych wdrożyły Program DNA, polegający na znakowaniu elementów infrastruktury kolejowej mikrocząsteczkami zawierającymi mikrohologramy z indywidualnym kodem alfanumerycznym, wzmożone zostały kontrole w punktach skupu złomu.
- Aby poprawić bezpieczeństwo pasażerów autobusów i tramwajów łódzka Policja zrealizowała program prewencyjno-operacyjny, polegający m.in. na analizie najbardziej zagrożonych tras, legitymowaniu osób podejrzanych, bezpośrednim zatrzymywaniu ustalonych sprawców oraz odzyskiwaniu skradzionego mienia.

- W zakresie nadzoru budowlanego powiatowi inspektorzy poza rutynowymi kontrolami w ramach postępowań administracyjnych przeprowadzili kontrole szkół, obiektów codziennej rekreacji, ośrodków wypoczynkowych, szpitali i ośrodków zdrowia, dróg, obiektów użyteczności publicznej, budynków zamieszkania zbiorowego i wielorodzinnych socjalnych oraz dyskotek.

Województwo małopolskie

W ramach Programu podjęto następujące działania:

- Cykl akcji „100 lat Fair Play w Krakowie” mających na celu przeciwdziałanie negatywnym zachowaniom dotyczącym pseudokibiców, jak również edukację dzieci i młodzieży w duchu poszanowania kibiców drużyny przeciwnej oraz kształtowaniu pozytywnych wzorców kulturalnego kibicowania.
W ramach realizacji w/w działań przeprowadzono:
 - 2 szkolenia dla rodziców, w których uczestniczyło ok. 100 osób;
 - 53 prelekcje dla młodzieży, w których uczestniczyło ok. 1175 uczniów;
 - 5 szkoleń dla nauczycieli, w których uczestniczyło ok. 230 osób.
- Miasto i Policja zorganizowało konkurs plastyczny pn. „BEZPIECZNY STADION – KIBIC Z KLASĄ”. Celem konkursu było m.in. zwrócenie uwagi na bezpieczeństwo dzieci i młodzieży na stadionach – kształtowanie pozytywnych wzorców kulturalnego kibicowania, w szczególności w kontekście Mistrzostw Europy - EURO 2012.
- Policjanci garnizonu małopolskiego włączyli się również w ogólnopolską kampanię edukacyjną „Pozory mylą a dowód nie”, przekazując plakaty do sklepów i lokali, gdzie sprzedawany jest alkohol.
- W ramach kampanii „No Promil, No Problem” policjanci Zespołu ds. Nieletnich i Patologii i Zespołu Ruchu Drogowego KPP w Olkuszu wystąpili na sesji Rady Miasta, która poświęcona była bezpieczeństwu w ruchu drogowym na terenie Miasta i Gminy w Olkuszu, uczestniczyli w warsztatach dla instruktorów szkół nauki jazdy, przeprowadzali kontrole trzeźwości wraz z uczniami gimnazjów.
- Na terenie Krakowa w ramach ogólnopolskiej kampanii edukacyjnej prowadzonej przez Pracodawców Przemysłu Piwowarskiego „Alkohol – nieletnim wstęp wzbroniony” mającej na celu edukację osób zajmujących się sprzedażą wyrobów alkoholowych, przeprowadzono 1313 spotkań ze sprzedawcami i właścicielami sklepów, gdzie informowano, iż sprzedaż alkoholu osobom nieletnim jest przestępstwem.
- W ramach prowadzonej akcji pn. „Pilnuj drinka” w punktach gromadzenia się młodzieży, dyskotekach, w miejscach przeznaczonych na ogłoszenia (tablice ogłoszeń Rad Dzielnic) zostały rozprowadzone plakaty dotyczące powyższego zagrożenia
- Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie we współpracy z przedstawicielami Makroregionu TUiR „Warta” S.A na obszarze województwa małopolskiego przeprowadziła akcję prewencyjną Stop Kradzieżom Samochodów „NOC STOP”. Istotą przedsięwzięcia było oznakowanie pojazdów, których właściciele zadeklarowali, iż z reguły nie jeżdżą pojazdami w godzinach nocnych tj. między godzinami 23.00 a 5.00

Województwo mazowieckie

Działania w obszarze bezpieczeństwa w miejscach publicznych i miejscu zamieszkania realizowane były głównie przez Komendy Policji: Stołeczną i Mazowiecką. Najistotniejsze zadania, które zostały zrealizowane to:

- ograniczenie przestępstw i wykroczeń oraz innych zachowań nieakceptowanych społecznie,
- zwiększenie wykrywalności popełnianych przestępstw,
- poprawa poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Mazowsza,
- poprawa wizerunku Policji w oczach społeczeństwa,

- profesjonalizacja działania – podniesienie jakości realizowanych zadań przez policjantów.
- W ramach realizowanych zadań podjęto następujące inicjatywy:
- „Miasto-Komunikacja”,
 - „Bezpieczne Ferie”,
 - „Bezpieczne Wakacje”,
 - Program Pat – „Profilaktyka a Teatr” – przedsięwzięcie promowane przez Komendę Wojewódzką Policji. W dniach 6-10 lipca 2009 r. w Piętnem koło Garwolina odbyło się ogólnopolskie spotkanie młodzieży – IV Przystanek Pat.
 - „Reaguj. Powiadom. Nie Toleruj”,
 - Organizacja staży adaptacyjnych dla nowo przyjętych policjantów

Województwo podlaskie

W ramach programu „Razem bezpieczniej” na terenie województwa zrealizowano następujące zadania:

- Podjęto działania mające wpływ na dyslokację służby patrolowo-interwencyjnej, w tym:
 - Przeprowadzono analizę i ocenę współpracy z innymi służbami i podmiotami pozapolicyjnymi działającymi na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w ramach posiedzeń Miejskich/Powiatowych Zespołów Zadaniowych KPP/KMP woj. podlaskiego,
 - Przeprowadzono kontrolę nad sposobem realizacji czynności przez policjantów wykonujących zadania zewnętrzne o charakterze prewencyjnym w ramach całodobowych dyżurów kierownictwa oraz średniej kadry kierowniczej woj. podlaskiego,
 - Zorganizowano szkolenie przewodników i tresury psów w miejscach wskazywanych przez społeczeństwo jako zagrożone i niebezpieczne, wymagające policyjnego dozoru tj. boiska szkolne, parki, skwery.
- W ramach organizacji służby dzielnicowych:
 - Zorganizowano „Plebiscyt na najpopularniejszego dzielnicowego” (celem konkursu było m.in. przybliżenie mieszkańcom instytucji dzielnicowego, zbadanie oczekiwań mieszkańców w stosunku do ich dzielnicowych).
 - W 2009 r. dzielnicowi woj. podlaskiego przeprowadzili 5.028 spotkań środowiskowych i odwiedzili 163.330 rodzin.
- W ramach doskonalenia zawodowego - podnoszenia sprawności i efektywności działań Policji przeprowadzono:
 - II edycję szkoleń pn. „Praktyczny Kurs Ratowania Życia” z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, dla funkcjonariuszy realizujących zadania patrolowo – interwencyjne na terenie woj. podlaskiego oraz pracowników Policji,
 - szkolenie pn. "Doskonalenie techniki jazdy na samochodach o podwyższonych parametrach technicznych". W szkoleniu wzięło udział 30 funkcjonariuszy z ruchu drogowego woj. podlaskiego realizujących zadania służbowe z użyciem wideorejestratorów,
 - „XIV regionalne warsztaty dla funkcjonariuszy woj. podlaskiego realizujących zadania patrolowo – interwencyjne”.
- W zakresie działań profilaktycznych przeprowadzono następujące akcje:
 - „Bezpieczne wakacje/bezpieczne ferie” - w ramach realizacji programu przeprowadzono m.in. działania mające na celu przygotowanie dzieci do bezpiecznego spędzania czasu wolnego w okresie letniego/zimowego wypoczynku, rozpoznanie bazy i oferty wypoczynkowej oraz organizację alternatywnych form spędzania czasu wolnego pn. „Letnia/zimowa szkoła bezpieczeństwa. Ogółem przeprowadzono w sezonie letnim/zimowym 442/551 spotkań edukacyjnych, których odbiorcami było odpowiednio 19063/14908 osób, w tym dzieci/młodzież oraz rodzice/opiekunowie.
- III edycję konkursu plastycznego pn. „Bezpieczny wypoczynek – przepis na lato”,
- Projekt pn. „Bezpieczna droga do szkoły/domu”, w ramach programu w okresie od 1 września do 31 października 2009 r.- przedstawiciele jednostek terenowych woj. podlaskiego przeprowadzili łącznie 2.090 spotkań profilaktyczno-edukacyjnych, w tym: 1.292 z dziećmi;

175 z rodzicami i 623 z kadrami pedagogicznymi szkół. Uczestniczyło w nich łącznie 44.740 osób, w tym: 39.864 dzieci; 3.176 rodziców; 1.700 pracowników szkół,

- Włączono się w działania w ramach Ogólnopolskiego Dnia Odpowiedzialnej Sprzedaży STOP 18,
- Uczestniczono w ogólnopolskich kampaniach informacyjnych, np.: „Pozory mylą, dowód nie”, „Alkohol – nieletnim dostęp wzbroniony”, „Sprawdź, czy Twoje picie jest bezpieczne”, „Wyhamuj w porę”,
- Realizowano kolejną edycję programu „Prewencja na start”, którego celem była aktywizacja zawodowa bezrobotnych absolwentów na rzecz realizacji policyjnych działań prewencyjnych (w tym profilaktycznych).

Województwo kujawsko-pomorskie

W 2009 r. kontynuowano pilotażowy projekt pn. „Jestem odpowiedzialny i czuję się bezpiecznie”. Był on realizowany na osiedlu „Wyżyny” w Bydgoszczy. W ramach programu realizowano m.in. następujące zadania:

- Konkurs pn.: „Bezpieczeństwo, co należy wiedzieć” dla dzieci klas 6 SP na Wyżynach - celem konkursu było pogłębienie przez młodzież wiedzy z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym, bezpiecznych zachowań oraz unikania wszelkich zagrożeń związanych z codziennością.
- Festyn pn.: „XI WIOSNA NA WYŻYNACH z hasłem RAZEM BEZPIECZNIEJ”. Podczas festynu odbyły się różnego rodzaju atrakcje dla mieszkańców m.in. pokaz ratownictwa medycznego po wypadku drogowym, przeprowadzono konkursy dla dzieci z zakresu bezpieczeństwa, była możliwość praktycznego zapoznania się ze sprzętem straży pożarnej, do dyspozycji społeczności byli także przedstawiciele służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny, administracji spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot i samorządów.
- II Piknik Rodzinny pn.: „ODDAJĘ-RATUJĘ” dla mieszkańców osiedla „Wyżyny”. W trakcie pikniku została przeprowadzona zbiórka krwi, której zebrano 14,4 litra.

Województwo opolskie

Z wielu działań, dotyczących bezpieczeństwa w miejscu publicznym i miejscu zamieszkania, podejmowanych przez policjantów województwa opolskiego w roku 2009 można wskazać:

- Program „Bezpieczna Gmina”. Głównym celem tego programu było podniesienie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.
- Program „Dzielnicowy na każdym osiedlu”. Celem głównym tego programu była: poprawa poczucia bezpieczeństwa mieszkańców poprzez podnoszenie ich świadomości w zakresie zagrożeń oraz integrację społeczności lokalnej. Adresatami tych spotkań byli mieszkańcy poszczególnych rewirów, właściciele lokali gastronomicznych i placówek handlowych, podopieczni domów dziennego pobytu, młodzież szkolna, rady osiedli, zarządcy wspólnot mieszkaniowych.
- W Komendzie Powiatowej Policji w Namysłowie przeprowadzono kampanię medialną przedstawiając założenia programowe, m.in. zamieszczono informację na stronie internetowej komendy pn. „Zgłoś zagrożenie”. Opublikowano informacje o zdarzeniach i zagrożeniach na terenie tego powiatu za pomocą lokalnej prasy i telewizji kablowej.

Województwo świętokrzyskie

Z inspiracji realizatorów Programu podjęto szereg inicjatyw skierowanych do społeczności lokalnych o charakterze informacyjno – edukacyjnym:

- wspólnie z Policją świętokrzyską zorganizowano debaty społeczne ze społecznością lokalną danego powiatu poświęcone problemom bezpieczeństwa. W debatach uczestniczyło blisko 2000 osób.

- przeprowadzono akcję pt. „Kobieta silna płęć” (w ramach której odbyły się szkolenia edukacyjne w zakresie udzielania pierwszej pomocy oraz sztuki samoobrony)
- zorganizowano coroczne podsumowanie programu „**Bezpieczne świętokrzyskie**”. Akcja posiada walor pragmatyczny, gdyż poprzez rywalizację międzypowiatową o laur najbezpieczniejszego powiatu powoduje wzrost poziomu bezpieczeństwa, mobilizuje służby do podejmowania nowatorskich form działania, oraz co istotne uzyskuje szeroki rozgłos medialny.
- zorganizowano zawody dla policjantów pn. „Policjant dochodzeniowo – śledczy, policjant operacyjno – rozpoznawczy” . Jest to nowatorska w kraju inicjatywa mająca na celu wyłonienie najlepszego w danym roku policjanta i zespołu w zakresie prowadzenia technik operacyjnych.

Województwo podkarpackie

Główne zadania oraz działania planowane i realizowane były przez Policję, przy aktywnym współudziale i wsparciu innych organów administracji rządowej i samorządowej działających w województwie zachodniopomorskim. Zaliczyć do nich należy następujące działania:

- Program prewencyjny „Pseudokibic”
- Program prewencyjny „Przyjazne Środowisko Lokalne”
- Program prewencyjny „Stop patologiom – Razem bezpiecznie” w ramach programu wdrożono wojewódzki konkurs prac plastycznych pod hasłem „Bezpieczne Wakacje 2009” oraz wojewódzki konkurs na projekt działań na rzecz bezpieczeństwa w środowisku lokalnym adresowany do dzieci i młodzieży z terenu Podkarpacia
- Na szczeblu lokalnym zorganizowano międzyinstytucjonalne działania kontrolne w sklepach i lokalach gastronomicznych sprzedających napoje alkoholowe oraz wyroby tytoniowe
- Specjaliści ds. prewencji kryminalnej oraz dzielnicowi przeprowadzali prelekcje z uczniami szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z zakresu profilaktyki alkoholowej, nikotynowej oraz zjawiska handlu ludźmi.

Województwo pomorskie

W ramach programu zrealizowano następujące zadania:

- Budowę lokalnych systemów powiadamiania na bazie „Koncepcji spotkań z przedstawicielami lokalnej społeczności” realizowanych przez Pomorską Policję. W I półroczu 2009 roku zgodnie z koncepcją odbyło się 550 spotkań, w spotkaniach tych wzięło udział łącznie 18 248 osób.
- Utrzymano na dotychczasowym poziomie wypracowanych form bezpośredniej współpracy pomiędzy podmiotami odpowiedzialnymi za stan bezpieczeństwa i porządku.
- Inspirowano wszystkie podmioty do akcji polegających na wspólnej ocenie stanu bezpieczeństwa i porządku w oparciu o rejony dzielnicowych. Zadanie to realizowane było przez tzw. Zespoły Prewencji Kryminalnej oraz dzielnicowych w porozumieniu z odpowiednikami innych podmiotów. Działania polegały na włączeniu do współpracy w formie partnerskiej następujących instytucji: Pedagog szkolny, Kurator sądowy, Pracownik socjalny, Ksiądz. Ponadto promowano i kształtowano tzw. bezpieczną przestrzeń w zakresie:
 - monitoringu wizyjnego
 - bezpiecznej infrastruktury
 - metod technicznego zabezpieczenia mienia

Powyższe zadanie zostało zrealizowane dzięki współpracy z przewoźnikami w zakresie objęcia monitoringiem środków komunikacji miejskiej oraz odpowiednimi instytucjami, które w ramach prowadzonej działalności obejmują obszary, w których przemieszczają się znaczne grupy osób np. obszary kolejowe, centra handlowe, banki oraz instytucje użyteczności publicznej.

Przemoc w rodzinie

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

Rzeczywiste obszary działań Policji podejmowanych wobec przemocy w rodzinie określa Zarządzenie nr 162 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 lutego 2008 roku w sprawie *metod i form wykonywania przez Policję zadań w związku z przemocą w rodzinie w ramach procedury „Niebieskie Karty”*. Działania podejmowane przez Policję w zakresie przeciwdziałania przemocy związane były przede wszystkim z obowiązkiem zapewnienia rodzinie poczucia bezpieczeństwa, z zapobieganiem dalszym aktom przemocy, a także ze zmniejszeniem lub całkowitym zlikwidowaniem poczucia bezkarności sprawcy. Natomiast w następnej kolejności podejmowane były kroki mające na celu wsparcie ofiar żyjących w rodzinie dotkniętej przemocą, co realizowane jest we współpracy z innymi instytucjami państwowymi oraz organizacjami społecznymi.

Z analizy danych z realizacji procedury „NK” przez jednostki organizacyjne Policji na terenie całego kraju wynika, że w **2009 r. zanotowano 81 415 interwencji wobec przemocy w rodzinie**, tj. o **5,8% mniej** niż w analogicznym czasie roku ubiegłego (2008r. – 86 455) – szczegółowe sprawozdanie na www.policja.pl. W minionym roku komórki organizacyjne Komendy Głównej Policji zrealizowały następujące zadania w omawianym obszarze:

- uczestniczono w pracach zespołu roboczego monitorującego realizację zadań wynikających z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- uczestniczono w pracach legislacyjnych dotyczących noweli ustawy zmieniającej ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw;
- uczestniczono w pracach: grupy roboczej przy Zespole Monitorującym realizację Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Rady ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie działającej przy Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- opracowano przy udziale przedstawicieli: Biura Spraw Wewnętrznych KGP, Wydziału Psychologów Biura Kadr i Szkolenia KGP oraz Pełnomocnika ds. Ochrony Praw Człowieka KGP, ale również niezależnych ekspertów z instytucji pozarządowych, projekt programu profilaktycznego ukierunkowanego na przeciwdziałanie przemocy w rodzinach policyjnych;
- wdrożono politykę bezpieczeństwa policyjnych manualnych zbiorów danych osobowych pn. "Przemoc w rodzinie";
- opracowano półroczną i roczną informację z realizacji procedury „Niebieskiej Karty”;
- sporządzono sprawozdanie z realizacji przez Policję zadań wynikających z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- prowadzono analizy i przygotowano raporty problemowe z zakresu dotyczącego przemocy seksualnej oraz współdziałało z podmiotami pozapolicyjnymi, a także wspierano jednostki terenowe Policji w podejmowanych inicjatywach i realizowanych działaniach na rzecz ograniczenia tego zjawiska;
- inicjowano, opracowywano i współrealizowano kampanie informacyjno-edukacyjne, inicjatywy profilaktyczne, angażujące podmioty pozapolicyjne, w tym m.in. II edycję kampanii „Kocham. Nie biję”, „Kocham. Reaguję.”, „Bicie jest głupie”. Uczestniczono w organizacji II edycji konkursu „Policjant, który mi pomógł”;
- uczestniczono w IX Trybunale do Spraw Przemocy wobec Kobiet organizowanym w ramach międzynarodowej kampanii 16 Dni Przeciwdziałania Przemocy organizowanej przez Women’s Global Leadership Institute;
- uczestniczono w konferencji zorganizowanej przez Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania i realizowano kierunki przyjęte w deklaracji pt. „Stop przemocy seksualnej. Platforma działania”;
- uczestniczono w szeregu seminariów związanych z ww. problematyką oraz posiedzeniach komisji dialogu społecznego ds. przeciwdziałania przemocy.

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Zadania będące w kompetencjach Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej realizowane były w oparciu o *Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie*.

Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493), Rada Ministrów zobowiązana jest do przedłożenia Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej Sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w terminie do dnia 30 czerwca każdego roku. W związku z tym samorządy gminne i powiatowe, które realizują większość z działań zawartych w Krajowym Programie, zobowiązane były do przekazania informacji z ich realizacji, za pośrednictwem właściwych Wojewodów do dnia 31 marca każdego roku. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie został zatwierdzony Uchwałą Nr 162/2006 Rady Ministrów z dnia 25 września 2006 r. W ramach realizacji Programu w 2009 r. podjętych było wiele działań, mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w tym:

1. udzielano kompleksowej pomocy na rzecz różnych kategorii ofiar przemocy w rodzinie w ramach specjalistycznych **ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie**;
1. realizowano **programy korekcyjno – edukacyjne** dla osób stosujących przemoc w rodzinie;
2. przekazano środki finansowe do Marszałków Województw na organizację **szkoleń dla pracowników „Pierwszego Kontakt”**;
3. zorganizowano Ogólnopolską **Konferencję** pn. Przemoc w Rodzinie – Nie Zwlekaj, Reaguj, Pomagaj”;
4. zlecono Polskiej Akademii Nauk Instytutowi Psychologii usługi w zakresie **badan naukowych** „Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych na obszarze Polski”;
5. zorganizowano ogólnopolską **kampanię społeczną** na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych.

Działania zrealizowane w ramach punktów 1-2 były **zadaniami zleconymi samorządom powiatowym** (art.6 ust.4 pkt 1-2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz.1493), a **środki finansowe na ich realizację zapewnił budżet państwa. Środki finansowe na realizację tych działań znalazły się w budżetach Wojewodów oraz w rezerwie celowej**. Działanie w ramach pkt 3 realizowane było przez Marszałków Województw, a środki na dofinansowanie szkoleń pochodziły z rezerwy celowej budżetu państwa.

Natomiast, działania w ramach pkt 4-5 były działaniami realizowanymi przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w oparciu o środki finansowe pochodzące z budżetu Ministra – Część 44, dział 750, rozdział 75001.

Organizacja Ogólnopolskiej Konferencji pn. Przemoc w Rodzinie – Nie Zwlekaj, Reaguj, Pomagaj”.

Konferencja pod nazwą „Przemoc w Rodzinie – Nie Zwlekaj, Reaguj, Pomagaj” odbyła się w czerwcu 2009 r. w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej. W konferencji wzięło udział ok. 160 osób tj. między innymi przedstawiciele Ministerstw realizujący Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz pracownicy: Wydziałów Polityki Społecznej Urzędów Wojewódzkich, Regionalnych Ośrodków Polityki Społecznej, Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, Organizacji Pozarządowych, a także pracownicy realizujący programy korekcyjno – edukacyjne dla sprawców przemocy w rodzinie itp.

Konferencja została poświęcona omówieniu tematyki mającej na celu podejmowanie skutecznych interdyscyplinarnych działań na rzecz przeciwdziałania krzywdzeniu dzieci. Prelegenci zaprezentowali realizowane zadania w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na szczeblu centralnym, samorządowym oraz w ramach działań realizowanych przez organizacje

pozarządowe. Ponadto, zaprezentowane zostały również działania realizowane na rzecz przeciwdziałania krzywdzeniu dzieci w Wielkiej Brytanii.

W celu prowadzenia akcji promocyjnej mającej na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie przekazano uczestnikom konferencji artykuły promocyjne zawierających przekaz społeczny.

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych na obszarze Polski

Jednym z działań w ramach strategii diagnozujących Program było przeprowadzenie ogólnopolskich badań na temat rozmiarów przemocy w rodzinie. W roku 2009 zlecono przeprowadzenie „Diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych” ośrodkowi naukowemu – Polskiej Akademii Nauk Instytutowi Psychologii.

W ramach diagnozy uzyskano informacje dotyczące:

- skali zjawiska przemocy w rodzinie w Polsce wobec osób starszych i niepełnosprawnych;
- charakterystyki ofiar przemocy w rodzinie osób starszych i niepełnosprawnych (płeć, wiek, stopień pokrewieństwa ze sprawcą, miejsce zamieszkania miasto, wieś itp.);
- jakiej przemocy najczęściej doświadczają osoby starsze i niepełnosprawne z podziałem na przemoc fizyczną, psychiczną, ekonomiczną, seksualną;
- charakterystyki sprawców przemocy w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych, (wiek, płeć, stopień pokrewieństwa z ofiarą, miejsce zamieszkania miasto, wieś itp.);
- korzystania z pomocy w ramach różnych instytucji (ośrodek pomocy społecznej, Policja, sąd, organizacje pozarządowe itp.) przez ofiary przemocy w rodzinie osoby starsze i niepełnosprawne;
- oceny skuteczności otrzymanej pomocy.

Wyniki badań zostały zamieszczone w dwóch raportach pn. „Przemoc w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych Część I Raport z badania ogólnopolskiego” i „Przemoc w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych Część II Raport z badania profesjonalistów”.

W badaniu ogólnopolskim wzięło udział 1000 osób i próba miała charakter losowo – kwotowy i była reprezentatywna dla mieszkańców Polski w wieku 18 i więcej lat. Natomiast w badaniu profesjonalistów wzięło udział 100 profesjonalistów z grupy pracowników „Pierwszego Kontaktu”.

Organizacja ogólnopolskiej kampanii społecznej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych.

Istotnym działaniem wynikającym z realizacji Krajowego Programu było zorganizowanie ogólnopolskich kampanii społecznych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Rokrocznie kampanie społeczne poświęcone były jednej z grup ofiar przemocy w rodzinie. W 2009 roku kampania została poświęcona przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych. W tym celu Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej zleciło realizację zadania Agencji Reklamowej ADV „Michał Gońda” z siedzibą w Poznaniu. W ramach działań kampanii zostało wyprodukowanych 6 100 sztuk plakatów i 61 000 sztuk ulotek, które w grudniu 2009 r. zostały przekazane do 16 Urzędów Marszałkowskich oraz Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej celem upowszechnienia ich podczas szkoleń realizowanych przez Urzędy Marszałkowskie dla pracowników pierwszego kontaktu pracujących z ofiarami przemocy w rodzinie. Ponadto materiały te za pośrednictwem Urzędów Marszałkowskich zostały przekazane także do miejsc użyteczności publicznej tj. OPS, PCPR, DPS, szkół, ośrodków zdrowia, kościołów itp. w celu realizacji działań informacyjno – edukacyjnych skierowanych do ogółu społeczeństwa.

Realizacja Kampanii społecznej przyczyniła się do osiągnięcia następujących celów:

- zwiększenia społecznego zaangażowania w sprawy związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w szczególności wobec osób starszych i niepełnosprawnych;
- poszerzenia poziomu wiedzy obywateli na temat przemocy wobec osób starszych i niepełnosprawnych.

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ

W ramach rządowego programu na lata 2008-2013 „*Bezpieczna i przyjazna szkoła*” Ministerstwo Edukacji Narodowej realizowało działania związane z zapobieganiem i przeciwdziałaniem skutkom braku lub niedostatecznej opieki nad dzieckiem ze strony rodziców, w związku z ich emigracją zarobkową.

W roku 2009 główne działania związane z przeciwdziałaniem negatywnym skutkom migracji zarobkowej rodziców koncentrowały się na przygotowaniu materiałów informacyjnych dotyczących tego zjawiska oraz organizacji konferencji dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego.

Powołano zespół roboczy, w skład którego weszli m.in. koordynatorzy lokalni w kuratoriach oświaty, opracowano treść ulotki przeznaczonej dla rodziców, plakat oraz informator dla dyrektorów szkół i rad pedagogicznych pn. *Dziecko z rodziny migracyjnej w systemie oświaty*. Plakaty były umieszczane w każdej szkole/placówce oświatowej w kraju, natomiast ulotki przekazywano do urzędów miast, urzędów pracy, ośrodków pomocy społecznej i biur paszportowych. W ten sposób realizowana była szeroka kampania informacyjna – wskazująca jak postępować z dzieckiem, którego rodzice wyjechali za granicę do pracy. Ponadto opracowano poradnik dla dyrektorów i nauczycieli szkół pn. „*Dziecko z rodziny migracyjnej w systemie oświaty - materiał informacyjny dla dyrektorów szkół i rad pedagogicznych*”, który zostanie zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej.

W 2009 roku został opracowany projekt badawczy pn. *Sytuacja edukacyjna i wychowawcza dzieci i młodzieży, których rodzice wyjechali w celach zarobkowych za granicę* oraz kwestionariusz ankiety do przeprowadzenia badania. Dzięki zgromadzonym informacjom będzie można poznać skalę zjawiska oraz dokładnie opisać jego skutki. Na przełomie września i października 2009 r. przeprowadzono badania pilotażowe w 4 województwach, którymi objęto 5% szkół i przedszkoli. Przeprowadzone badanie pilotażowe posłużyło do przygotowania aplikacji elektronicznej, która wykorzystana będzie do przeprowadzenia w kwietniu 2010 r. badań w całym kraju. W celu rozwiązywania najistotniejszych problemów dotyczących wyrównywania szans edukacyjnych uczniów, wspierania rozwoju dziecka i przeciwdziałania negatywnym skutkom migracji zarobkowej rodziców zorganizowano cykl konferencji dla wojewódzkich koordynatorów, podczas których podsumowano wyniki badań pilotażowych dotyczących zagadnienia tzw. eurosieroctwa. Ustalono również zakres działań, których podjęcie jest niezbędne do przeprowadzenia badań, o których mowa powyżej. Opracowano także metodykę ich realizacji, w tym częstotliwość prowadzenia badań (nie rzadziej niż co 2 lata). Uczestnicy konferencji zgłaszali konieczność opracowania poradnika postępowania przygotowanego specjalnie dla rodziców, którzy podejmują decyzję o podjęciu pracy poza granicami Polski.

Przygotowano i przeprowadzono (we współpracy z kuratorami oświaty) konferencje szkoleniowe dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego stopnia powiatowego i gminnego (pracowników Centrów Pomocy Rodzinie, Urzędów Pracy, ośrodków pomocy społecznej), a także kuratorów sądowych. Celem tych konferencji było zapoznanie słuchaczy z prawnymi, pedagogicznymi i psychologicznymi aspektami skutków migracji zarobkowej rodziców oraz ukazanie sytuacji emocjonalnej i społecznej dziecka w rodzinie migracyjnej. Konferencje zostały przeprowadzone we wszystkich województwach, we współpracy ze specjalistami z ośrodków metodycznych oraz wyższych uczelni. Ogółem w ww. konferencjach uczestniczyło 3 000 osób.

W związku z nowelizacją projektu ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r., Nr 125, poz. 842)” oraz projektem rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie procedury „*Niebieskie Karty*”, zakładającej rozszerzenie stosowania procedury „*Niebieskie Karty*” m.in. na przedstawicieli ochrony zdrowia i oświaty, Ministerstwo Edukacji Narodowej w 2009 r. podjęło prace nad przygotowaniem procedury działań interwencyjnych prowadzonych przez szkołę i formularza „*Niebieska Karta – Oświata*”. W ramach realizacji zadania, w okresie od czerwca do listopada 2009 r., przeprowadzone zostało pilotażowe badanie wstępnej wersji formularza „*Niebieska Karta – Oświata*”, opracowanego w Ministerstwie

Edukacji Narodowej. Wykonanie pilotażu zlecono pracownikom naukowym Instytutu Psychologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Badania pilotażowe przeprowadzono wśród pedagogów i psychologów szkolnych w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych na terenie całego kraju. Badanie obejmowało wypełnienie przez specjalistów szkolnych pilotażowej wersji formularza „Niebieska Karta – Oświata” oraz „Kwestionariusza oceny formularza „Niebieska Karta-Oświata”. Uzyskane w pilotażu wyniki pozwoliły na opracowanie końcowej wersji formularza.

Pracom tym towarzyszyło opracowanie poradnika pt. *„Przemoc wobec dziecka. Procedury interwencyjne w szkole”* adresowanego do pracowników oświaty i dotyczącego zjawiska przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieska Karta – Oświata”. W przygotowaniu publikacji wzięli udział specjaliści z organizacji pozarządowych i pracownicy naukowcy uczelni pedagogicznych. Opracowana została część merytoryczna poradnika dotycząca różnych aspektów krzywdzenia dzieci w rodzinie - rozpoznawania, zapobiegania i przeciwdziałania skutkom przemocy wobec dziecka. Po przyjęciu nowelizacji *ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw oraz projektu rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty”*, poradnik zostanie uzupełniony o opis procedury postępowania szkół w przypadku rozpoznania przemocy wobec dziecka w rodzinie zgodnie z projektowaną regulacją oraz udostępniony kadrze pedagogicznej szkół i placówek systemu oświaty. Na zadanie związane z pilotażem i przygotowaniem poradnika Ministerstwo Edukacji Narodowej wydatkowało kwotę - 39.200 zł.

W dniach 22 – 23.10. 2009 r. Ministerstwo Edukacji Narodowej z Katolicką Fundacją Pomocy Osobom Uzależnionym i Dzieciom KARAN oraz Stowarzyszeniem Katolicki Ruch Antynarkotyczny KARAN współorganizowało V Międzynarodową Konferencję STOP PRZEMOCY pt. *„Na agresję w szkołach i na ulicach jest rozwiązanie”*. Patronat honorowy nad konferencją objęła Pani Katarzyna Hall - Minister Edukacji Narodowej.

Konferencja odbyła się w Warszawie. Uczestniczyło w niej blisko 500 osób, w tym specjalistów pracujących z dziećmi i młodzieżą - nauczycieli, pedagogów, wychowawców – a także rodziców i opiekunów prawnych. Głównym celem konferencji było propagowanie prospołecznych wzorców zachowania oraz promowanie efektywnych programów zapobiegania agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży: *Treningu Zastępowania Agresji, PREPARE oraz Peace 4 Kids*. Uczestnicy Konferencji otrzymali: materiały konferencyjne dotyczące problematyki rozwoju umiejętności społecznych u uczniów oraz informatory dotyczące świadczonej na terenie kraju pomocy dla rodziców, uczniów i nauczycieli w zakresie Treningu Zastępowania Agresji. Organizatorzy umożliwili również uczestnikom zapisanie się na szkolenia dotyczące zapobiegania agresji oraz kształtowania umiejętności prospołecznych.

MINISTERSTWO ZDROWIA

Działania podejmowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie koncentrowały się wokół następujących zadań określonych w Programie:

- organizowanie szkoleń tematycznych dla osób pracujących nad ograniczeniem zjawiska,
- zlecanie organizacjom pozarządowym zadań w zakresie szkoleń, poradnictwa pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- podniesienie wiedzy nt. symptomów przemocy w rodzinie wśród personelu medycznego podstawowej opieki zdrowotnej i szpitali.

W ramach powyższych zadań PARPA zorganizowała:

1. **Szkolenia dla przedstawicieli służby zdrowia** nt. diagnostyki dziecka krzywdzonego, psychologicznych, medycznych i prawnych aspektów zjawiska przemocy wobec dzieci oraz interwencji podejmowanych przez służbę zdrowia w sytuacjach podejrzenia przemocy wobec dziecka. W ramach porozumienia o współpracy z Mazowieckim Centrum Zdrowia Publicznego przeprowadzono trzy 6-godzinne szkolenia nt. diagnostyki zespołu dziecka

krzywdzonego i interwencji podejmowanych przez służbę zdrowia. Szkolenia odbyły się w Płocku, Warszawie oraz w Siedlcach i uczestniczyło w nich łącznie 140 osób.

2. **Szkolenia dla przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości:**

- a) **dla sędziów wydziałów rodzinnych sądów rejonowych.** Wzięło w nim udział 27 sędziów, którzy zapoznali się z problematyką nadużywania alkoholu i uzależnienia od alkoholu, zjawiska przemocy w rodzinie i sytuacji osób doznających przemocy w rodzinie, a w szczególności dzieci w rodzinach z problemem alkoholowym i przemocy. Podczas zajęć uczestnicy mieli możliwość ćwiczyć umiejętności kontaktu z dzieckiem krzywdzonym.
- b) **dla prokuratorów z prokuratur rejonowych** nt. kontaktu z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie. Szkolenie, które zorganizowano we współpracy z Prokuraturą Apelacyjną w Warszawie, miało na celu zwiększenie kompetencji prokuratorów w zakresie znajomości zjawiska przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym oraz pierwszego kontaktu z ofiarami i sprawcami przemocy domowej. Uczestniczyły w nim 53 osoby.
- c) **dla kuratorów sądowych** nt. kontaktu i pracy z podopiecznym sprawcą przemocy w rodzinie oraz motywowania do zmiany osób skazanych za przestępstwo znęcania się nad rodziną. W szkoleniu wzięło udział 58 kuratorów.
- d) **Szkolenie dla prawników udzielających porad w punktach konsultacyjnych** i innych placówkach świadczących pomoc dla osób doznających przemocy w rodzinie. W szkoleniu wzięło udział 46 osób. W trakcie zajęć uczestnicy brali udział w dwóch blokach tematycznych: pierwszy dotyczył psychologicznych aspektów związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie i funkcjonowaniem osoby doznającej przemocy, mechanizmami przemocy w rodzinie (zajęcia warsztatowe były poświęcone ćwiczeniu umiejętności nawiązywania kontaktu, prowadzenia rozmowy i budowania relacji z osobą doznającą przemocy), natomiast drugi blok dotyczył prawnych zagadnień związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

3. **Interdyscyplinarne szkolenie dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.** W 2009 roku odbyła się jedna edycja szkolenia, w której uczestniczyło 69 osób. Szkolenie odbyło się podczas trzech czterodniowych sesji, na każdą z nich składało się 40 godzin zajęć dydaktycznych, co w sumie dało 120 godzin (30 godzin wykładów i 90 godzin zajęć warsztatowych). Szkolenie miało na celu zwiększenie podstawowej wiedzy uczestników nt. zjawiska przemocy domowej i przygotowanie ich do pracy w tzw. pierwszym kontakcie z członkami rodzin, w których dochodzi do przemocy. W zajęciach uczestniczyli m.in. psycholodzy, pedagodzy, prawnicy, pracownicy socjalni, kuratorzy, terapeuci. Szkolenie zostało zlecone w formie powierzenia w oparciu o ustawę o pożytku publicznym i o wolontariacie – Stowarzyszeniu na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”

4. **W ramach drugiego etapu kampanii „Dzieciństwo bez przemocy”** PARPA przeprowadziła w 12 województwach szkolenia dla pedagogów i psychologów z przedszkoli i szkół nt. przeciwdziałania przemocy wobec dzieci. Szkolenia były realizowane w oparciu o porozumienia zawarte z Urzędami Marszałkowskimi i Fundacją Dzieci Niczyje, która była organizatorem kampanii. W 20-godzinnych zajęciach warsztatowych przygotowujących pedagogów do pracy z rodzicami w obszarze profilaktyki przemocy wzięło udział prawie 290 osób. Szkolenia były realizowane w okresie październik-grudzień 2009r. w następujących województwach: kujawsko-pomorskie, warmińsko-mazurskie, śląskie, lubuskie, mazowieckie, zachodniopomorskie, łódzkie, świętokrzyskie, opolskie, dolnośląskie, wielkopolskie i podkarpackie.

5. **Seminarium nt. budowania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie** i pracy w interdyscyplinarnych zespołach ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Szkolenie przeznaczone było dla trzyosobowych zespołów (pracownik socjalny,

członek gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policjant) z gmin wiejskich i miejsko-wiejskich. W szkoleniu wzięło udział 11 zespołów. Podczas szkolenia uczestnicy wysłuchali wykładów nt. budowania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz nt. pracy w interdyscyplinarnych zespołach ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W czasie zajęć seminaryjno - warsztatowych pracowali w małych grupach omawiając m.in. swoje doświadczenia z interdyscyplinarnej pracy na rzecz pomocy rodzinom, w których jest przemoc, dzieląc się problemami, na jakie napotykają w swoich środowiskach lokalnych oraz próbując wspólnie zaplanować działania, które służyć będą rozwiązaniu istniejących problemów

6. Kontynuowało pracę – działające na zlecenie PARPA – **Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”** w ramach, którego funkcjonowały:

- a) telefon dla ofiar przemocy (0801-12-00-02) czynny od poniedziałku do soboty w godz. 8.00-22.00, a w niedziele i święta w godz. 8.00-16.00,
- b) telefoniczna poradnia prawna czynna poniedziałki i wtorki w godz. 17.00-21.00 pod numerem telefonu 022/6662850, a w środy w godz. 18.00-22.00 (0801-12-00-02)
- c) poradnia e-mailowa (niebieskalinia@niebieskalinia.info)
- d) strona internetowa (www.niebieskalinia.info).

W omawianym okresie, w ramach Telefonu „Niebieska Linia” przeprowadzono 9.617 rozmów, które dotyczyły problemów rodzinnych, głównie związanych z przemocą domową w tym także przemocą wobec dzieci, a także nadużywaniem alkoholu i innych środków psychoaktywnych oraz uzależnieniem. Udzielono również 979 telefonicznych porad i konsultacji prawnych, odpowiedziano na 363 listy (elektroniczne i tradycyjne). Pracownicy Pogotowia „Niebieska Linia” podjęli 223 interwencje w sprawach przemocy w rodzinie.

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI

Opracowano projekt ustawy o zmianie ustawy Kodeks Karny wykonawczy oraz ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, który ma na celu wzmocnienie ochrony osób pokrzywdzonych, w szczególności przez sprawcę przestępstwa popełnionego z użyciem przemocy lub groźby albo skazanego za umyślne przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu. Zgodnie z rozwiązaniami przyjętymi w projekcie przed wydaniem orzeczenia w przedmiocie warunkowego przedterminowego zwolnienia skazanego za w/w przestępstwa, sąd ma obowiązek wysłuchać pokrzywdzonego, jeśli ten złoży stosowny wniosek. Na mocy projektowanych przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zostanie uruchomiona także telefoniczna linia interwencyjna, która ma za zadanie przyjmować zgłoszenia od osób zagrożonych w wypadku:

- stosowania przemocy w rodzinie przez skazanego wobec osoby zagrożonej,
- niestosowania się przez skazanego do orzeczonych przez sąd obowiązków,
- zaistnienia innych okoliczności związanych z zachowaniem skazanego lub innych osób działających za jego wiedzą, wzbudzających uzasadnione obawy osoby zagrożonej.

Zgodnie z założeniami projektu, konsekwencją zgłoszenia za pośrednictwem telefonicznej linii interwencyjnej informacji o nagannym zachowaniu skazanego jak również uzyskanie takich informacji w inny sposób przez organa ścigania jest obowiązek zatrzymania skazanego prawomocnym wyrokiem za przemoc w rodzinie przez Policję.

Jeżeli skazany nie odbywał jeszcze bezwzględnej kary pozbawienia wolności, którą orzeczono za przemoc w rodzinie, sąd może polecić doprowadzenie skazanego do zakładu karnego w celu odbycia kary. W przypadku, gdy sprawca użył przemocy lub groźby wobec osoby zagrożonej w czasie korzystania z czasowego zezwolenia na opuszczenie zakładu karnego lub przepustki, zatrzymanie skazanego następuje w celu doprowadzenia do najbliższego zakładu karnego, o czym zawiadamia się dyrektora zakładu karnego oraz sędziego penitencjarnego, udzielającego przepustki lub zezwolenia.

Podobnie w przypadku ponownego użycia przemocy lub groźby bezprawnej wobec osoby zagrożonej lub w przypadku nie stosowania się do obowiązków orzeczonych przez sąd wobec

skazanego w okresie próby, Policja jest obowiązana do zatrzymania takiej osoby w celu doprowadzenia na posiedzenie w przedmiocie zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności albo odwołania warunkowego przedterminowego zwolnienia. Postanowienia wydane w tym trybie co, do zasady będą podlegać wykonaniu z chwilą ich wydania, co jak się wydaje umożliwi niezwłoczne wyeliminowanie poczucia zagrożenia u osób dotkniętych przemocą domową.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

W ramach podejmowanych interwencji dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w 15 przypadkach udzielono pomocy prawnej i psychologicznej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie. W stwierdzonych przypadkach, ofiary przemocy były informowane o przysługujących im prawach, w tego typu sytuacjach oraz proponowana była pomoc psychologiczna.

URZĘDY WOJEWÓDZKIE

Województwo małopolskie

- W roku 2009 kontynuowano wdrażanie w powiatach Małopolski programu „Przeciw przemocy. Budowanie lokalnych koalicji – interwencje w przemocy domowej“
- Przedstawiciele KWP w Krakowie uczestniczyli w pracach interdyscyplinarnego zespołu ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Celem prac zespołu było opracowanie materiałów instruktażowych, zaleceń, procedur postępowania interwencyjnego w sytuacjach kryzysowych związanych z przemocą w rodzinie dla instytucji realizujących zadania w tym zakresie na terenie województwa małopolskiego. Opracowane procedury stanowią ogólne ramy dla postępowania wobec przemocy, wymagają uszczegółowienia i dopasowania stosownie do uwarunkowań środowiska lokalnego.
- zorganizowano seminarium „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie dobre praktyki, innowacyjne projekty, skuteczne rozwiązania”. Było to kolejne wspólne przedsięwzięcie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie i Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie na rzecz ograniczania problemu przemocy. Seminarium poświęcone było wielopłaszczyznowej dyskusji nad zjawiskiem przemocy domowej, problemami związanymi z zapobieganiem i zwalczaniem przemocy, możliwościami realizacji działań służących ograniczeniu problemu, w tym procedurami postępowania interwencyjnego. Zaprezentowane zostały dobre praktyki, projekty i rozwiązania wdrażane przez instytucje i organizacje z terenu kraju. Seminarium adresowane było do osób zajmujących się na co dzień problemem przemocy domowej tj. przedstawicieli pomocy społecznej, służby zdrowia, edukacji, wymiaru sprawiedliwości, służby więziennej oraz policjantów.
- Podobnie jak w latach ubiegłych w dalszym ciągu w systemie całodobowym funkcjonował Policyjny Telefon Zaufania „POWSTRZYMAC PRZEMOC” obsługiwany przez oficerów, którzy udzielają zainteresowanym porad, wskazówek, informują o możliwościach rozwiązania zgłaszanego problemu, a nawet przyjmują zgłoszenia o dokonanym przestępstwie.

Województwo mazowieckie

Do najistotniejszych zadań realizowanych przez Wydział Polityki Społecznej należało:

- aktualizowanie internetowej bazy danych dotyczącej działań wykonywanych w ramach Programu,
- wymiana informacji na temat podejmowanych działań,
- wspieranie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie podmiotów uczestniczących w Specjalistycznej Grupie ds. Przemocy w Rodzinie.

W 2009 roku Wydział Polityki Społecznej podjął następujące inicjatywy w ramach zadań:

- zebrano informacje na temat podejmowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez podmioty wchodzące w skład grupy zadaniowej dotyczących m. in. źródeł finansowania ww. działań oraz problemów we współpracy,
- opracowano i udostępniono na stronie internetowej MUW WPS (zakładka Przemoc) informacje na temat infrastruktury pomocowej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym wykaz:
 - ośrodków interwencji kryzysowej na terenie województwa,
 - placówek świadczących pomoc matkom z małoletnimi dziećmi i kobietom w ciąży,
 - specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.
- opracowano i udostępniono na stronie internetowej MUW WPS (zakładka Przemoc) opisowe sprawozdanie za 2008 r. z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Województwie Mazowieckim.

Województwo opolskie

- Policjanci garnizonu opolskiego czynnie włączali się w działania prowadzone w ramach ogólnokrajowych kampanii, m.in. „Kocham. Nie biję”, „Kocham. Reaguję”. Działania propagowane były na stronach internetowych jednostek Policji. Podejmowano działania interwencyjne w stosunku do konkretnych rodzin, w związku z informacjami otrzymanymi z Krajowego Centrum Kompetencji Infolinia „Kocham. Nie biję”.
- Policjanci angażowali się w działania, pn. „Tydzień Pomocy Ofiarom Przestępstw”, udzielając informacji osobom potrzebującym.
- Wspólnie z Urzędem Marszałkowskim, zorganizowano międzynarodową konferencję pn. „Razem przeciw przemocy. Skuteczne pomaganie bez upiększeń”.
- Powiatowi koordynatorzy procedury „Niebieskie Karty” uczestniczyli w dwudniowym cyklu szkoleń pt. „Podejmowanie działań interdyscyplinarnych w przypadkach ujawnienia przemocy wobec osób starszych i niepełnosprawnych oraz dzieci, w tym również przebywających w instytucjonalnych formach opieki”, którego organizatorem był Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu.

Województwo świętokrzyskie

W obszarze przemocy w rodzinie zrealizowano dwie ważne z punktu widzenia profilaktyki przemocy inicjatywy:

- Świętokrzyskie Dni Profilaktyki - w ramach, których organizowane były konferencje tematyczne dotyczące szeroko rozumianej profilaktyki mającej zastosowanie w życiu rodzinnym. W części teoretycznej prezentowane były osiągnięcia nauk pedagogicznych, w części praktycznej przeprowadzone były warsztaty praktyczne, które prowadzili dla służb pomocowych w województwie wybitni specjaliści z zakresu profilaktyki i pracy z rodziną dysfunkcyjną.
- Zorganizowano plebiscyt na najlepszą gminę i władzę samorządową pod względem pracy na rzecz osób wymagających wsparcia socjalnego.

Województwo warmińsko-mazurskie

- W ramach programu „Razem bezpiecznej” realizowany był projekt „Razem bezpiecznej – poznaj swojego dzielnicowego. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie”. Pomysłodawcą i realizatorem ww. programu było Stowarzyszenie Integracyjne „Razem” z Elbląga. W ramach projektu opracowano programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie i pomocy rodzinom w sytuacji kryzysu z uwzględnieniem zagadnień przeciwdziałania alkoholizmowi, dopracowano programy dla dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin zagrożonych marginalizacją, udoskonalono formy interwencji dzielnicowych w rodzinach doświadczających problemu przemocy i alkoholizmu, dopracowano zagadnienia współpracy w zakresie

interwencji kryzysowej pomiędzy pracownikami ośrodka pomocy społecznej a dzielnicowymi, przeprowadzono szkolenie dla mediatorów sądowych w sprawach cywilnych, karnych i nieletnich.

- W celu efektywniejszego realizowania zadań, jakie na administrację rządową nakłada ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Zarządzeniem Nr 243 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 4 listopada 2009 r. powołany został Wojewódzki Zespół do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Jest to interdyscyplinarny zespół doradczy, złożony z przedstawicieli instytucji działających we wszystkich obszarach funkcjonowania człowieka, tj. w obszarze ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacji i wymiaru sprawiedliwości.

Województwo zachodniopomorskie

W powyższym obszarze, na szczeblu województwa realizowano następujące przedsięwzięcia:

- w ramach prac Wojewódzkiego Zespołu Interdyscyplinarnego, powołanego przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego, opracowano poradnik dotyczący budowania formuły wspierania służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- opracowano i wdrożono procedury postępowania interwencyjnego w przypadku występowania przemocy w rodzinie; procedury zostały zamieszczone na stronie internetowej Urzędu Wojewódzkiego oraz opublikowane w informatorze „Przemoc”,
- powołano Wojewódzki Zespół Ekspertski ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- na realizację zadań przekazano do samorządów powiatowych następujące środki: 600 000 zł do powiatu białogardzkiego i Miasta Świnoujście, na funkcjonowanie dwóch specjalistycznych ośrodków pomocy rodzinie oraz 31 000 zł. na realizację programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie, które były realizowane w 20 powiatach:
- przekazano 25.000 zł. do Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego na realizację szkoleń dla pracowników zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- zostały rozpowszechnione plakaty i ulotki kampanii "Kocham - nie biję" i "Kocham - reaguję", które otrzymały ośrodki pomocy rodzinie, Policja, placówki oświatowe oraz służby zdrowia, prokuratura oraz sądy.

Ponadto Policja i inne podmioty podjęły m. in. następujące inicjatywy:

- przy współudziale przedstawicieli Prokuratury Apelacyjnej prowadzono akcję „Przeciwstawmy się przemocy w rodzinie i szkole. Ofiary najbliższych kolegów nie muszą milczeć”; założeniem akcji było przekazanie uczniom, nauczycielom i pedagogom szkolnym, wiedzy o zjawisku przemocy w szkole oraz prawnych sposobach reakcji na takie zachowania.
- realizowano program „Wspomagania ofiar przestępstw”, w ramach którego podejmowano działania polegające na:
 - określaniu i propagowaniu standardu usług gwarantowanych ofiarom przestępstw,
 - inspirowaniu, organizowaniu i wspieraniu szkoleń z zakresu wiktymologii i pomocy ofiarom przestępstw,
 - zapewnieniu jednostkom policyjnych materiałów informacyjno-szkoleniowych
 - nawiązywaniu współpracy z nowymi partnerami oraz kontynuowaniu, i doskonaleniu jej form z instytucjami i organizacjami już pracującymi na rzecz ofiar przestępstw,
- Przeprowadzono konferencję pn. „*Pomoc dzieciom krzywdzonym*”, poświęconą problematyce krzywdzenia dzieci i udzielania im interdyscyplinarnej pomocy; konferencja skierowana była do przedstawicieli systemów pomocy społecznej, ochrony zdrowia, edukacji, wymiaru sprawiedliwości oraz administracji samorządowej.
- kontynuowano udział w realizacji zadań wynikających z ogólnopolskiej kampanii informacyjno-edukacyjnej na rzecz przeciwdziałania przemocy „Kocham - reaguję”, która jest kontynuacją kampanii „Kocham - nie biję”.

Województwo pomorskie

- W ramach realizacji programu „Razem bezpieczniej” zorganizowano kampanię społeczną na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie – **„Jesteś świadkiem przemocy? Zmień pilota na telefon”**. Przeprowadzono konkurs dla młodzieży oraz konferencję dla wszystkich służb miejskich w celu wymiany wiedzy i dobrych praktyk z tego zakresu
- W 2009 roku trzy powiaty malborski, tczewski i Miasto Gdynia realizowały programy korekcyjno- edukacyjne dla sprawców przemocy, z których w ramach konsultacji indywidualnych i grup skorzystało ponad 60 osób.
- Kontynuowana była praca Zespołu Monitorującego Realizację Zadań w Zakresie Przeciwdziałania Zjawiskom Patologii Społecznej na terenie woj. pomorskiego. Do zadań tego zespołu należy: inicjowanie działań zmierzających do ograniczenia zjawisk patologicznych w regionie.
- Zorganizowano wojewódzką konferencję pt. „Razem przeciwdziałamy przemocy”, która odbyła 7 grudnia 2009 roku dla przedstawicieli wszystkich służb: pomocy społecznej, Policji, straży miejskich, oświaty, zdrowia, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli samorządów lokalnych i mediów. Podczas tej konferencji omówiono propozycje zmian rozwiązań prawnych ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, które zostały wypracowane w podkomisjach sejmowych.

Bezpieczeństwo w szkole

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

Analizy stanu bezpieczeństwa za 2009 pokazują, że na terenie placówek oświatowych i wychowawczych **stwierdzono ogółem 24 864** przestępstw, tj. **o 1 689 mniej** niż w analogicznym okresie roku ubiegłego (23 175 przestępstw w 2008r.), w tym na terenie: szkół podstawowych i gimnazjów 21 040 przestępstw (19 443 w 2008 r.), szkół średnich i zawodowych 2 527 przestępstw (2 612 w 2008 r.), internatów i burs szkolnych 1 297 przestępstw (1 120 w 2008 r.) – szczegółowa analiza na www.policja.pl. W minionym roku Komenda Główna Policji realizowała bądź inicjowała w omawianym obszarze m.in. niżej wymienione przedsięwzięcia:

- inicjowano ogólnokrajowe działania w zakresie zapobiegania demoralizacji wśród dzieci i młodzieży, w tym wdrożono ogólnopolski program profilaktyczny ukierunkowany na bezpieczeństwo dzieci w domu, przedszkolu, szkole, drodze do szkoły pn. „Mamo, tato już wiem jak być bezpiecznym” i zrealizowano projekt ogólnopolskich działań profilaktycznych pn. „I Ty możesz zostać małym policjantem”. Obie inicjatywy realizowano we współpracy z towarzystwami ubezpieczeniowymi, tj. Towarzystwem Ubezpieczeń i Reasekuracji Warta S.A. oraz Powszechnym Zakładem Ubezpieczeń S.A.;
- realizowano zadania w ramach kampanii „Dzieciństwo bez przemocy”, „Dobry Rodzic -Dobry Start”, „Szkoła bezpiecznego internetu”;
- realizowano ogólnokrajowe działania profilaktyczne, m.in. tj.: „Opiekuj się dzieckiem” – kampania organizowana w związku z Międzynarodowym Dniem Dziecka Zaginionego, „Alkohol – nieletnim dostęp wzbroniony”, „Zachowaj Trzeźwy Umysł”;
- koordynowano i współuczestniczono w Finale Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy;
- przeprowadzono drugi pilotaż programu edukacyjno – alternatywnego dla dzieci i ich rodziców „SPORT – Sprawność - Promocja - Odpowiedzialność - Rozwaga - Tolerancja”;
- zrealizowano zadania pozwalające na sprawną współpracę Policji z operatorami nr telefonu 116 111, tj. Ogólnopolskiego Telefonu Zaufania dla Dzieci i Młodzieży;
- uczestniczono w szeregu inicjatyw, m.in.: konferencjach, warsztatach, sesjach, związanych z realizacją rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej”.

W 2009 r. Zespół Promocji Bezpieczeństwa Publicznego Gabinetu KGP zrealizował 29 działań PaT: 22 dla młodzieży (PaT/M) i 7 dla dorosłych (PaT/D) na terenie 6 województw. W programach uczestniczyło łącznie 7.960 osób. Ponadto w 2009 roku:

- program PaT prezentowany był na 5 konferencjach naukowych: konferencja MSWiA, podsumowująca rządowy program „Razem bezpieczniej” (Warszawa, 27.02.2009 r.), międzynarodowa konferencja „Z pomocą rodzinie” (Bełchatów, 3.04.2009 r.), „By łatwiej było wychowywać, czyli kochać i pomagać” (Janiszewice, 8.05.2009 r.), „Paradygmaty współczesnej pedagogiki” (Siedlce, 2.06.2009 r.), mazowiecka konferencja „Łączymy pokolenia w walce z patologiami” (Warszawa, 26-27.11.2009 r.);
- nadanych zostało 13 certyfikatów „Wspiera nas PaT” dla ciekawych inicjatyw profilaktyczno-artystycznych oraz jeden patronat (dla klasy humanistyczno-artystycznej z LO im. J. Śniadeckiego w Siemianowicach Śl.);
- podpisano dwie Deklaracje Akademickie (z WSPR PEDAGOGIUM w Warszawie oraz Akademią Podlaską w Siedlcach);
- zainaugurowano projekt „Profilaktyka a Harcerstwo”;
- przeprowadzone zostały 2 szkolenia ogólnopolskiego zespołu młodzieżowych liderów PaT (w Miętnej i Supraślu), jak również pierwsza ogólnopolska wigilia społeczności PaT;
- impresariat programu gościł na 6 profilaktycznych festiwalach teatralnych, 6 przedstawień zostało wyróżnionych nagrodą specjalną PaT i zaproszeniem do występu na IV Przystanku PaT;
- zorganizowano Ogólnopolską Akcję Profilaktyczną IV „Przystanek PaT” w Miętnej k. Garwolina, w której udział wzięło 1.500 osób z całego kraju;
- wydano 4 numery gazety „PaTrz”;
- ogłoszono drugą edycję konkursu na scenariusz spektaklu profilaktyczno-edukacyjnego o bezpieczeństwie w ruchu drogowym „Uczmy się PaTrzeć”.

PAŃSTWOWA STRAŻ POŻARNA

Przeprowadzono ogólnopolski konkurs plastyczny dla dzieci i młodzieży pod hasłem „Kłęska - powódź czy huragan – straż pożarna ci pomaga”, którego organizatorem była Komenda Główna PSP. Celem edukacyjnym było kształtowanie właściwych postaw, poprawa świadomości występowania różnego rodzaju zagrożeń. Konkurs poszerza wiedzę na temat bezpieczeństwa i działalności służb ratowniczych.

„Rozważny znaczy bezpieczny!” to hasło z kalendarza plakatowego wydanego przez KG PSP na 2009 r. Na drugiej stronie kalendarza znalazły się pytania konkursowe na temat zachowania podczas burzy, bezpieczeństwa na drodze, bezpiecznych wakacji. Spośród prawidłowych odpowiedzi wylosowano zwycięzców.

Podjęto wiele działań edukacyjno-szkoleniowych takich jak:

- udział w pogadankach i prelekcjach organizowanych przez strażaków oraz przy współpracy z innymi instytucjami. Najczęściej poruszane tematy to: znajomość numerów alarmowych, zachowanie przy zgłaszaniu zdarzenia, zapobieganie wypadkom w domu czy na placu zabaw, zasady udzielania pierwszej pomocy, bezpieczny wypoczynek nad wodą oraz obsługa podręcznego sprzętu gaśniczego,
- cykl spotkań „Ja potrafię pomóc” dla klas I szkół podstawowych,
- akcja propagandowa „Strażak Sam” uświadamiająca dzieciom niebezpieczeństwa na drodze i w wodzie, nauka rozpoznawania sprzętu pożarniczego,
- płyty CD z prezentacjami multimedialnymi dla organizatorów wypoczynku dla dzieci i młodzieży,
- organizowanie Turniejów Wiedzy Pożarniczej („Młodzież zapobiega pożarom”), konkursów plastycznych dla dzieci i młodzieży o tematyce pożarniczej jak „Zapobiegam pożarom”, „Razem przeciw zagrożeniu”,
- powiatowy program profilaktyczno-edukacyjny z zakresu udzielania pierwszej pomocy „Mam swoje lata i wiem, co robię” którego współorganizatorem była Komenda Powiatowa PSP

w Dzierżoniowie (woj. dolnośląskie) – program ten otrzymał dofinansowanie z programu „Razem bezpieczniej”,
– szkolenia dla dyrektorów szkół i placówek oświatowych, gdzie omówiono wymagania dotyczące ochrony przeciwpożarowej w tego typu instytucjach,
– program edukacyjny „Bezpieczne życie”, pokazy pod hasłem „Uratuj życie – cztery minuty dla poszkodowanego i ratownika”, konkurs „Jestem bezpieczny”.

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ

Ministerstwo Edukacji Narodowej tworzy warunki prawne umożliwiające szkołom prowadzenie działalności edukacyjnej, wychowawczej i profilaktycznej.

Zgodnie z podstawą programową wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół¹, kształcenie i wychowanie dzieci i młodzieży w polskich szkołach odbywało się w oparciu o szkolny zestaw programów nauczania, który uwzględniając wymiar wychowawczy, obejmował całą działalność szkoły z punktu widzenia dydaktycznego, program wychowawczy szkoły obejmujący wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym i program profilaktyki dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska, obejmujący wszystkie treści i działania o charakterze profilaktycznym. Programy te tworzą spójną całość i muszą uwzględniać wszystkie wymagania opisane w podstawie programowej.

Nauczyciele realizują wspomniane wyżej programy, uwzględniając indywidualną pracę z uczniem na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych.

Na I i II etapie edukacyjnym obejmującym klasy I-III i IV-VI szkoły podstawowej, treści przekazywane podczas zajęć m.in. z edukacji społecznej, wychowania fizycznego, etyki, kształtowały u uczniów postawy warunkujące sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie. Z chwilą rozpoczęcia edukacji kładzie się nacisk na kształtowanie u uczniów postaw uczciwości, wiarygodności, odpowiedzialności, poczucia własnej wartości, szacunku dla innych ludzi, kultury osobistej, gotowości do podejmowania inicjatyw oraz do pracy zespołowej. W rozwoju społecznym szkoła kładła nacisk na kształtowanie postawy obywatelskiej, postawy poszanowania tradycji i kultury własnego narodu. Szkoła podejmuje również odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji. Doceniając rolę edukacji zdrowotnej, treści z tego zakresu umieszczono w wielu obszarach kształcenia m.in. w wychowaniu fizycznym, edukacji przyrodniczej i edukacji społecznej kształtując u uczniów nawyki dbania o własne zdrowie i innych oraz umiejętności radzenia sobie w razie konieczności udzielenia pierwszej pomocy.

Na kolejnych etapach edukacyjnych realizowanych w gimnazjum i w szkole ponadgimnazjalnej uczniowie pogłębiali wiedzę z zakresu prawidłowego funkcjonowania we współczesnym świecie. Treści programowe z tego zakresu zawarte były w takich przedmiotach jak: *historia i społeczeństwo, przyroda, wychowanie fizyczne, wychowanie do życia w rodzinie, etyka, wiedza o społeczeństwie, edukacja dla bezpieczeństwa, technika*.

W ramach zajęć z etyki prowadzony był pogłębiony dialog wychowawczy na temat moralnego wymiaru ludzkiego działania, odnoszony do otaczającej uczniów rzeczywistości. Nauczyciel ukazuje uczniowi sens praw i obowiązków, zasad i reguł, nakazów i zakazów obowiązujących w różnych sytuacjach społecznych: w grupie rówieśniczej, w szkole, w rodzinie, w społeczności lokalnej.

W ramach przedmiotu *Wiedza o społeczeństwie* młodzież uczyła się wyrażać własne opinie na temat życia publicznego, wyjaśnia na przykładach jak można zachować dystans wobec nieaprobowanych przez siebie zachowań w grupie lub jak się im przeciwstawić, uzasadnia potrzebę przestrzegania zasad etycznych w życiu publicznym i podaje przykłady skutków ich łamania.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17).

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. Nr 51, poz. 458, z późn. zm.).

W ramach przedmiotu *edukacja dla bezpieczeństwa* uczniowie uzyskali wiedzę z zakresu bezpieczeństwa i pierwszej pomocy oraz rozwijają umiejętności udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w różnych stanach zagrażających życiu i zdrowiu.

Podstawa programowa umożliwia również poszerzenie oddziaływań o realizację projektów profilaktycznych w szkole, co w konsekwencji sprzyja dalszemu doskonaleniu u uczniów postaw wobec takich spraw jak bezpieczeństwo własne i innych czy przeciwdziałanie przemocy.

W szkolnych programach profilaktyki opisane były działania jakie szkoła podejmuje w celu poprawy poziomu bezpieczeństwa na jej terenie i w okolicy. Ponadto były w nich zawarte m.in. działania dotyczące: wewnątrzszkolnych form doskonalenia nauczycieli z zakresu profilaktyki i podejmowania wczesnej interwencji w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży uzależnieniem, procedur i sposobów współdziałania pracowników szkoły ze służbą zdrowia i Policją w sytuacjach wymagających interwencji, zadań wszystkich pracowników szkoły w zakresie pomocy dzieciom i młodzieży zagrożonym uzależnieniem. Nadzór pedagogiczny nad realizacją powyższych zadań w szkołach i placówkach systemu oświaty sprawuje kurator oświaty.

W ramach działań profilaktycznych związanych z bezpieczeństwem, szkoły i placówki systemu oświaty korzystały z ogólnodostępnej oferty *Banku Rekomendowanych Programów Profilaktycznych* zamieszczonego na stronie internetowej Centrum Metodycznego Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej², obecnie Ośrodka Rozwoju Edukacji (dalej ORE), który zawiera informacje o 34 edukacyjnych programach profilaktycznych. W 2009 roku Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno - Pedagogicznej przeprowadziło aktualizację *Banku Rekomendowanych Programów Profilaktycznych*, która dotyczyła zawartości merytorycznej programów oraz wykazów przeszkolonych instruktorów i trenerów.

W 2009 roku Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej, jednostka podległa Ministerstwu Edukacji Narodowej, we wszystkich województwach przeprowadziło monitoring wdrażania programu „*Jak sobie radzić z prowokacyjnymi zachowaniami uczniów? Metoda konstruktywnej konfrontacji*”. W latach 2007-2009 przeszkolonych zostało 275 realizatorów programu, którzy prowadzili szkolenia dla 19.892 nauczycieli na terenie kraju. Efektem monitoringu było zebranie danych o liczbie szkół, w których przeprowadzono szkolenia rad pedagogicznych w roku szkolnym 2007/2008 i 2008/2009, zebranie informacji o liczbie realizatorów aktualnie wdrażających program na terenie poszczególnych województw. Na tej podstawie stworzono bazę realizatorów, którą udostępniono na stronie internetowej www.ore.edu.pl.

Ponadto Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej przeprowadziło szkolenia:

- w okresie marzec - grudzień 2009 r. odbyły się cztery edycje kursu pt. „*Skuteczne i konstruktywne zapobieganie agresji w szkole*” dla konsultantów z ośrodków doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz specjalistów zatrudnionych w placówkach systemu oświaty. Łącznie uczestniczyło w nim 100 osób. Przeszkoleni konsultanci i specjaliści z poradni psychologiczno-pedagogicznych służą obecnie wsparciem nauczycielom, wychowawcom ze szkół, w których występują tego rodzaju problemy. Natomiast przeszkoleni specjaliści z młodzieżowych ośrodków socjoterapii i młodzieżowych ośrodków wychowawczych wspierają kadrę pedagogiczną tych placówek.

- w dniach 4 - 5 czerwca 2009 r., 16 godzinne seminarium superwizyjne programu „*Golden Five*” dla 19 instruktorów z 14 województw. Program dotyczący wspierania procesu adaptacji uczniów klas I i zapobiegania wykluczeniu, przeznaczony jest dla nauczycieli gimnazjum. Był on realizowany kaskadowo, co oznacza, że przygotowani instruktorzy na swoim terenie szkolili nauczycieli – bezpośrednich realizatorów programów w klasach. W 2009 roku program zrealizowano w 80 klasach gimnazjalnych i objęto nim łącznie 1766 uczniów. Seminarium poświęcone było ewaluacji programu wdrażanego w roku szkolnym 2008/2009. Ewaluacja realizacji programu

² Zgodnie z Zarządzeniem Nr 19 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 grudnia 2009 roku, od 1 stycznia 2010 r. Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Warszawie w połączenie z Centralnym Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie zostało przekształcone w Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie.

wykazała efekty w postaci: poprawy frekwencji na zajęciach szkolnych, spadku liczby zachowań agresywnych wśród uczniów, poprawę umiejętności interpersonalnych oraz kompetencji wychowawczych nauczycieli – realizatorów programu,

- w dniach 14-16 października 2009 r., kurs doskonalący dla instruktorów programu „*Szkolna Interwencja Profilaktyczna*”. Przeszkoleni instruktorzy (11 osób) przeprowadzili warsztaty dla 11 grup nauczycieli; łącznie dla 132 osób. Osoby, które ukończyły kurs zdobyły potrzebne umiejętności prowadzenia interwencji profilaktycznej wobec uczniów przejawiających zachowania ryzykowne,

Ponadto Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej opracowało i upowszechniło, a także zaktualizowało materiały informacyjne i metodyczne z zakresu profilaktyki: „*Profilaktyka uzależnień w szkole*”; „*Zapobieganie samobójstwom dzieci i młodzieży*”, „*Przemoc wobec dziecka*”, „*Jak reagować na cyberprzemoc*”. Powyższe materiały zostały zamieszczone na stronie internetowej www.ore.edu.pl.

MINISTERSTWO SPORTU I TURYSTYKI

Ministerstwo wspierało inicjatywy realizowane w zakresie edukacji kibiców oraz przedsięwzięcia nastawione na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży:

1. Konferencja „Bezpieczne stadiony” połączona z turniejem piłkarskim. Konferencja miała na celu przedstawienie najważniejszych zagadnień dotyczących problematyki bezpieczeństwa na stadionach, podczas imprez sportowych.
2. Turniej piłkarski dla szkół gimnazjalnych „Orlik – Gram i Kibicuję Bezpiecznie”. W zawodach rozgrywanych na boiskach „Orlika” walczyły drużyny z 67 szkół. Celem całego turnieju było kształtowanie właściwej postawy młodzieży gimnazjalnej, jako zawodników i kibiców oraz upowszechnianie informacji o obiektach sportowych wybudowanych w ramach programu Moje Boisko Orlik 2012. Najlepsze drużyny otrzymały sprzęt sportowy ufundowany przez Ministra Sportu i Turystyki.
3. Projekt „Siatkówka – nauka plus wychowanie”, realizowany w ramach Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, mający na celu opanowanie przez uczestników tajników siatkówki oraz zapobieganie zachowaniom patologicznym wśród dzieci i młodzieży.
4. Projekt „Mój nałóg to sport” – inicjatywa w ramach FIO, promująca rozwijanie zainteresowań w zakresie różnych form aktywności fizycznej oraz kształtowanie właściwych postaw wśród uczestników - kibiców imprez i zawodów sportowych.
5. Projekt „Aktywnij się – moje boisko moim drugim domem” - inicjatywa popularyzująca sport i aktywność fizyczną wśród dzieci i młodzieży oraz mająca na celu zmniejszenie skali zagrożenia wykluczeniem społecznym i przeciwdziałanie zachowaniom patologicznym wśród dzieci i młodzieży.
6. „Potrafię kibicować” – projekt skierowany do uczniów szkół gimnazjalnych. Najważniejszym celem programu jest promowanie pozytywnych zachowań wśród młodzieży uczestniczącej w imprezach masowych, głównie o charakterze sportowym.

Ministerstwo Sportu i Turystyki było realizatorem zadań wspierających przeciwdziałanie występowaniu zjawisk patologicznych i podejmujących problematykę bezpieczeństwa w sporcie, w tym m.in.:

1. Program „Przeciwdziałanie poprzez sport agresji i patologii wśród dzieci i młodzieży”. Program realizowany był w formie ogólnopolskiej od roku 2009, na mocy porozumienia z dnia 5 listopada 2008 r. pomiędzy Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministrem Zdrowia, Ministrem Edukacji Narodowej oraz Ministrem Sportu i Turystyki. Dnia 3 sierpnia 2009 r., na mocy podpisanego porozumienia, do programu włączyło się Ministerstwo Sprawiedliwości. Inicjatywa realizacji programu zrodziła się w województwie warmińsko-mazurskim, gdzie przygotowano projekt oraz przeprowadzono w 2008 r. pilotażową formę jego wdrożenia. W wyniku przeprowadzonych działań promocyjnych wśród władz

poszczególnych województw, do programu przystąpiło w ur. 15 województw. Aktualnie finalizowane są prace związane z przystąpieniem do programu województwa kujawsko - pomorskiego.

2. Realizacja programu inwestycyjnego „Moje boisko – Orlik 2012”:

Program „Moje Boisko – Orlik 2012” przygotowany przez Ministra Sportu i Turystyki, zakłada budowę ogólnodostępnych, bezpłatnych kompleksów boisk sportowych wraz z szatniami i zapleczem socjalnym, w każdej gminie na terenie całego kraju. Założeniem Programu było udostępnienie dzieciom i młodzieży nowoczesnej infrastruktury sportowej w celu aktywnego uprawiania sportu.

Głównymi celami programu jest:

- udostępnienie dzieciom i młodzieży nowoczesnej infrastruktury sportowej w celu aktywnego uprawiania sportu i rozwoju fizycznego pod okiem trenera – animatora,- popularyzacja aktywnego stylu życia, a więc rodzinnych zawodów sportowych, weekendów ze sportem i turystyką. W dniu 21 grudnia 2009 roku zostało otwarte 1000 boisko realizowane w ramach programu.

3. Realizacja projektu polegającego na udziale finansowym Ministerstwa Sportu i Turystyki w pokryciu kosztów zatrudnienia *animatorów* – osób organizujących i prowadzących zajęcia sportowo-rekreacyjne, na obiektach powstałych w ramach programu „Moje Boisko - ORLIK 2012”:

Projekt miał na celu wspomaganie samorządów terytorialnych w zapewnieniu systematycznej działalności sportowo – rekreacyjnej na obiektach „Moje boisko – Orlik 2012”. Skierowanie profesjonalnej oferty zajęć sportowych i sportowo – rekreacyjnych wpłynie na przeciwdziałanie zjawiskom agresji i patologii wśród dzieci i młodzieży oraz rozpowszechnianie kultury fizycznej i sportu.

4. Realizacja zadań w zakresie kształcenia i doskonalenia kadr kultury fizycznej, w tym wspieranie wydawnictw specjalistycznych.

MSiT finansuje wydawnictwa poruszające m.in. problematykę bezpieczeństwa, występowania patologii w sporcie oraz kierunki działań profilaktycznych. W czasopiśmie *Sport Wyczynowy* ukazują się artykuły na ten temat i były one zamieszczane na stronie internetowej Centralnego Ośrodka Sportu w Warszawie, dostępnej także poprzez stronę Ministerstwa. Ponadto realizowano zadanie w zakresie publikacji dotyczącej pracy szkoleniowej z dziećmi i młodzieżą wspieranej działaniami wychowawczymi. Publikacja zawiera ogólne wskazania, zasady, metody i style kierowania w działalności trenera sportowego. Publikacja przyjmuje zasadę uwzględnienia znaczenia oddziaływania wychowawczego trenera na podopiecznych oraz podkreśla, że jednym z zadań szkoleniowców jest pomoc we właściwym rozwoju cielesnym, psychicznym i społecznym. Wydawnictwo zwracając szczególną uwagę na znaczenie umiejętności komunikacji międzyludzkiej, rozwiązywania konfliktów, utrzymywania dobrych stosunków interpersonalnych, będzie stanowić wsparcie dla szkoleniowców w kształtowaniu u podopiecznych umiejętności radzenia sobie ze stresem, konfliktami oraz budowaniu właściwych postaw wobec występujących patologii w sporcie.

Realizacja innych przedsięwzięć wpływających na poprawę bezpieczeństwa publicznego – osób uprawiających sport i rekreację:

1. Ministerstwo Sportu i Turystyki stworzyło bogatą i wszechstronną ofertę współpracy z podmiotami działającymi w obszarze sportu dzieci i młodzieży, inspirując i wspierając działania środowisk lokalnych związane z kształtowaniem postaw w zakresie nawyków aktywności sportowej dzieci i młodzieży, poprawy warunków dostępności do sportu oraz rozszerzenia oferty sportowej w czasie wolnym. Oferowane programy były ważnym elementem przeciwdziałania patologiom wśród dzieci i młodzieży. Programy te stale wzbogacane były o nowe elementy, podnoszące ich atrakcyjność, zasięg, powszechność i dostępność dla dzieci i młodzieży, z uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym:

- a) zajęcia sportowo - rekreacyjne dla uczniów dofinansowywane z Funduszu Zajęć Sportowo - Rekreacyjnych dla Uczniów utworzonego na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W ramach Funduszu dofinansowane były zajęcia prowadzone w klubach sportowych działających w formie stowarzyszeń oraz zajęcia organizowane przez inne organizacje pozarządowe, które w ramach swojej działalności realizują zadania z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży, a także jednostki samorządu terytorialnego. Głównym zadaniem Funduszu było wyrównywanie szans dostępu do kultury fizycznej. Środki Funduszu przyczyniają się do zwiększenia aktywności środowisk lokalnych w organizacji pozalekcyjnych form aktywności sportowej dzieci i młodzieży. Organizowane zajęcia pozytywnie wpływają na rozwój psychofizyczny uczniów oraz wydatnie zwiększają efekty działań profilaktycznych. Zajęcia te stwarzają każdemu uczniowi możliwość systematycznego uczestnictwa w aktywności fizycznej. Przy wyborze realizowanych projektów szczególnie uwzględniane były uwarunkowania środowiskowe i społeczne oraz wartość edukacyjno – wychowawcza zajęć. W wielu przypadkach, sportowa forma zajęć, wzbogacana jest o dodatkowe elementy dydaktyczno – wychowawcze w zakresie profilaktyki uzależnień i problemów alkoholowych;
 - b) program „Sport wszystkich dzieci” finansowany z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej. Wśród priorytetów tego programu wyróżnia się promocję społecznych, edukacyjnych i wychowawczych wartości sportu. Ważnym jego elementem jest udział dzieci i młodzieży z małych miast i wsi, a także zwiększenie aktywności środowisk lokalnych w działaniach na rzecz rozwoju sportu dzieci i młodzieży;
2. Realizacja projektu „Bezpieczny stok”, który ma na celu rozpowszechnienie kultury zachowania się w ośrodkach narciarskich, zwiększenie świadomości w zakresie bezpieczeństwa wśród narciarzy na stoku, a w szczególności dzieci i młodzieży oraz rozpowszechnienie kultury fizycznej w społeczeństwie.

MINISTERSTWO ZDROWIA

Działania podejmowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w obszarze wzmocnienia *bezpieczeństwa w szkole* koncentrowały się wokół następujących zadań określonych w wyżej wymienionym Programie:

- ograniczanie dostępu do alkoholu i narkotyków w szkołach

W ramach powyższych zadań PARPA zorganizowała:

1. **X ogólnopolską konferencję profilaktyczną** pn.: „W trosce o skuteczność działań profilaktycznych – praktyczne wskazówki i rekomendacje” zrealizowana w listopadzie 2009 r. W konferencji uczestniczyło 157 osób – realizatorów różnych programów profilaktycznych, nauczycieli, pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych i Ośrodków Doskonalenia Nauczycieli. Wykłady i warsztaty poświęcone były m.in.: współpracy szkoły z rodzicami, wolontariatowi jako formie działań profilaktycznych, aktywizacji młodzieży i współpracy z liderami, wykorzystaniu technik teatralnych w profilaktyce, prezentacjom programów, których wyniki wskazują na dobrą skuteczność w profilaktyce.
2. **W ramach kampanii „Sprawdź, czy Twoje picie jest bezpieczne”** skierowanej do osób dorosłych przygotowano, także specjalną kampanię edukacyjną dla młodzieży „Nie piję, bo tak!” z przekazem, mówiącym, że dla osoby niepełnoletniej najbardziej bezpieczne jest zachowanie abstynencji. Przygotowano obszerny pakiet materiałów, w skład których wchodzi:
 - a. scenariusz wywiadówki profilaktycznej z rodzicami, z uwzględnieniem podziału na trzy grupy (dla rodziców uczniów klas I-III, IV-VI i gimnazjalistów),

- b. scenariusz zajęć profilaktycznych dla uczniów klas gimnazjalnych i VI klas szkoły podstawowej, rozpisany na trzy godziny lekcyjne.

Uzupełnieniem tych scenariuszy były 4 rodzaje ulotek dla młodzieży (dla uczniów ze szkół podstawowych, dla gimnazjalistów, dla licealistów, ulotka promująca stronę internetową).

3. **Utworzono edukacyjną stronę internetową www.niebotak.pl** dla dzieci i młodzieży, poświęconą profilaktyce picia alkoholu przez ludzi młodych oraz przeciwdziałaniu podejmowaniu ryzykownych zachowań. Zakładki poświęcone wiedzy na temat działania alkoholu, radzeniu sobie z presją rówieśników, asertywności mogą nie tylko zainteresować młodych ludzi, ale również służyć pomocą nauczycielom w prowadzonych przez nich działaniach.

W roku 2009, Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii dofinansowało **14 programów edukacji rówieśniczej**. W ramach programów przygotowywano liderów do prowadzenia działań profilaktycznych w środowisku rówieśników lub społeczności lokalnej. Realizowano zajęcia informacyjno-edukacyjne nt. uzależnień oraz metod pomocy rówieśniczej, zajęcia psychoedukacyjne (treningi, warsztaty), wzmacniające umiejętności osobiste i społeczne liderów.

MINISTERSWO OBRONY NARODOWEJ (ŻANDARMERIA WOJSKOWA)

Zajęcia profilaktyczne w szkołach, prowadzone były głównie w oparciu o następujące autorskie programy profilaktyczne Żandarmerii Wojskowej:

- „Program profilaktyczny z zakresu przeciwdziałania narkomanii na lata 2006 – 2010”,
- „Program profilaktyczny z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym na lata 2007 – 2009”,
- „Program profilaktyczny Żandarmerii Wojskowej z zakresu przeciwdziałania problemom alkoholowym w Siłach Zbrojnych RP na lata 2008 – 2012”.

Zajęcia te odbywały się w ramach spotkań na zaproszenie zainteresowanych placówek oświatowych, jak również podczas różnego rodzaju uroczystości, do których zaliczyć należy m.in.:

- „Dni otwartych koszar”,
- „Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy”,
- „Międzynarodowy Dzień Dziecka”,
- „Międzynarodowy Dzień Osób Niepełnosprawnych”.

Czynności profilaktyczne realizowane były w formie pogadarek oraz pokazów multimedialnych, w oparciu o najnowsze materiały Żandarmerii Wojskowej i Policji. Podczas spotkań organizowano stoiska promocyjne, na których rozpowszechniano: foldery, ulotki oraz książki edukacyjne z zakresu profilaktyki narkotykowej, alkoholowej i ruchu drogowego. W minionym roku przeprowadzono 7234 spotkań w placówkach oświatowych.

URZĘDY WOJEWÓDZKIE

Województwo wielkopolskie

Zadania realizowane w tym obszarze ukierunkowane były głównie na ograniczenie i monitorowanie skali występujących patologii społecznych, a zwłaszcza przestępczości nieletnich. Działania te realizowane były systemowo, między innymi w formie programów, spotkań i konferencji dostosowanych tematycznie do struktury występujących zagrożeń.

- Wielkopolski program prewencyjny „Bezpieczna Szkoła”, którego celem było prowadzenie szeroko rozumianej profilaktyki polegającej na uczeniu dzieci i młodzieży unikania zagrożeń.
- Policyjny program edukacyjny „Z Pyrkiem bezpieczniej”, który jest skierowany do dzieci w wieku 6-10 lat. Jego podstawowym celem była edukacja dzieci w zakresie bezpiecznego postępowania w domu, jak i poza nim. Program ma charakter długofalowy. Elementem

programu jest internetowa strona www.pyrek.pl jest to pierwszy w Polsce, innowacyjny policyjny serwis edukacyjny dla dzieci.

Województwo lubuskie

Działania podejmowane w tym obszarze to m. in.:

- Objęcie uczniów „zerówek”, szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych spotkaniami profilaktycznymi na temat bezpiecznych zachowań i radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych.

Fundacja „Contra Crimen” działająca na terenie całego województwa zrealizowała niżej wymienione programy i przedsięwzięcia profilaktyczne:

- Wojewódzki Turniej Wiedzy o Bezpieczeństwie „Bezpieczna Zerówka”,
- Międzynarodowa Konferencja „Bezpieczna Lubuska Szkoła”, która poświęcona była zagadnieniom związanym z bezpieczeństwem dzieci i młodzieży na terenie szkół i placówek oświatowych, a jej adresatami byli dyrektorzy gimnazjów, naczelnicy wydziałów prewencji oraz specjaliści ds. nieletnich i prewencji kryminalnej KMP/KPP Województwa Lubuskiego.
- Badania ankietowe na temat „Bezpieczeństwo uczniów w szkole”. W celu oszacowania skali negatywnych zjawisk występujących w lubuskich gimnazjach, mających wpływ na bezpieczeństwo uczniów.
- Wojewódzki Turniej Wiedzy o Bezpieczeństwie „Bezpieczne Wakacje z Lupo” (w ramach przygotowań do turnieju przeprowadzono cykl zajęć profilaktyczno-edukacyjnych z uczniami klas V-VI SP)
- Działania profilaktyczne, np. „Bezpieczna Młodość” – działania adresowane do szkół ponadgimnazjalnych w ramach, których zorganizowano Konkurs/przegląd filmów krótkometrażowych „Życie bez narkotyków”. Przedmiotem konkursu było stworzenie scenariusza oraz filmu, którego treść zachęcać miała do podejmowania odpowiednich wyborów – życia bez nałogów

Wojewódzki program „Bezpieczne Gimnazjum” realizowany był w gimnazjach na trzech poziomach:

- I klasa gimnazjum – temat przewodni: wiedza z zakresu odpowiedzialności prawnej nieletnich, poszanowanie norm prawnych,
- II klasa – temat przewodni: uzależnienia, profilaktyka alkoholowa i narkotykowa,
- III klasa – temat przewodni: przeciwdziałania przemocy i agresji, uznanie wzorców etycznych.

Województwo podlaskie

W obszarze bezpieczeństwa w szkole w województwie podlaskim zrealizowano następujące zadania:

1. Ograniczenie liczby przestępstw i wykroczeń w szkołach oraz w bezpośrednim otoczeniu szkół:
 - Zorganizowano konferencję z udziałem przedstawicieli Policji, dyrektorów szkół, poradni psychologiczno - pedagogicznych, sądu rodzinnego.
 - Współorganizowano konkurs pn. „Żyj z pasją”. Celem konkursu było zachęcenie młodzieży do alternatywnego spędzania wolnego czasu realizując formy artystyczne.
 - Promowano wśród szkół III edycji programu społecznego „Szkoła bez przemocy”.
 - Zorganizowano konferencję „Bezpieczeństwa dziecka w świecie multimediów”.
 - Rozpowszechniono wśród gimnazjów poradnika „Jak reagować na cyberprzemoc?”
 - Przeprowadzono konkurs „Nasze bezpieczeństwo”. Głównym celem konkursu było przygotowanie dzieci do bezpiecznego wypoczynku podczas wakacji.
2. Konsekwentnie reagowanie na patologie - budowano przekonania, że nie są one tolerowane.
 - Przeprowadzono I Edycję Wojewódzkiego Konkursu Młodego Kibica we współpracy z SSA Jagiellonia Białystok i zainteresowanymi szkołami-propagowanie zasad fair play wśród kibiców-uczniów.
3. Ograniczono dostęp do alkoholu i narkotyków w środowisku szkolnym.

- Organizowano przegląd małych form teatralnych „Dramat i tragedię pozostaw teatrowi”.
 - Współuczestniczono w programie edukacyjnym „Szkoła dobrego wyboru”. Jako współorganizator, Kuratorium Oświaty w Białymstoku, przejęło obowiązki organizacyjne szkoleń oraz nadzoru nad realizacją zadań przez szkoły.
4. Prowadzono edukację dla bezpieczeństwa, w tym także edukację medyczną, ze szczególnym uwzględnieniem pierwszej pomocy.
- Zorganizowano konferencję z nauczycielami przysposobienia obronnego i edukacji dla bezpieczeństwa z woj. podlaskiego nt. zagadnień związanych z wprowadzeniem nowego przedmiotu „Edukacja dla bezpieczeństwa”.
 - Przeprowadzono ogólnopolską akcję „Bezpieczny przejazd – zatrzymaj się i żyj” mającą na celu podniesienie świadomości uczestników ruchu drogowego podczas pokonywania przejazdów kolejowych.
 - „Bezpieczne wakacje na rowerze” – zorganizowano konkurs plastyczny dla uczniów szkół podstawowych miasta Białegostoku.
5. Upowszechniano w szkołach programy profilaktyczne ukierunkowane na wyeliminowanie agresji wśród młodzieży oraz używania przez nią substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki).
6. Zorganizowano konkursu „AD EXEMPLUM – Razem możemy wiele”. Celem konkursu, było promowanie skutecznych działań wychowawczych integrujących całe środowisko szkolne i zapewniających bezpieczeństwo uczniom. Konkurs był adresowany do publicznych i niepublicznych gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych.

Województwo śląskie

Wspólnie z Wydziałem Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach oraz ROME - „METIS” wdrażano przedsięwzięcia profilaktyczne adresowane do szkół i środowiska oświaty, tworząc w ten sposób **Szkolny System Bezpieczeństwa**.

Ponadto w ramach współpracy z Wydziałem Ruchu Drogowego KWP w Katowicach **opracowano scenariusze zajęć z uczniami do filmu „Jedna sekunda – całe życie”**, które przekazano do szkół na terenie województwa śląskiego. Przygotowano materiały dotyczące kampanii „2009 – Rok pieszego” do wykorzystania na zebraniach z rodzicami oraz w czasie lekcji wychowawczych.

Szkoły otrzymały również plakaty o tematyce związanej z profilaktyką przemocy w ramach kampanii „Kocham. Nie biję” oraz „Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży”.

Dużym zainteresowaniem cieszył się pierwszy, wojewódzki konkurs dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych na małą formę teatralną, dotyczącą profilaktyki agresji i przemocy w domu, szkole, środowisku.

Województwo zachodniopomorskie

Do zasadniczych działań i przedsięwzięć zmierzających do poprawy bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w szkołach i placówkach oświatowych należało zorganizowanie:

- VI edycji programu „Bezpieczna Szkoła” – konkursu organizowanego przez Fundację „Razem Bezpieczniej” w ramach programu „Moda na „bezpieczeństwo” dotowanego w ramach rządowego programu „Razem bezpiecznie” przy udziale Komendy Wojewódzkiej Policji w Szczecinie, Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz Kuratorium Oświaty w Szczecinie, który kończy się przyznaniem dla wyróżniających się szkół honorowego certyfikatu bezpieczeństwa.
- Policyjne Studium Bezpieczeństwa – przez cały rok szkolny 2008/2009 - pedagodzy, dyrektorzy szkół, nauczyciele, pełnomocnicy ds. bezpieczeństwa uczestniczyli w comiesięcznych spotkaniach – wykładach, ćwiczeniach praktycznych i warsztatach dotyczących szeroko rozumianego bezpieczeństwa w szkole.
- IV edycji konkursu „Profilaktyka oczami młodzieży”, jednego z elementów partnerskiego programu „Wspólnie przeciw uzależnieniom i przemocy – finansowanego ze środków Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Uzależnieniom na lata 2006 – 2015.

- I edycji programu „Kibic na medal” ideą którego jest promowanie sportu jako alternatywy dla zachowań związanych z przemocą i zjawiskami patologicznymi.
- Programu edukacyjnego dotyczącego propagowania aktywności fizycznej wśród gimnazjalistów oraz uczniów ostatnich klas szkół podstawowych „Trzymaj Formę”.
- Kampanii - edukacyjno – informacyjnej pn. „Przeciwstawmy się przemocy w rodzinie i szkole. Ofiary najbliższych kolegów nie muszą milczeć”.

Województwo opolskie

W Wydziale Prewencji KW Policji w Opolu opracowany został Zintegrowany System Działań Profilaktycznych pn. „Bezpieczne Dziś - bezpieczne Jutro”. Program ten w znacznym stopniu przyczynił się do tego, że dzieci uczyły się zasad poprawnego zachowania w sytuacjach trudnych i niebezpiecznych.

Działania obejmowały i koordynowały profilaktykę prowadzoną przez:

- Wydział Prewencji (w zakresie szeroko rozumianego bezpieczeństwa oraz zapobiegania patologii i demoralizacji),
- Wydział Ruchu Drogowego (bezpieczeństwo w ruchu drogowym, przygotowanie do zdobycia karty rowerowej, a potem prawa jazdy),
- Sztab Policji (w aspekcie bezpiecznego zachowania w trakcie różnego rodzaju imprez masowych, a zwłaszcza uczestnictwa w meczach piłki nożnej).

Realizując działania profilaktyczne w roku 2009 w zakresie działań Wydziału Prewencji opublikowano i rozdysponowano do jednostek podległych następujące wydawnictwa i gadżety:

- Książeczka „*Bezpieczny Przedszkolak*”,
- Wydano kolejną edycję edukacyjnej gry planszowej „*I Ty możesz zostać małym policjantem*”,
- Książeczka „*Pierwszaki*”, będąca efektem konkursu rysunkowego o tematyce bezpieczeństwa, ogłaszanego co roku dla uczniów klas I-III szkół podstawowych w województwie opolskim,
- Książeczka „*Bezpieczny Rowerzysta*”,
- Książeczka „*Dziewiątka*”, przeznaczona dla dzieci klas III szkół podstawowych zawierająca rysunki informujące o zagrożeniach związanych z drogą do i ze szkoły, w domu i w trakcie zabaw na podwórku,
- Kalendarz edukacyjny poświęcony tematyce bezpieczeństwa dzieci,
- Karty do gry „Piotruś”,
- Podkładki pod napoje „Pigułka gwałtu”.

W ramach realizowanego na terenie miasta Opola programu profilaktycznego pn. „Bezpieczne Gimnazjum w Opolu” zorganizowano dla uczniów szkół gimnazjalnych Opola „Turniej piłki nożnej dla gimnazjalistów z Opola o puchar Komendanta Miejskiego Policji w Opolu”

Rok 2009 był kolejnym rokiem kontynuacji programu „Bezpieczna i przyjazna szkoła” (wdrożonego na lata 2008-2013), w którym priorytetowym zadaniem jest osiągnięcie rzeczywistej poprawy stanu bezpieczeństwa uczniów w szkołach, ograniczenia zjawisk patologicznych, w tym agresji i przemocy rówieśniczej.

Województwo łódzkie

W ramach nadzoru pedagogicznego podejmowane były działania takie jak prowadzenie edukacji na rzecz bezpieczeństwa, analiza i identyfikacja problemów bezpieczeństwa szkolnego, kontrole stanu bezpieczeństwa poszczególnych placówek oświatowych i ich okolic przy współpracy z Policją i Strażą Miejską.

Akcje edukacyjne mające na celu upowszechnienie profilaktyki przeciwpożarowej, zasad ratownictwa drogowego oraz udzielania pierwszej pomocy, prowadzone przez strażaków Państwowej Straży Pożarnej w szkołach województwa łódzkiego szczególnie przed okresem wypoczynku letniego.

Przedstawiciele Izby Celnej w Łodzi prezentowali zadania służby współuczestnicząc w wojewódzkich konkursach dla dzieci takich jak: „Powódź czy huragan – Straż Pożarna ci pomaga”.

„Pozwól im żyć tam, gdzie się urodziły – stop przemytowi zwierząt” zorganizowanym pod patronatem medialnym Gazety Wyborczej, imprezach plenerowych pn. „Dzień dziecka z celnikami” oraz dla osób niepełnosprawnych „Bądźmy razem”.

W łódzkim Teatrze „Piccolo” odbyła się inauguracja akcji prewencyjnej, związanej z filmem edukacyjnym „Przygody Damiana – szkolnego piromana”, przeznaczonego dla dzieci w wieku sześciu lat oraz uczniów klas kształcenia zintegrowanego:

- rozpowszechnione zostały w placówkach oświatowych województwa łódzkiego płyty DVD zawierające następujące filmy edukacyjne związane z bezpieczeństwem pożarowym:

1. „Przygody Damiana – szkolnego piromana” – dla dzieci w wieku sześciu lat oraz uczniów klas kształcenia zintegrowanego.
2. „Uwaga pożar” – dla dzieci niesłyszących i słabo słyszących.

Województwo dolnośląskie

W województwie dolnośląskim działał autorski powiatowy program profilaktyczno - edukacyjny w zakresie promowania ratownictwa medycznego wśród młodzieży „Mam Swoje Lata i wiem Co Robię”, który objął swoim działaniem wszystkich gimnazjalistów w wieku 13-15 lat z terenu powiatu dzierzoniowskiego: tj. 3460 uczniów z 16 szkół gimnazjalnych. Przeprowadzony był w okresie październik 2008 – czerwiec 2009 r. w trzech etapach, a jego celem było: przygotowanie mentalne jego uczestników do skutecznego udzielania pierwszej pomocy, przekazanie podstawowej wiedzy o anatomii, fizjologii i patofizjologii człowieka, pozwalającej ocenić stan poszkodowanego, wyuczenie umiejętności ratowniczych pozwalających postępować z chorym lub poszkodowanym w nagłym stanie zagrożenia życia.

W 2009 roku podjęto inicjatywę uruchomienia portalu edukacyjno-informacyjnego Zapobiegaj.edu.pl. Celem tworzonej domeny jest umożliwienie pracownikom pedagogicznym szkół, uczniom i rodzicom możliwości dzielenia się doświadczeniami i wiedzą w zakresie bezpieczeństwa oraz upowszechniania dobrych, sprawdzonych wzorców.

Powiatowy Zespół Szkół w Chojnowie (podmiot prowadzący Powiat Legnicki) w pełni zrealizował dotowany projekt pn. „W trosce o bezpieczeństwo”. W ramach działań prewencyjnych w zakresie przemocy i przestępczości odbyły się zaplanowane spotkania prewencyjne dzielnicowego z rodzicami, powstał Policyjny Punkt Konsultacyjny, tzw. Policyjny Ostry Dyżur, we wszystkich budynkach szkolnych odbyły się ćwiczenia z udziałem JRG PSP w Chojnowie, Policji i Pogotowia Ratunkowego, szkoleniowa Rada Pedagogiczna z udziałem przedstawicieli Policji, po której nauczyciele otrzymali materiały ze wspólnie wypracowanymi formami przekazu informacji i współpracy oraz procedury postępowania w sytuacjach problemowych.

Województwo mazowieckie

Działania w ramach obszaru podejmowane były przez Mazowieckiego Kuratora Oświaty.

Do najistotniejszych zadań należy zliczyć:

- ograniczenie liczby przestępstw i wykroczeń w szkołach oraz w bezpośrednim otoczeniu szkół,
- budowa skuteczniejszych mechanizmów współpracy dyrekcji – rodziców – uczniów z Policją w zakresie bezpieczeństwa w szkołach,
- reagowanie na patologie – budowa przekonania, że nie są one tolerowane,
- kontrolowanie pod względem bezpieczeństwa szkół i ich okolic,
- edukowanie dla poprawy stanu bezpieczeństwa.

W ramach zadań podjęto następujące inicjatywy:

- Dla uczniów i ich rodziców oraz nauczycieli został uruchomiony telefon zaufania.
- Prowadzono Rejestr zdarzeń drastycznych oraz monitorowano działania, które w tym zakresie podejmowały szkoły i placówki.
- Upowszechniano oraz współorganizowano konkursy, turnieje i olimpiady dla dzieci i młodzieży, które miały na celu przeciwdziałanie występowaniu zagrożeń i proponowały alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu przez młodzież.

- Kontynuowano działania wizytatorów mające na celu kontrolowanie przestrzegania praw dziecka i praw ucznia w szkołach i placówkach.
- Inspirowano dyrektorów placówek wychowania pozaszkolnego do poszerzenia oferty zajęć, z uwzględnieniem dzieci zagrożonych patologią i niedostosowaniem społecznym jako formy wspomagające szkoły w zakresie realizacji zadań profilaktyczno-wychowawczych, zorganizowano narady dla dyrektorów szkół ponadgimnazjalnych na temat mediacji i rozwiązywania konfliktów w szkołach.
- Zadbano o bezpieczeństwo uczniów w okresie ferii zimowych oraz wakacji. Realizowano program „Bezpieczne ferie 2009” oraz „Bezpieczne wakacje 2009”. Podczas akcji organizowano zajęcia edukacyjne, sportowe, turystyczno-krajoznawcze, świetlicowe.
- Upowszechniano informacje w szkołach i placówkach dotyczące profilaktyki zachowań pozwalających uchronić się przed zakażeniem grypą A/H1N1 poprzez organizowanie narad z dyrektorami oraz dystrybucję tematycznych ulotek i plakatów opracowanych przez Ministerstwo Zdrowia i Ministerstwo Edukacji Narodowej.
- Przeprowadzono konkurs w ramach realizacji rządowego programu „Monitoring wizyjny w szkołach i placówkach”.

Województwo pomorskie

W obszarze bezpieczeństwa w szkole zrealizowano następujące zadania:

- 1) Przeprowadzono rzetelną analizę i identyfikację problemów bezpieczeństwa szkolnego nie tylko na poziomie ogólnym, ale także w odniesieniu do poszczególnych placówek oświatowych i ich okolic. W celu identyfikacji stanu bezpieczeństwa szkolnego dokonano analizy raportu nt. „Bezpieczeństwo w pomorskich gimnazjach – diagnoza stanu zagrożeń”.
- 2) Ograniczenie liczby przestępstw i wykroczeń w szkołach oraz w bezpośrednim otoczeniu szkół. W tym celu m. in.:
 - Wdrożono do realizacji „Patrol Szkolny”, którego zadaniem było reagowanie na zakłócenia porządku w rejonie szkół
- 3) Zbudowanie skutecznych i podlegających ocenie mechanizmów współpracy dyrekcji (nauczycieli) – rodziców – uczniów i Policji wraz ze strażami gminnymi (miejskimi) w zakresie bezpieczeństwa w szkołach.
 - W zakresie zadania zorganizowano konferencję wojewódzką pod hasłem „Współpraca szkoły z rodzicami na rzecz bezpieczeństwa uczniów”. Jej zasadniczym celem było upowszechnienie dobrych praktyk z zakresu działań podejmowanych przez szkoły i placówki na rzecz współpracy w środowiskach lokalnych na rzecz poprawy bezpieczeństwa uczniów
- 4) Zwiększenie skuteczności ochrony szkół - upowszechnienie wizyjnego monitorowania wejść do publicznych i niepublicznych szkół i placówek oświatowych dla dzieci i młodzieży.
- 5) Upowszechnienie w szkołach programów profilaktycznych ukierunkowanych na wyeliminowanie agresji wśród młodzieży oraz używania przez nią substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki).

Ponadto, w zakresie przedmiotowego obszaru zorganizowano tematyczną konferencję wojewódzką pod hasłem „*Współpraca środowisk lokalnych na rzecz pomocy dziecku i rodzinie*”.

Bezpieczeństwo w środkach komunikacji publicznej

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

W 2009 roku na obszarach kolejowych w Polsce stwierdzono o 16% przestępstw mniej, tj. 12 491 przestępstw w odniesieniu do analogicznego okresu ur. (w 2008 r. - 12 491), w tym: 7 377 przestępstw kradzieży cudzej rzeczy (w 2008 r. - 9 103), 376 przestępstw rozbojów i wymuszeń rozbójniczych (w 2008 r. - 429), w tym 19 przy użyciu broni lub innego niebezpiecznego narzędzia (w 2008 r. - 41) oraz 94 przestępstwa bójki i pobicia (w 2008 r. - 108).

Wykrywalność **tych przestępstw ogółem wynosiła - 27,7%** (w 2008 r. -25,1 %), zatrzymano – 2 546 osób podejrzanych o dokonanie przestępstw na obszarach kolejowych (w 2008 r. - 2 923) - szczegółowa analiza na www.policja.pl. Zauważalna w zestawieniach statystycznych poprawa stanu bezpieczeństwa podróżnych na obszarach kolejowych jest m.in. efektem:

- skutecznie realizowanych strategii działań zapobiegawczych wypracowanych podczas prac Centralnego oraz Wojewódzkich/Stołecznego Zespołów ds. bezpieczeństwa na obszarach kolejowych. W 2009 r. odbyło się 5 posiedzeń Centralnego Zespołu ds. Bezpieczeństwa na obszarach kolejowych;
- prowadzonych czynności badawczych dotyczących sposobu realizacji zadań przez funkcjonariuszy/żołnierzy służb i pracowników Spółek Grupy PKP na rzecz bezpieczeństwa na obszarach kolejowych. Przeprowadzono 2 tury czynności badawczych: wiosna i jesień 2009 r., zgodnie z Planem czynności badawczych dotyczących sposobu realizacji zadań (...) z dnia 13 maja 2009 r. i Planem czynności badawczych dotyczących sposobu realizacji zadań (...) z dnia 16 października 2009 r.;
- monitorowania stanu bezpieczeństwa w środkach miejskiej komunikacji publicznej w celu stosowania rozwiązań w zakresie organizacji służby adekwatnych do zidentyfikowanych zagrożeń;
- optymalizacji współpracy z innymi podmiotami, w tym ze Strażą Graniczną;
- realizacji kampanii informacyjno - edukacyjnych, w tym tych o zasięgu ogólnopolskim. Przykładem jest działanie pn. „Kolej na bezpieczeństwo”, realizowane wspólnie z z PKP Przewozy Regionalne Spółka Z.OO oraz PKP Intercity. Drugą inicjatywą w ramach kampanii było wypracowanie ulotki dot. przeciwdziałania tzw. obrzucaniu pociągów.

KOMENDA GŁÓWNA STRAŻY GRANICZNEJ

W zakresie wskazanego wyżej obszaru, działania Centralnego Zespołu ds. bezpieczeństwa na obszarach kolejowych odbywały się w oparciu o *”Strategię działań zmierzających do poprawy stanu bezpieczeństwa na obszarach kolejowych”* poprzez zapewnienie we współdziałaniu z innymi służbami bezpieczeństwa osób oraz przeciwdziałanie zakłóceniom porządku publicznego na obszarach kolejowych, dworcach i pociągach.

MINISTERSTWO INFRASTRUKTURY

W spółce PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. realizacja zadań Programu prowadzona była w oparciu o *„Porozumienie o współdziałaniu w zakresie strategii zmierzającej do poprawy stanu bezpieczeństwa na obszarach kolejowych, zawartego w dniu 6 lipca 2004 r. pomiędzy Komendantem Głównym Policji, Komendantem Głównym Straży Granicznej, Komendantem Głównym Żandarmerii Wojskowej a Spółką „Polskie Koleje Państwowe Spółka Akcyjna” oraz „Strategii działań zmierzających do poprawy stanu bezpieczeństwa na obszarach kolejowych”* i harmonogramu realizacji zadań, które stanowią załącznik do porozumienia.

Koordinacją działań w ramach Porozumienia, na całym obszarze kolejowym, zajmuje się Centralny Zespół ds. bezpieczeństwa na obszarach kolejowych. Prace Centralnego Zespołu organizuje przedstawiciel Policji wyznaczany przez Komendanta Głównego Policji. Z ramienia PKP PLK S.A. w pracach zespołu udział biorą przedstawiciele: Komendy Głównej Straży Ochrony Kolei, Centrum Zarządzania Ruchem Kolejowym i Głównego Inspektoratu Bezpieczeństwa. Na szczeblu lokalnym natomiast działają Wojewódzkie Zespoły ds. bezpieczeństwa na obszarach kolejowych, pod przewodnictwem przedstawicieli wyznaczonych przez Komendantów Wojewódzkich Policji. W ramach cyklicznych spotkań ww. zespołów odbywa się stała wymiana informacji o zdarzeniach zaistniałych na obszarach kolejowych. W przypadkach zdarzeń wymagających szczególnego zaangażowania przedstawiane były szczegółowe analizy, mające na celu ukierunkowanie działań służb.

Wymienione zespoły prowadzą działalność na podstawie opracowanych corocznie harmonogramów prac zespołów, natomiast na cyklicznych posiedzeniach omawiana jest aktualna

sytuacja w zakresie bezpieczeństwa na obszarach kolejowych, a następnie podejmowane były działania mające na celu wypracowanie rozwiązań w celu wyeliminowania lub ograniczenia pojawiających się zjawisk negatywnych. W przypadkach zdarzeń powtarzających się, szczególnie uciążliwych dla pasażerów lub skutkujących znacznymi utrudnieniami w ruchu pociągów (np. kradzieże sieci trakcyjnej, usypy węgla z wagonów) funkcjonariusze SOK z grup operacyjno-interwencyjnych SOK, we współpracy z funkcjonariuszami Policji prowadzą intensywne działania zmierzające do zatrzymania sprawców tych czynów.

Ponadto w wyniku realizacji zadań ww. zespołów oraz działań podejmowanych samodzielnie przez PKP PLK S.A. oraz działającą w jej strukturze Straż Ochrony Kolei:

- przeprowadzono wspólne patrole prewencyjne funkcjonariuszy Straży Ochrony Kolei, Policji, Straży Granicznej oraz Żandarmerii Wojskowej na dworcach, przystankach osobowych i w pociągach,
- zorganizowano działania operacyjne w pociągach i na pozostałych obszarach kolejowych,
- wprowadzano rozwiązania techniczne i organizacyjne mające na celu uniemożliwienie dokonania dewastacji lub kradzieży urządzeń lub zapewnienie bezpieczeństwa pasażerów w pociągach i na dworcach (np. monitoring na dworcach i w pociągach, stosowanie w urządzeniach materiałów mniej atrakcyjnych dla złodziei, itp.),
- prowadzono kontrole punktów skupu złomu i metali kolorowych przeprowadzane przez funkcjonariuszy SOK wspólnie z Policją, Inspekcją Handlową oraz przedstawicielami spółek kolejowych,
- funkcjonariusze SOK prowadzili działania przeciwkradzieżowe na zagrożonych liniach kolejowych m.in. w celu przeciwdziałania kradzieżom oraz ujęcia sprawców kradzieży sieci trakcyjnej i jej elementów, jak również wychwycenia osób przebywających bezpodstawnie na terenie kolejowym w miejscach niedozwolonych,
- organizowano patrolowanie przez funkcjonariuszy SOK i Policji wytypowanych najbardziej zagrożonych pociągów pasażerskich w komunikacji krajowej i międzynarodowej,
- współpracowano z Policją w trakcie przejazdów zmasowanych grup młodzieży (kibice, fani muzyki młodzieżowej) oraz w czasie wzmożonych przejazdów osób w okresach przedświątecznych oraz w okresie ferii i wakacji, a także z Żandarmerią Wojskową w czasie przejazdów żołnierzy.

PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. prowadziła również szereg akcji profilaktycznych mających na celu podniesienie bezpieczeństwa na obszarach kolejowych, należą do nich:

- kampania społeczna „*Bezpieczny przejazd – Zatrzymaj się i żyj*”, prowadzona od kilku lat w celu zwiększenia bezpieczeństwa kierowców, pieszych oraz rowerzystów, mogących stać się ofiarami wypadków na przejazdach kolejowo-drogowych. Akcja prowadzona jest przy udziale funkcjonariuszy Policji i Straży Ochrony Kolei,
- znakowanie urządzeń infrastruktury systemem mikrocząsteczek „DNA”,
- przeprowadzanie przez funkcjonariuszy SOK prelekcji w szkołach i innych instytucjach, mających na celu nagłośnienie skutków negatywnych działań (kradzieże, wybryki chuligańskie) oraz uzyskanie poprawy stanu porządku i bezpieczeństwa na obszarze kolejowy i w pociągach.

W roku 2009 w ramach przeprowadzonych akcji uzyskano następujące wyniki:

- liczba przejazdów objętych akcją „*Bezpieczny Przejazd*” – 4507,
- ujawnionych 58 przypadków różnego rodzaju dewastacji przejazdów, ujęto 24 sprawców tych czynów,
- pouczono 1290 osób,
- nałożono 448 mandatów karnych,
- skierowano 278 wniosków do Sądów Grodzkich,
- zorganizowano 586 prelekcji w szkołach i innych instytucjach.

Ponadto realizując swoje ustawowe zadania funkcjonariusze Straży Ochrony Kolei:

- wykonali 112 213 partoli w pociągach pasażerskich,
- konwojowali 2970 pociągów towarowych,

- przeprowadzili 9007 kontroli punktów skupu złomu, ujawniając 129 przypadków nieprawidłowości,
- ujęli oraz przekazali do Policji i innych organów 5699 sprawców popełniających przestępstwa i wykroczenia na obszarze kolejowym,
- sporządzili 1376 wniosków o ukaranie do Sądów Rejonowych,
- nałożyli 46 288 grzywien w drodze mandatu karnego,
- pouczyli 106153 osoby,
- legitymowali 87824 osoby.

Prowadzone działania przynoszą wymierne efekty, ponieważ w roku 2009 ilość zarejestrowanych przez Straż Ochrony Kolei negatywnych zdarzeń w porównaniu z rokiem 2008 zmniejszyła się o ponad 19 % (z 16558 przypadków w roku 2008 do 13379 przypadków w 2009 roku) przy jednoczesnym wzroście wykrywalności zdarzeń o 3,4 %. Spółka we współpracy z Policją i SOK w okresie maj – sierpień 2009 r. przeprowadziła kampanię nt. „*Jeden kamień może zniszczyć więcej niż myślisz*” mającą na celu uświadomienie młodzieży szkół, znajdujących się w rejonach najbardziej zagrożonych, jak tragiczne skutki mogą mieć obrzucenia pociągów kamieniami.

Odnotowano również spadek wydarzeń związanych z przestępczością pospolitą na obszarach kolejowych oraz innymi zjawiskami nieakceptowanymi społecznie, co przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Rodzaje przestępstw	2008	2009	Różnica
1.	Kradzieże kieszonkowe	611	350	-261
2.	Zakłócenia porządku publicznego	6409	5256	-1153
3.	Rozboje, wymuszenia rozbójnicze	240	187	-53
4.	Kradzieże i dewastacja elementów infrastruktury kolejowej	3428	2862	-566

W ramach zadań wynikających z programu „*Razem bezpieczniej*”, PKP S.A. Oddział Dworce Kolejowe dokonał następujących przedsięwzięć:

1. Uruchomione zostały nowe systemy monitoringu wizyjnego na 23 dworcach kolejowych: Elbląg, Iława, Inowrocław, Malbork, Słupsk, Tczew, Toruń, Bielsko Biała, Częstochowa, Gliwice, Rzeszów, Poznań, Zielona Góra, Łódź Kaliska, Gorzów Wielkopolski, Skierniewice, Jelenia Góra, Kędzierzyn Koźle, Opole Główne, Warszawa Ochota, Warszawa Powiśle, Tuszcz, Kraków Główny (część podziemna).
2. Na podstawie dokonanych kontroli „*Z gruntu*” prowadzona była comiesięczna analiza stanu bezpieczeństwa na dworcach kolejowych oraz na bieżąco realizowane były wnioski pokontrolne.
3. Zwiększono liczbę dworców objętych ochroną fizyczną. Obecnie ochranianych jest 71 dworców (z ogólnej liczby 83 dworców administrowanych przez Oddział).
4. Uczestniczono w spotkaniach Centralnego oraz Wojewódzkich Zespołach ds. poprawy bezpieczeństwa na obszarach kolejowych oraz współpracowano z innymi podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ (ŻANDARMERIA WOJSKOWA)

Główne działania zmierzające do poprawy bezpieczeństwa w środkach komunikacji publicznej, Żandarmeria Wojskowa realizowała wspólnie z funkcjonariuszami Policji, Straży Ochrony Kolei oraz Strażą Miejską. Działania powyższe prowadzone były w rejonach dworców oraz środkach transportu PKP.

Stałym nadzorem objęto znaczące węzły komunikacyjne oraz następujące trasy:

- Warszawa – Kraków, Warszawa – Opole, Warszawa – Olsztyn, Warszawa – Terespol, Bydgoszcz – Włocławek, Bydgoszcz – Inowrocław, Poznań – Wrocław, Kraków – Wrocław, Gdynia-Bydgoszcz.

Głównym celem działań prewencyjnych było zapewnienie bezpieczeństwa podróżnym, zapobieganie dewastacji i kradzieży mienia. Zwiększone liczby patroli Żandarmerii Wojskowej, Policji, Straży Ochrony Kolei i Straży Miejskiej, kierowane były w rejon obiektów i tras kolejowych PKP głównie, podczas wymiany stanów osobowych oraz w dni najbardziej zagrożone pod względem naruszania dyscypliny i porządku publicznego (weekendy). Nadzorem objęto również dworce autobusowe.

Żandarmeria Wojskowa w minionym roku, wystawiła w rejonie obiektów PKP, PKS oraz środkach komunikacji PKP ogółem 7904 patroli.

Celem oceny zagrożeń oraz wypracowania wspólnych przedsięwzięć prewencyjnych systematycznie uczestniczono w spotkaniach zespołów ds. bezpieczeństwa na obszarach kolejowych.

URZĘDY WOJEWÓDZKIE

Województwo mazowieckie

W obszarze bezpieczeństwa w środkach komunikacji publicznej najistotniejszą rolę odegrały działania Komendy Stołecznej Policji. Podejmowane w 2009 roku przedsięwzięcia polegały w szczególności na:

- zintensyfikowaniu działań pionów kryminalnych w zakresie ujawniania sprawców przestępstw i wykroczeń w miejskiej komunikacji publicznej oraz w kierunku rozpoznania osobowych grup przestępczych działających w rejonach głównych ciągów komunikacyjnych;
- zacieśnieniu współpracy pomiędzy pionami kryminalnymi jednostek terenowych z Wydziałem Wywiadowczo – Patrolowym Komendy Stołecznej Policji w zakresie dyslokacji służb w najbardziej zagrożonych rejonach;
- kierowaniu policjantów w ramach pełnienia służb ponadnormatywnych w rejon linii komunikacyjnych, odpowiednio do występującego zagrożenia;
- ukierunkowaniu nacisku na rozwój podmiotowo – przedmiotowy, w przypadku prowadzonych postępowań przygotowawczych w sprawach o przestępstwa stwierdzone w miejskiej komunikacji publicznej, w celu wykrycia sprawców ich popełnienia;
- zwróceniu szczególnej uwagi na zabezpieczenie śladów kryminalistycznych kierowaniu większej liczby patroli operacyjnych w okolice ciągów komunikacyjnych w celu zwiększenia skuteczności w zatrzymywaniu sprawców na „gorącym uczynku”;
- jak największym nasyceniu środków miejskiej komunikacji publicznej funkcjonariuszami służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo;
- pełniejszym wykorzystaniu nagrań z monitoringu miejskiego, jak również z kamer umieszczonych w autobusach, tramwajach, Metrze Warszawskim, pociągach Kolei Mazowieckich;
- inicjowaniu i prowadzeniu działań profilaktycznych mających na celu zwiększenie świadomości pasażerów o wynikających zagrożeniach;
- współdziałaniu z władzami samorządu terytorialnego oraz firmami transportowymi w zakresie poprawy bezpieczeństwa w miejskiej komunikacji publicznej m.in. poprzez szersze stosowanie systemów zabezpieczeń technicznych;

Do najciekawszych inicjatyw podjętych w ramach zadań należy zaliczyć:

- „**Miasto Komunikacja**”;
- „**Pasażer**”.

Oprócz wymienionych powyżej działań Komenda Stołeczna Policji aktywnie realizowała przedsięwzięcia edukacyjno - profilaktyczne na rzecz poprawy poczucia bezpieczeństwa osób korzystających ze środków transportu publicznego w garnizonie stołecznym, takie jak:

- Edukacja prewencyjna pasażerów korzystających ze środków transportu publicznego:
 - kampania informacyjno - społeczna pn.: „Bądźmy Razem Bezpieczni”,
 - umieszczanie w tramwajach ulotek prewencyjnych „NIE RYZYKUJ”,
 - opracowanie plakatów informacyjnych oraz umieszczenie ich w pojazdach tramwajowych „Nie ryzykuj – Bądźmy razem bezpieczni”,

- działania pn. „Nie daj się złowić”, polegające na kontrolowanym inscenizowaniu przez funkcjonariuszy momentów kradzieży kieszonkowych, w celu uświadomienia wytypowanym pasażerom komunikacji miejskiej jak nieuwaga, brak nadzoru nad posiadanym bagażem może zachęcić potencjalnych złodziei do kradzieży.
- Prezentacje filmowe o treści profilaktycznej:
 - przygotowanie filmu edukacyjnego promującego zachowania pozwalające na uniknięcie kradzieży kieszonkowej.
- Koncepcja działań profilaktycznych z zakresu propagowania zasad bezpiecznego i kulturalnego zachowania się na przystankach oraz w środkach komunikacji publicznej pn. „Bezpieczny i kulturalny pasażer”:
 - wycieczka edukacyjna w formie przejażdżki tramwajem pn. ”Linia edukacyjna”.

Województwo opolskie

Realizując działania w tym obszarze, policjanci podejmowali współpracę z innymi służbami, a szczególnie z Placówkami Żandarmerii Wojskowej w Brzegu i Opolu, Strażą Miejską i Strażą Graniczną oraz Służbą Ochrony Kolei, dyrekcjami Miejskich Zakładów Komunikacyjnych i przedstawicielami organów administracji samorządowej.

- Prowadzono szkolenia kierowców autobusów oraz dyspozytorów MZK w zakresie reakcji na naruszenia prawa przez pasażerów oraz organizowane były spotkania robocze, na których analizowane były zaistniałe zdarzenia.
- Dzielnicowi realizowali działania z zakresu prewencji kryminalnej, omawiali w czasie spotkań środowiskowych zagrożenia występujące w miejskiej komunikacji publicznej.
- W celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego na obszarach kolejowych na terenie KM Policji Opole, w pociągach jeździły tzw. patrole rajdujące. Mając na uwadze zagrożenia związane z nieprzestrzeganiem podstawowych zasad bezpieczeństwa.
- Podczas zajęć w szkołach, na podstawie książeczki pn. „*Kolej na bezpieczeństwo*”, przeprowadzono spotkania z dziećmi.
- Nadzorem objęto przystanki komunikacji miejskiej. W ramach współpracy z MZK w Opolu policjanci uczestniczyli w działaniach ukierunkowanych na kieszonkowców, podczas których pełnili służbę autobusach np. „Zajęczek 2009”, „Autobus 2009”.
- Funkcjonariusze Straży Granicznej czynnie włączali się do akcji „Bezpieczne ferie 2009” oraz „Bezpieczne wakacje 2009” prowadząc kontrole składów pociągów i autokarów turystycznych oraz przeprowadzając patrole w rejonie dworców autobusowych i kolejowych

Województwo podkarpackie

W ramach programu „Razem Bezpieczniej” w obszarze bezpieczeństwo w środkach komunikacji publicznej, ustalono sposób działań związanych z bezpieczeństwem na obszarach kolejowych. Realizacją tych zadań zajmuje się Zespół ds. Bezpieczeństwa na obszarach kolejowych powołany przez Podkarpackiego Komendanta Wojewódzkiego Policji. Główne działania jakie zostały podjęte to:

- Akcje mające na celu ochronę szlaków komunikacyjnych.
- Akcje z udziałem przedstawicieli SOK, Policji, Urzędu Celnego oraz Straży Granicznej, ukierunkowane na przeciwdziałanie rozbojom i kradzieżom, ujawnianie nielegalnie przebywających osób na terytorium Polski, oraz przewożonych towarów bez polskich znaków akcyzowych.
- Akcja policjantów z Wydziału Prewencji KWP w Rzeszowie oraz PKP Intercity S. A. „Jeden kamień może zniszczyć więcej niż myślisz”. Odbiorcami były dzieci i młodzież placówek oświatowych.

Województwo zachodniopomorskie

W celu eliminacji występujących zagrożeń oraz zapewnienia bezpieczeństwa podróżnym w środkach komunikacji publicznej, podejmowano następujące działania:

- Prowadzono wspólne z innymi podmiotami jak: straże gminne, Żandarmeria Wojskowa, Straż Graniczna, SOK działania patrolowo-operacyjne na dworcach oraz szlakach kolejowych w okresie zwiększonego przewozu pasażerskiego jak: okres wakacyjno-urlopowy, okresy zwalniania żołnierzy do rezerwy oraz przejazdy kibiców piłkarskich.
- Prowadzono kontrolę obiektów należących do spółek PKP w celu zapobiegania kradzieżom infrastruktury kolejowej na szlakach komunikacyjnych mogącym zagrażać bezpieczeństwu pasażerów oraz w celu eliminowania zjawiska okradania pasażerów, jak również dewastacji wyposażenia w środkach transportu kolejowego.
- Realizowano program prewencyjny „Bezpieczne autobusy i tramwaje” w ramach, którego nieumundurowane patrole Policji miały przeciwdziałać przestępstwom, aktom wandalizmu i chuligaństwa w środkach komunikacji miejskiej oraz reagować w stosunku do osób naruszających porządek, a szczególnie wobec popełniających wykroczenia najbardziej uciążliwe społecznie. Eliminowanie wskazanych wykroczeń znacząco przyczyniło się do poprawy poczucia bezpieczeństwa pasażerów w środkach komunikacji miejskiej jak również wpłynęło na pozytywną ocenę służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo.
- Podjęto działania zmierzające do montażu systemów monitoringu wizyjnego w obiektach przebywania podróżnych – dworzec PKP w Szczecinie jak również w środkach komunikacji miejskiej - autobusowej – Szczecin, Police, Koszalin, Kołobrzeg, Stargard Szczeciński. Kupowane nowe środki taboru komunikacyjnego w większości posiadają już wmontowany system monitoringu wizyjnego.

Bezpieczeństwo w ruchu drogowym

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

Porównanie podstawowych danych statystycznych pozwala jednoznacznie stwierdzić, iż rok 2009 był zdecydowanie bezpieczniejszy na polskich drogach od analogicznego okresu 2008 r., co oznacza, że zaistniało blisko 5 tys. mniej wypadków drogowych, tj. **44 196** (w 2008 r. odpowiednio 49 054), w których śmierć poniosło **4 572** osoby, tj. o **865** osoby mniej w odniesieniu do 2008 r. (2008 r. – 5437). Na taki stan złożyło się szereg systemowych przedsięwzięć zrealizowanych w minionym roku, w tym m.in.:

- koordynowano wzmożone działania kontrolne prowadzone na terenie całego kraju, tj.: „PRĘDKOŚĆ” – ukierunkowane na egzekwowanie ograniczeń prędkości, „PASY” – ukierunkowane na egzekwowanie obowiązku podróżowania w pasach bezpieczeństwa oraz stosowanie urządzeń ochronnych do przewozu dzieci, „NIECHRONIENI UCZESTNICY RUCHU DROGOWEGO” – ukierunkowane na zapewnienie bezpieczeństwa pieszym i rowerzystom oraz stosowanie się przez nich do przepisów ruchu drogowego, „ALKOHOL I NARKOTYKI” – ukierunkowane na ujawnianie i eliminowanie z ruchu kierujących „pod wpływem alkoholu” bądź pod wpływem środków działających podobnie do alkoholu; „TRUCK” – ukierunkowane na ujawnianie i eliminowanie nieprawidłowości związanych z wykonywaniem transportu drogowego, „BUS” – ukierunkowane na ujawnianie i eliminowanie nieprawidłowości występujących w przewozie osób;
- zainicjowano zmiany w następujących aktach prawnych: Ustawie z dnia 5 marca 2009r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w zakresie dot. skutków prawnych za brak polisy ubezpieczenia OC podczas kontroli drogowej (Dz. U. z 2009r., Nr 91, poz. 739 z póź. zm.) - weszły w życie 30.06.2009r., Rozporządzeniu MSWiA z dnia 6 lipca 2009r. zmieniającym rozporządzenie MSWiA z dnia 20 grudnia 2002 r.

- w sprawie postępowania z kierowcami naruszającymi przepisy ruchu drogowego (Dz. U. z 2009r., Nr. 117, poz. 987 z póź. zm.) - weszły w życie 11.08.2009r.;
- brano udział w pracach legislacyjnych dotyczących: ustawy z dnia 2 kwietnia 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym w zakresie dot. wdrożenia systemu automatycznego nadzoru nad ruchem drogowym (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14.10.2009r.), projektu Ustawy o kierujących pojazdami, projektu ustawy o opuszczeniu pojazdów do ruchu, projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ułatwiającej transgraniczne egzekwowanie przepisów ruchu drogowego;
 - przygotowano akty prawne: projekty nowelizacji ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz zmianie niektórych innych ustaw w zakresie egzekwowania przepisów ruchu drogowego na drogach wewnętrznych oraz usuwania pojazdów w trybie art. 130A (skierowany do rozpatrzenia przez Radę Ministrów), projekt rozporządzenia MSWiA w zakresie usuwania pojazdów, projekt rozporządzenia MSWiA w sprawie kierowania ruchem drogowym (skierowany do uzgodnień międzyresortowych);
 - realizowano zadania wyszczególnione w „Kalendarzu działań profilaktyczno - prewencyjnych na 2009 rok”. Najistotniejsze przedsięwzięcia zrealizowane w tym zakresie (chronologicznie):
 - działania prowadzone przed feriami zimowymi i w czasie ferii, skierowane do przewoźników w związku z wyjazdami dzieci na wypoczynek zimowy,
 - działania edukacyjne związane z przygotowaniem dzieci do egzaminów na kartę rowerową i motorowerową,
 - pierwsza odsłona kampanii „Użyj wyobraźni” - motocykliści,
 - Finały Krajowe Turniejów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
 - kampania na rzecz bezpieczeństwa rowerzystów pn. ”Rowerem bezpiecznie do celu”,
 - działania promujące bezpieczne uczestniczenie w ruchu drogowym w wakacyjne weekendy,
 - druga odsłona kampanii „Użyj wyobraźni” - Młodzi kierowcy,
 - działania wakacyjne skierowane do przewoźników w związku z wyjazdami dzieci na wakacje (kontrola autokarów),
 - działania „Bezpieczna droga do szkoły”,
 - trzecia odsłona kampanii „Użyj wyobraźni” – piesi
 - działania prewencyjno - kontrolne „Znicz 2009”,
 - działania prewencyjno - kontrolne podczas tzw. „wyjazdów” i „powrotów” w trakcie tzw. „długich weekendów”.
 - realizowano Porozumienie zawarte pomiędzy Prezesem Polskiego Związku Motorowego a Komendantem Głównym Policji, Ministrem Edukacji Narodowej i Ministrem Infrastruktury, dotyczące przeprowadzenia Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym dla dzieci szkół podstawowych i gimnazjalnych oraz Młodzieżowego Turnieju Motoryzacyjnego dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Turnieje mają charakter edukacyjny, przyczyniają się do podniesienia poziomu wiedzy i kwalifikacji młodych uczestników ruchu drogowego. Ich podstawowym założeniem organizacyjnym jest wieloetapowość, dzięki temu obejmują szerokie rzesze dzieci i młodzieży począwszy od etapu szkolnego, międzyszkolnego (gmina), powiatowego, wojewódzkiego, aż do finałów ogólnopolskich. We wszystkich tych etapach aktywnie uczestniczą policjanci ruchu drogowego z KWP, KMP/KPP;
 - monitorowano realizację Krajowej Strategii Kontroli przepisów w zakresie czasu jazdy i czasu postoju, obowiązkowych przerw i czasu odpoczynku kierowców na lata 2009-2010. Policjanci ruchu drogowego w całym kraju wykonali 262 151 kontroli wynikających z Krajowej Strategii przepisów w zakresie czasu jazdy i czasu postoju, obowiązkowych przerw i czasu odpoczynku kierowców, co w odniesieniu do liczby kontroli założonej na 2009r. (97 005) stanowi 270% przyjętej normy;
 - w październiku 2009 roku podpisano umowę o dofinansowanie projektu Komendy Głównej Policji pn. „Doposażenie jednostek Policji w specjalistyczny sprzęt służący poprawie bezpieczeństwa w ruchu drogowym na obszarze całego kraju”. Wartość projektu: 70.586.400 zł, w 85% finansowany jest ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach działania 8.1 Programu Infrastruktura i Środowisko. Dzięki wsparciu z Unii Europejskiej do policjantów ruchu drogowego z całej Polski trafi 18 specjalistycznych pojazdów typu furgon

przeznaczonych do działań profilaktyczno-edukacyjnych, 64 specjalistyczne furgony Ambulans Pogotowia Ruchu Drogowego „APRD”, 120 samochodów osobowych oznakowanych z videorejestratorami, 368 motocykli ciężkich w wersji „RD” wraz z wyposażeniem. Zakup oraz przekazanie zakupionego sprzętu do jednostek terenowych Policji planowane jest do realizacji w 2010 r.;

- w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowania zakupiono dla komórek ruchu drogowego zlokalizowanych przy zewnętrznych granicach UE 35 pojazdów osobowych wyposażonych w mobilny terminal dostępowy do baz danych, 51 motocykli ciężkich z wyposażeniem;
- uczestniczono w realizacji międzynarodowego programu badawczego DRUID, kontynuując współpracę z Instytutem Transportu Drogowego w zakresie prowadzenia na terenie całego kraju działań kontrolnych ukierunkowanych na ujawnianie kierujących pojazdami pod wpływem środka działającego podobnie do alkoholu. Program ten został zakończony we wrześniu 2009 roku. Obecnie w KE prowadzona jest analiza, na podstawie której winny być wypracowane procedury kontrolne oraz narzędzia służące do efektywnego ujawniania i egzekwowania przypadków kierowania pojazdami pod wpływem środków działających podobnie do alkoholu;
- kontynuowano prace mające na celu wdrażanie automatycznego nadzoru nad ruchem drogowym;
- realizowano prace na rzecz utworzenia i wdrożenia Systemu Wspomagania Ruchu Drogowego (SWRD), mającego na celu wyposażenie radiowozów ruchu drogowego w aplikację do obsługi zdarzeń drogowych;
- organizowano szkolenia z zakresu kontroli czasu pracy kierowców dla policjantów ruchu drogowego, w szkoleniach wzięło udział 599 policjantów;
- sporządzono roczną analizę na temat wypadków drogowych i ich przyczyn, celem opracowania podstawowych kierunków działań związanych z występującymi zagrożeniami oraz upowszechnienia powyższej analizy wśród instytucji i organizacji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w ruchu drogowym;
- przygotowywano materiały prasowe oraz aktywnie współpracowano z mediami na rzecz bieżącej kampanii informacyjnej dotyczącej szeroko rozumianego bezpieczeństwa w ruchu drogowym;
- uczestniczono w sympozjach, konferencjach, szkoleniach itp. spotkaniach dotyczących bezpieczeństwa ruchu drogowego.;

KOMENDA GŁÓWNA STRAŻY GRANICZNEJ

Funkcjonariusze **Zarządu Granicznego KGSG** w 2009 r. brali udział w opracowaniu Krajowej Strategii Kontroli oraz uczestniczyli w nw. komisji i zespole:

1. Krajowa Strategia Kontroli

Krajowa Strategia Kontroli przepisów w zakresie czasu jazdy i czasu postoju, obowiązkowych przerw i czasu odpoczynku kierowców na lata 2009-2010 jest ramowym, dwuletnim planem działań kontrolnych dotyczącym czasu jazdy i odpoczynku kierowców, zawierającym liczbę dni podlegających sprawdzeniu w trakcie kontroli drogowych i kontroli na terenie przedsiębiorstw. Strategia określa działania kontrolne podejmowane przez organy uprawnione w Polsce do kontroli w zakresie transportu drogowego, tj. Inspekcję Transportu Drogowego, Policję, Straż Graniczną, Służbę Celną i Państwową Inspekcję Pracy. Strategia stanowi wypełnienie dyspozycji zawartej w dyrektywie 2006/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie minimalnych warunków wykonania rozporządzeń Rady (EWG) nr 3820/85 i 3821/85 dotyczących przepisów socjalnych odnoszących się do działalności w transporcie drogowym (Dz. Urz. WE L102 z 11.04.2006 r.).

Według założeń *Krajowej Strategii Kontroli* minimalne liczby dni pracy kierowców podlegające kontroli przez Straż Graniczną kształtowały się następująco:

- na rok 2009 - 97 005,
- na rok 2010 – 248 500.

W 2009 roku jednostki organizacyjne SG skontrolowały 196 704 dni pracy kierowców, co stanowi 202,78 % realizacji założeń dla Straży Granicznej na 2009 rok.

2. Komisja do spraw egzekwowania przepisów ruchu drogowego

Powołana została uchwałą Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego (KRBRD). Celem pracy Komisji jest m.in. planowanie działań z zakresu egzekwowania przepisów ruchu drogowego, dokonywanie analizy i oceny przeprowadzonych działań, koordynowanie tych działań w ramach posiadanych kompetencji oraz wymiana praktyk w zakresie egzekwowania tych przepisów. W skład komisji wchodzi przedstawiciele Policji, Straży Granicznej, Żandarmerii Wojskowej, Państwowej Straży Pożarnej, Inspekcji Transportu Drogowego, Służby Celnej.

Wymienione służby prowadzą zorganizowane działania kontrolne na poziomie regionalnym w zakresie kontroli prędkości, spożywania alkoholu i narkotyków, używania urządzeń zwiększających bezpieczeństwo (pasy itp.), transportu drogowego oraz bezpiecznych wakacji, długich weekendów, bezpiecznej drogi do szkoły.

MINISTERSTWO INFRASTRUKTURY

W odniesieniu do rozdziału 4.4 pt. „*Bezpieczeństwo w ruchu drogowym*” w 2009 r. w zakresie zadania 4 pt. „*Edukacja w celu kształtowania świadomego i kulturalnego uczestnika ruchu drogowego, respektującego prawo i szanującego prawa innych uczestników tego ruchu oraz współpracy przy realizacji zadań*” 6 pt. „*Promowanie działań na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym*” oraz 7 pt. „*Zaostrzenie przepisów prawa w stosunku do sprawców łamiących przepisy ruchu drogowego, których naruszenie jest przyczyną lub skutkiem najczęstszych wypadków drogowych (np. tych, którzy kierują pojazdem pod wpływem alkoholu lub środków odurzających, nie używają pasów bezpieczeństwa)*” przygotowano projekt ustawy o kierujących pojazdami, w którym między innymi przewiduje się wdrożenie nowych programów szkolenia kandydatów na kierowców oraz wprowadzenie okresu próbnego i szczególnego nadzoru dla kierowców, którzy uzyskali prawo jazdy kategorii B. Projekt ustawy przewiduje także, że każdy uczeń szkoły podstawowej obowiązkowo będzie uczestniczył w zajęciach niezbędnych do uzyskania karty rowerowej. Dodatkowo należy wskazać, że w celu poprawy jakości szkolenia przyszłych kierowców przewidziano następujące rozwiązania:

- wprowadzenie nowych zasad nadzoru nad ośrodkami szkolenia kierowców i instruktorami nauki jazdy,
- wprowadzenie nowych szczegółowych zasad szkolenia instruktorów nauki jazdy,
- w prowadzenie obowiązku doksztalcania się instruktorów nauki jazdy, wprowadzenie nowych zasad nadzoru nad sprawdzeniem kwalifikacji.

Na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego (rozdział 4.4. pt. „*Bezpieczeństwo w ruchu drogowym*”, Zadanie 6 pt. „*Promowanie działań na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym*”) podjęto następujące działania:

1. Prace legislacyjne nad ustawą z dnia 22 lipca 2009 r. o zmianie ustawy *Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2009 r., Nr 97, poz. 802), która weszła w życie z dniem 22 września 2009 r.:
 - wprowadzenie możliwości przewożenia osób kolejkami turystycznymi, określenie definicji kolejki turystycznej, wymagań wobec osoby kierującej kolejką turystyczną oraz ograniczenie prędkości kolejki do 25 km/h,
 - wprowadzenie obowiązku przeprowadzania badań technicznych pojazdów wchodzących w skład kolejki turystycznej, motorowerów oraz pojazdów zabytkowych, wykorzystywanych do zarobkowego transportu drogowego.
2. Prace legislacyjne na projektem rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych pojazdów wchodzących w skład kolejki turystycznej oraz zakresu ich niezbędnego wyposażenia, który na obecnym etapie podlega notyfikacji przed Komisją Europejską. Projekt przedmiotowego rozporządzenia stanowi realizację upoważnienia zawartego w art. 66 ust. 5a

ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - *Prawo o ruchu drogowym*. Określenie jednolitych warunków technicznych, jakie powinny spełniać pojazdy wchodzące w skład kolejki turystycznej oraz wskazanie zakresu ich niezbędnego wyposażenia, ma przede wszystkim na celu zapewnienie bezpieczeństwa osób poruszających się kolejkami, z których korzystanie szczególnie w sezonie turystycznym staje się coraz bardziej popularne.

3. Wydanie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 maja 2009 r. *zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków technicznych pojazdów oraz zakresu ich niezbędnego wyposażenia* (Dz. U. z 2009 r., Nr 75, poz. 639), w którym:

- wprowadzono obowiązek oznakowania odblaskowego konturowego dla określonych kategorii pojazdów zarejestrowanych po raz pierwszy na terytorium RP po dniu 10 października 2009 r.,
- wprowadzono obowiązek wyposażenia pojazdu samochodowego w światła narożne, dodano Załącznik Nr 12 określający szczegółowe warunki wyposażenia pojazdów samochodowych w lusterka, w tym doposażenie samochodów ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 t, zarejestrowanych po dniu 1 stycznia 2000 r., w lusterka według aktualnie obowiązujących wymagań dla zwiększenia pola widzenia kierowcy po stronie prawej pojazdu.

Z początkiem 2009 roku Główny Inspektorat Transportu Drogowego rozpoczął ósmy rok swojej działalności oraz organizacji Inspekcji Transportu Drogowego w Polsce.

W wyniku realizacji ustawy budżetowej na rok 2009 Główny Inspektorat Transportu Drogowego przeprowadził dwie edycje kursu specjalistycznego dla kandydatów na inspektorów transportu drogowego. Efektem przeprowadzonych kursów specjalistycznych i egzaminów końcowych było zatrudnienie w 2009 roku dodatkowo 103 inspektorów Inspekcji Transportu Drogowego. Zwiększenie stanu kadrowego Inspekcji Transportu Drogowego było niezbędne do realizacji założeń dyrektywy 2006/22/WE w sprawie minimalnych warunków wykonania rozporządzeń (EWG) nr 3820/85 i nr 3821/85 dotyczących przepisów socjalnych odnoszących się do działalności w transporcie drogowym oraz uchylająca dyrektywę Rady 88/599/EWG. Niemniej jednak, do założonego, podczas przyjmowania przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustawy implementującej dyrektywę 2006/22/WE, stanu etatowego na poziomie 640 inspektorów Inspekcji Transportu Drogowego, nadal w skali kraju brakuje około 70 etatów.

W 2009 roku kontrole drogowe oraz w przedsiębiorstwach rozpoczęło 454 inspektorów transportu drogowego, natomiast od zakończenia IX i X edycji kursu zadania kontrolne wykonuje 550 inspektorów.

W 2009 roku inspektorzy transportu drogowego przeprowadzili **215.414** kontroli drogowych, z czego **107.523** dotyczyło przewoźników krajowych, zaś pozostałe **107.891** przewoźników zagranicznych.

W wyniku działalności kontrolnej Inspekcji wydane zostały **35.564** decyzje administracyjne o nałożeniu kary pieniężnej, na łączną kwotę około **72,6 mln zł**. Z ogólnej liczby wydanych w tym okresie decyzji – **16.512** wydanych kar administracyjnych, na łączną kwotę **45,1 mln zł** dotyczyło przewoźników krajowych, a **19.052**, na kwotę **27,5 mln zł** – przewoźników zagranicznych. Stosunek wydanych decyzji o nałożeniu kary pieniężnej do liczby skontrolowanych pojazdów wyniósł **16,5%** (w zakresie kontroli pojazdów krajowych – **15,4%**, w zakresie kontroli pojazdów zagranicznych – **17,6%**).

W celu poprawy bezpieczeństwa transportu osób, w tym w szczególności dzieci i młodzieży, od ponad 7 lat Główny Inspektorat Transportu Drogowego prowadził ogólnopolską akcję „*Bezpieczny autokar*”. Kontrole prowadzone były przez cały rok, zaś w czasie wakacji i ferii zimowych były one bardziej nasilone. Prowadzona akcja przyczyniła się do znacznej poprawy bezpieczeństwa podróży tym środkiem transportu. Poprawił się stan techniczny pojazdów oraz zmniejszyła się liczba naruszeń popełnianych przez kierowców i przewoźników. W czasie trwania ferii czy wakacji organizowane były liczne briefingi z udziałem przedstawicieli mediów. Rzecznik prasowy GITD dodatkowo udzielił w ciągu roku wielu wywiadów stacjom radiowym i telewizyjnym dot. kwestii bezpieczeństwa w transporcie autokarowym. Takie działania mają one na celu propagowanie zasad bezpiecznych podróży autokarowych. Informujemy o możliwości skontrolowania

autokaru przed wyjazdem. W tym celu rodzice, organizatorzy wyjazdów powinni kontaktować się z właściwym wojewódzkim inspektoratem transportu drogowego. Inspektorzy przyjadą na miejsce odjazdu autokaru lub wskażą stały punkt kontrolny, na który autokar powinien podjechać. Zachodniopomorski Wojewódzki Inspektorat Transportu Drogowego wraz ze Stowarzyszeniem KIEROWCA PL i zachodniopomorską Policją zrealizował film edukacyjny, którego motywem przewodnim jest właściwe zachowanie się w autobusie podczas zorganizowanych wyjazdów. Film „*Bezpieczny Autobus*” miał do spełnienia zadanie profilaktyczne, wskazujące w jaki sposób ustrzec się przed niebezpieczeństwami czyhającymi w czasie zorganizowanych wycieczek autokarowych. Przed rozpoczęciem wakacji, pierwsze filmy zostały wręczone kierowcom autobusów oraz podróżnym przez vice Miss Polonia 2007, rzecznika prasowego GITD, Zachodniopomorskiego WITD oraz Prezesa Stowarzyszenia KIEROWCA PL.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ (ŻANDARMERIA WOJSKOWA)

Inspektorzy ruchu drogowego oraz dowódcy patroli ŻW prowadzili systematyczne działania patrolowe w oparciu o „Program profilaktyczny z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym na lata 2007 – 2009”. W dużej mierze patrole wystawiane były wspólnie z funkcjonariuszami Policji oraz Straży Granicznej. Głównym ich zadaniem było, poprawienie stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym, między innymi poprzez eliminowanie z ruchu drogowego kierowców, naruszających obowiązujące przepisy.

Żołnierze Żandarmerii Wojskowej prowadzili szereg zajęć profilaktycznych w szkołach i jednostkach wojskowych, które miały na celu zapoznanie uczestników ruchu drogowego z obowiązującymi przepisami, istniejącymi niebezpieczeństwami podczas uczestniczenia w ruchu drogowym, funkcjonującym systemem kar za nieprzestrzeganie obowiązujących przepisów ruchu. Szczególną uwagę poświęcono zagrożeniom i konsekwencjom prawnym wynikającym z faktu prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu oraz zażywania środków odurzających. W czasie zajęć wykorzystano prezentacje multimedialne, filmy, ponadto rozdawano foldery, ulotki oraz książki edukacyjne z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

W ramach wspólnych działań patrolowych Żandarmeria Wojskowa uczestniczyła w zintegrowanych akcjach z Policją, Strażą Graniczną i Strażą Miejską pod kryptonimami:

„*Bezpieczny Wyjazd*”, „*Bezpieczny Powrót*”, „*Prędkość*”, „*Pasy Bezpieczeństwa*”, „*Alkohol i Narkotyki*”, „*Znicz*”, „*Boże Narodzenie i Nowy Rok*”, „*Prędkość*”, „*Bezpieczny Weekend Majowy*”, „*Alkohol*”, „*Trzeźwe Poranki*”, „*Pasy*”, „*Nimbus*”, „*Niechronieni Uczestnicy Ruchu Drogowego*” „*Bezpieczny Wypoczynek Dzieci i Młodzieży – Wakacje Szkolne*”

W trakcie działań patrolowych: skontrolowano 19994 pojazdy, nałożono 5205 sankcji w tym 1374 mandaty karne.

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI

W zakresie obszaru - **Bezpieczeństwo w ruchu drogowym** nie realizowano osobnych przedsięwzięć legislacyjnych, udzielono natomiast wsparcia inicjatywom sejmowym, zaostrzającym odpowiedzialność karną za prowadzenie pojazdu **w stanie nietrzeźwości oraz pod wpływem środków odurzających** (druk sejmowy 1854 i 2116), czego wynikiem było uchwalenie stosownej ustawy w dniu 12 lutego 2010 roku.

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ

W ramach zadania Programu – zgodnie z podstawą programową, zajęcia z wychowania komunikacyjnego realizowane były w szkołach podstawowych i gimnazjach w ramach przedmiotów: zajęcia techniczne, technika. Cele edukacyjne obejmowały m.in. rozwijanie zdolności, zainteresowań i umiejętności związanych z bezpiecznym poruszaniem się po drogach publicznych jako pieszych, pasażerów i rowerzystów oraz kształtowaniem postawy szacunku dla uczestników ruchu drogowego.

Zadaniem szkoły podstawowej było umożliwienie uczniom zdobycia karty rowerowej od 10 roku życia, a w gimnazjum umożliwienie zdobycia karty motorowerowej od 13 roku życia.

Zgodnie z wymaganiami podstawy programowej wprowadzonej od dnia 1 września 2009 r. uczniowie szkół podstawowych potrafią podać zasady poruszania się pieszych wzdłuż różnych rodzajów dróg, opisują zasady, jakich muszą przestrzegać, pokonując swoją drogę do szkoły, uzasadniają dlaczego należy nosić po zmroku elementy odblaskowe i potrafią je zamocować tak, aby były dobrze widoczne dla kierowców, potrafią przechodzić przez różne rodzaje dróg i w różnych miejscach, wymieniają sytuacje zabraniające przechodzenia przez jezdnię.

Uczniowie rozpoznają i podają znaczenie znaków świetlnych dla pieszego i rowerzysty, poprawnie interpretują światła na sygnalizatorach świetlnych, poprawnie interpretują znaki i polecenia dawane przez osoby kierujące ruchem drogowym, podają hierarchię ważności poleceń, sygnałów, znaków i przepisów ruchu drogowego. Uczniowie podają zasady obowiązujące rowerzystę w ruchu drogowym i rozumieją ich wpływ na bezpieczeństwo swoje i innych uczestników ruchu. Uczą się poprawnego włączania do ruchu, wykonywania manewrów skręcania w prawo, w lewo, wymijania, omijania i wyprzedzania, potrafią określić kolejność przejazdu pojazdów przez różne skrzyżowania i wiedzą, jak się zachować na drodze, po której porusza się pojazd uprzywilejowany i szynowy. ***W 2009 roku ogółem wydano uczniom 248 401 kart rowerowych i 80 590 kart motorowerowych w szkołach różnego typu.***

W 2009 roku Ministerstwo Edukacji Narodowej współpracowało z Krajowym Komitetem Organizacyjnym w zakresie realizacji Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego i Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Motoryzacyjnego.

W dniach 26-29 maja 2009 r., odbył się XXXII Finał Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Kołobrzegu. W zawodach wzięli udział uczniowie reprezentujący 16 województw w kategorii szkół podstawowych i gimnazjów. Uczestnicy musieli zaprezentować wiedzę z zakresu znajomości zasad ruchu drogowego, a także sprawdzić swoje umiejętności w konkurencjach praktycznych.

W dniach 3-5 czerwca 2009 r., odbył się XIII Finał Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Motoryzacyjnego w Żarnowcu. W imprezie wzięły udział najlepsze drużyny szkół ponadgimnazjalnych wyłonione w eliminacjach wojewódzkich. Łącznie 16 drużyn z całej Polski. Podczas eliminacji konkursowych zawodnicy musieli wykazać się wiedzą z zakresu znajomości prawa o ruchu drogowym, historii polskiej motoryzacji oraz umiejętnościami udzielania pomocy przedmedycznej, obsługi motoroweru i jazdy sprawnościowej.

Ministerstwo Edukacji Narodowej wsparło organizację ww. turniejów kwotą 60 000 zł.

Dzieci i młodzież szkolna brali również udział w licznych przedsięwzięciach regionalnych na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego organizowanych przez wojewódzkie rady bezpieczeństwa ruchu drogowego we współpracy z kuratorami oświaty.

MINISTERSTWO ZDROWIA

W 2009 roku Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii podjęło działania w ramach kampanii antynarkotykowej „**Brałeś? Nie jedź! Po narkotykach rozum wysiada**”, poruszającej problem prowadzenia pojazdów po narkotykach. Przekaz kampanii skierowany został do dwóch grup odbiorców: kierowców oraz pasażerów, młodych osób w wieku 16-25 lat, głównie uczestników dyskotek i klubów młodzieżowych. Celem kampanii było uświadomienie młodym ludziom, że prowadzenie pojazdów pod wpływem narkotyków jest równie niebezpieczne, jak prowadzenie pod wpływem alkoholu i jest przestępstwem podlegającym karze. Ważnym elementem kampanii była specjalna strona internetowa www.rozumwysiada.pl, prezentująca informacje na temat wpływu narkotyków na zdolność prowadzenia pojazdu i konsekwencji prawnych w tym zakresie oraz udostępniająca materiały kampanijne. Kampania trwała do końca 2009 roku.

W ramach wsparcia regionalnych i lokalnych edycji akcji dystrybuowano: materiały na potrzeby konferencji prasowych, materiały do klubów i dyskotek, wersje elektroniczne spotów TV i radio i materiałów dla prasy lokalnej oraz inne materiały promocyjne.

URZĘDY WOJEWÓDZKIE

Województwo dolnośląskie

W ramach promowania bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w województwie dolnośląskim podjęto następujące działania:

- Inspektorzy Inspektoratu Transportu Drogowego prowadzili co tygodniowe konsultacje z zainteresowanymi obywatelami, którzy mogli telefonicznie lub osobiście uzyskać informację o obowiązujących przepisach i najnowszych zmianach. Działalność edukacyjna prowadzona była także na spotkaniach przy tzw. „Stoliku inspekcyjnym”.
- Policja dolnośląska jest prekursorem projektu wdrażanego z fundacją „Drogi Na Szóstkę”. Współpraca polegała na bieżącym aktualizowaniu informacji na portalu internetowym o zaistniałych wypadkach oraz utrudnieniach w ruchu drogowym. Informacja ta jest na bieżąco przekazywana do rozgłośni radiowych oraz innych mediów.
- Prowadzono zajęcia prewencyjne, m. in.:
 - Zajęcia „Mini Karta Rowerowa Przedszkolaka” podczas, których dzieci praktycznie poznawały zasady poruszania się na rowerze na drogach publicznych.
 - Dla dzieci ze szkół podstawowych, które ukończyły 10 lat zostały przeprowadzone spotkania mające za cel przeprowadzenie egzaminu na kartę rowerową. W szkołach były przygotowane przez Straż Miejską i Policję miasteczka ruchu drogowego, w których odbywały się egzaminy. W roku 2009r do egzaminu przystąpiło ok. 1000 uczniów.
 - Dla młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych przygotowano zajęcia prewencyjne w celu zdobycia Karty Motorowerowej. Na terenie placów parkingowych przy hipermarketach zostały przygotowane miasteczka ruchu drogowego oraz miasteczka sprawnościowe, w których uczestnicy mogli sprawdzić swoje umiejętności jazdy na skuterze oraz zdać egzamin na Kartę Motorowerową.

Województwo małopolskie

W obszarze tym, głównie małopolska Policja podjęła wiele przedsięwzięć ukierunkowanych na poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym, były to m. in.:

- Kontynuowano rozpoczętych w 2008 działań pn. „Trasa”. Polegały one na organizowaniu działań kontrolnych obejmujących nadzorem całych ciągów najbardziej zagrożonych dróg krajowych przebiegających przez obszar województwa – w trakcie realizacji występuje współpraca międzypowiatowa jednostek Policji przy znaczącym wsparciu Sekcji Kontroli Ruchu Drogowego WRD KWP w Krakowie.

W 2009 roku przeprowadzono 40 takich wzmożonych działań, ujawniając 11249 (w tym 6791 za pomocą fotoradarów) wykroczeń związanych z przekroczeniem prędkości przez:

- Kontynuację realizowanego od 2006 roku programu „Policja przeciw pijanym kierującym” (każdy kontrolowany kierowca poddawany jest badaniu stanu trzeźwości)
- We wrześniu 2009 roku Policja wraz z konsorcjum organizacji pozarządowych, po raz drugi rozpoczęła kampanię społeczną Trzeźwa Małopolska NO PROMIL – NO PROBLEM - promująca jazdę w trzeźwości.
- W roku 2009 przeprowadzono około 160 audycji radiowych i TV z udziałem policjantów, w prasie lokalnej ukazały się liczne artykuły promujące przedmiotowe działania bezpieczeństwa ruchu drogowego.
- „Bezpieczne Ferie 2009”.
- „Bezpieczne Wakacje 2009” - w ramach akcji w Wydziale Ruchu Drogowego KWP w Krakowie opracowano i na stronach internetowych małopolskiej Policji [/www.małopolska.policja.gov.pl/](http://www.małopolska.policja.gov.pl/) opublikowano prezentację, w której zamieszczono informacje pomocne podczas wakacyjnych wyjazdów m.in. dotyczące kontroli autokarów turystycznych, w tym telefony kontaktowe pod którymi można zgłaszać prośbę o interwencję.
- „Rowerem bezpiecznie do celu”

- W związku ze zwiększonym zagrożeniem bezpieczeństwa dzieci i młodzieży na początku nauki szkolnej małopolska Policja przeprowadziła wzmożone działania "Bezpieczna droga do szkoły".
- Akcje profilaktyczno – edukacyjne: *Akcja w ramach bezpiecznych ferii* - „Bezpieczne powroty z ferii”, *Dni otwarte KWP Kraków*, „Wakacje na wodzie”, „Bulwary Wiślane”

Województwo mazowieckie

W obszarze bezpieczeństwa w środkach komunikacji publicznej najistotniejszą rolę odgrywały działania Komend Policji: Stołecznej i Mazowieckiej. Na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym, Komenda Stołeczna Policji i Komenda Wojewódzka Policji, skupiły się przede wszystkim na prowadzeniu działań kontrolno-prewencyjnych, zapobiegających i eliminujących podstawowe przyczyny powstawania wypadków drogowych, zwłaszcza ze skutkiem śmiertelnym. W ramach zadań podjęto następujące inicjatywy:

- „Niechronieni” – zapewnienie bezpieczeństwa niechronionym uczestnikom ruchu drogowego (KWP, KSP);
- „Truck” – prowadzenie akcji mającej na celu kontrole przewoźników wykonujących transport drogowy w zakresie przewozu rzeczy (KWP, KSP);
- „Bus” – prowadzenie akcji mającej na celu kontrole przewoźników wykonujących transport drogowy w zakresie przewozu osób (KWP, KSP);
- „Prędkość” – działania prewencyjno – kontrolne mające na celu represjonowanie prowadzących pojazdy z nadmierną prędkością (KWP, KSP);
- „Alkohol i narkotyki” – działania prewencyjno – kontrolne ukierunkowane na ujawnianie kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu lub środków działających podobnie (KWP, KSP);
- „Pasy” – działania prewencyjno – kontrolne ukierunkowane na ujawnianie kierujących pojazdami oraz pasażerów nie korzystających z pasów bezpieczeństwa.
- „Bezpieczny weekend” – ukierunkowane na zapewnienie bezpieczeństwa i porządku w ruchu drogowym podczas wzmożonych przejazdów wynikających z tzw. długich weekendów (KSP);
- „Bezpieczny wypoczynek dzieci i młodzieży” – ukierunkowane na zapewnienie bezpieczeństwa i porządku w ruchu drogowym podczas wzmożonych przejazdów wakacyjnych oraz w miejscowościach wypoczynkowych (KSP);
- „Bezpieczna droga do szkoły” – celem prowadzonych działań było zapewnienie bezpieczeństwa w rejonach placówek oświatowych uczniom udającym się na zajęcia szkolne lub z nich powracających (KSP);
- „Komunikacja Zbiorowa” oraz „Bezpieczna Komunikacja Miejska” jako reakcja na wzrastającą ilość zgłoszeń dotyczących niezadowolającego stanu technicznego autokarów jak i podejrzeń kierowania pojazdem pod wpływem alkoholu. W wyniku podjętych działań przeprowadzono w ubiegłym roku blisko 400 kontroli autobusów publicznej i prywatnej komunikacji zbiorowej (KSP);
- okresowe działania prowadzone w trakcie trwania ferii zimowych oraz wakacji w okresie wzmożonego ruchu turystycznego polegające na tworzeniu statycznych posterunków kontrolnych na parkingach dla autobusów i dokonywanie kontroli ich stanu technicznego (KSP).

Województwo podlaskie

Zadania z obszaru bezpieczeństwa w ruchu drogowym podjęte na terenie województwa podlaskiego:

- Bezpieczne Wakacje/Ferie 2009 - Akcja skierowana do najmłodszych uczestników ruchu drogowego. Celem tego przedsięwzięcia było uświadomienie dzieciom, jak ważne jest bezpieczeństwo podczas wakacji.
- „Stop Brawurze 2009” Przedsięwzięcie skierowane do młodzieży ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Celem akcji było promowanie prawidłowego stosowania się młodzieży do przepisów prawa ruchu drogowego, jak również przeciwdziałanie występowaniu zachowań ryzykownych wśród młodych kierowców. W ramach akcji przygotowywane były foldery, filmy edukacyjne, scenariusze lekcji - które przekazywane były zainteresowanym placówkom oświatowym.
- Ogólnopolski Turniej Wiedzy o Bezpieczeństwie Ruchu Drogowego.
- „Bezpieczny Uczeń”. Podstawowym celem akcji było zwiększenie bezpieczeństwa dzieci poruszających się po drogach poprzez wyposażenie ich w elementy odblaskowe.
- „Noga z Gazu i Zapinaj Pasy” - Akcje prowadzone wspólnie z Sekcją Ruchu Drogowego Komend Miejskich Policji. Skierowane były do kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego poprzez niestosowanie się do obowiązku zapinania pasów bezpieczeństwa i przekraczanie dozwolonej prędkości. Akcja prowadzona była cyklicznie, a w jej ramach WORD-y wraz z Policją przekazywały kierowcom podczas prowadzonych kontroli drogowych gadżety i ulotki tematyczne na temat obowiązku przestrzegania przepisów ruchu drogowego.
- „Egzamin na drodze”. Akcja polegała na przekazywaniu przez egzaminatorów WORD-ów nagrań z popełnionym wykroczeniem zarejestrowanym przez kamery zainstalowane w pojazdach egzaminacyjnych Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego. Policjantom przekazywane były fragmenty nagrań zawierające poważne wykroczenia drogowe, mające miejsce podczas przeprowadzania egzaminów na prawo jazdy w celu dalszego postępowania, bądź skierowania na drogę sądową.
- „Miś pocieszyciel” - Akcja miała na celu ograniczenie negatywnych z punktu widzenia psychologicznego aspektów uczestniczenia dzieci w zdarzeniach drogowych. W maskotki "Misia Pocieszyciela" wyposażane były dzieci poszkodowane w zdarzeniach drogowych i innych zdarzeniach.
- „Bezpieczna droga do szkoły” - Podstawowym celem akcji było zwiększenie bezpieczeństwa dzieci poruszających się po drogach w drodze do szkoły i powrocie do domu.
- Akcja „Bezpieczny Autokar”. W ramach całorocznej, ogólnopolskiej akcji polegającej na kontroli autokarów przewożących dzieci i młodzież, dokonano sprawdzenia 1668 tego typu przewozów, w tym 545 krajowych i 1123 zagranicznych
- Akcja „Szara Strefa”. Zgodnie z przyjętymi założeniami własnymi, pod tym hasłem realizowane były cykliczne kontrole przewozu osób pojazdami do 9 osób łącznie z kierowcą, tzw. „busów”, pod kątem ich zarobkowego charakteru.
- „Akcja Trzeźwość”. To cykliczna akcja, stanowiąca inicjatywę własną i polegająca na wyrwykowych badaniach trzeźwości kierowców pojazdów ciężarowych.
- W zakresie poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenach wiejskich wspólnie z KRUS, PIP, Podlaską Izłą Rolniczą przeprowadzono szereg działań i akcji dotyczących bezpieczeństwa podczas prac polowych, w gospodarstwie rolnym, poruszania się ciągników i maszyn rolniczych po drogach publicznych, warunków technicznych tych pojazdów.
- Wspólnie z WORD-ami, przedstawicielami samorządów oraz PZMot. w 2009 zorganizowano i przeprowadzono na terenie całego województwa kolejne edycje Ogólnopolskich Turniejów: „Wiedzy o Bezpieczeństwie Ruchu Drogowego” i „Młodzieżowego Turnieju Motoryzacyjnego Strażacy PSP brali udział w organizacji konkursu wiedzy pożarniczej „Młodzież zapobiega pożarom”, podczas którego poruszana jest również tematyka bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w ruchu drogowym – marzec i kwiecień,

Województwo lubelskie

Policjanci komórek ruchu drogowego w woj. lubelskim byli organizatorami, współorganizatorami i uczestnikami wielu przedsięwzięć o charakterze profilaktycznym. Należały do nich między innymi:

- Festyn na „Torze Lublin” pt. „Dojedź motocyklem do końca sezonu”.
- WRD KWP w Lublinie wspólnie z Wojewódzkim Ośrodkiem Ruchu Drogowego w Lublinie kontynuował kampanię promującą bezpieczeństwo dzieci na drodze pn. „*JESTES WIDOCZNY, JESTEŚ BEZPIECZNY*”.
- W maju na terenie Lublina ruszyła akcja „Masz jedno życie” skierowana do młodzieży szkół średnich.
- W drugiej dekadzie września firma Statoil Polska wspólnie z policjantami ruchu drogowego przeprowadziła działania „Bezpieczeństwo Dziecka na drodze”.
- W miesiącach wrzesień - listopad prowadzona była kampania bilbordowa mająca na celu podniesienie świadomości wynikającej z uczestnictwa w ruchu drogowym. Plakaty umieszczone na bilbordach obejmowały następujące tematy:
 - „Tatusiu... gdzie jesteś”,
 - „Parking dla najszybszych”,
 - „Odblaski”.

Województwo opolskie

Działania policjantów w zakresie poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym ukierunkowane były głównie na zwiększenie liczby patroli i aktywności patroli policyjnych na drogach. Akcje jakie zostały podjęto to m. in.:

- „Prędkość” – działania mające na celu ujawnianie kierujących przekraczających dozwolone prędkości.
- „Alkohol i Narkotyki”, „Narkotyki”, „Trzeźwy Poranek”, „Dyskoteka” – akcje ukierunkowane na przestrzeganie zakazu kierowania pojazdami pod wpływem alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu.
- „Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego” – akcja ukierunkowana na przestrzeganie przez pieszych i rowerzystów przepisów ruchu drogowego oraz egzekwowanie właściwych relacji pomiędzy nimi, a kierującymi pojazdami silnikowymi.
- „Pierwszy dzień w szkole? Więc opowiem Ci o bezpieczeństwie”. Policjanci ruchu drogowego w ramach tej akcji przeprowadzili na terenie szkół podstawowych przy współpracy z dyrektorami i pedagogami kolejną edycję konkursu plastycznego.

W okresach wzmożonego ruchu na drogach prowadzone były działania zmierzające do eliminowania zachowań patologicznych w ruchu drogowym - „Bezpieczny weekend”, „Bezpieczne ferie”, „Bezpieczne wakacje”, „Bezpieczna droga do szkoły”, „Bezpieczna trasa”.

W zakresie usprawnienia działań z zakresu kontroli technicznej pojazdów cyklicznie prowadzone były działania „Bus” i „Truck”.

Wydział Ruchu Drogowego KW Policji w Opolu w 2009 roku brał czynny udział przy organizacji kolejnego Turnieju Motoryzacyjnego dla uczniów szkół średnich, którego głównym organizatorem była Opolska Rada Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym. Kolejną imprezą rangi wojewódzkiej, było szkolenie ratowników drogowych Polskiego Związku Motorowego „STOP – wypadek na drodze”.

W 2009 roku Wydział Ruchu Drogowego KW Policji w Opolu brał również udział w projekcie badawczym „*DRUID*” realizowanym przez Komisję Europejską, przy współpracy Komendy Głównej Policji, Instytutu Transportu Drogowego oraz Instytutu Ekspertyz Sądowych w Krakowie. Głównym celem programu jest sprawdzenie jak często kierowcy w różnych krajach Europy kierują pojazdami pod wpływem alkoholu, leków i środków działających podobnie do alkoholu (narkotyków).

Natomiast na szczególną uwagę zasługuje akcja „Rowerem bezpiecznie do celu”, prowadzona na przełomie czerwca – września 2009 r. w Komendzie Powiatowej Policji Olesno, gdzie zgodnie z ogólnopolskimi założeniami MSWiA i KGP, głównym celem była poprawa bezpieczeństwa rowerzystów, propagowanie stosowania przepisów ruchu drogowego oraz zwracanie uwagi na prawidłowe oświetlenie rowerów.

Województwo śląskie

Jako priorytetowe zadanie w ramach programu „Razem bezpiecznie” na 2009 rok przyjęto zminimalizowanie liczby zdarzeń ze skutkiem śmiertelnym pieszych uczestników ruchu drogowego. Zintensyfikowane działania profilaktyczne zostały ujęte w kampanię pn. „2009 – ROK PIESZEGO”.

Zasadniczymi elementami kampanii były :

- działania kontrolne p/n „Kontrola drogowa – Piesi”,
- profilaktyka,
- inżynieria ruchu drogowego.

W trakcie kampanii podjęto następujące inicjatywy propagujące jej założenia :

- Drugi dzień II-giej Międzynarodowej Konferencji „Razem bezpiecznie” w Sosnowcu poświęcono całkowicie tematyce związanej z kampanią pn. „2009 – Rok Pieszego” oraz bezpieczeństwem pieszych uczestników ruchu drogowego.
- Prowadzono szkolenia i seminaria z udziałem przedstawicieli samorządu terytorialnego oraz zarządców dróg na terenie województwa śląskiego dotyczące zieleni przydrożnej.
- Zorganizowano akcję pn. „Krew dla każdego – krew dla pieszego” (honorowego oddawania krwi przez policjantów i funkcjonariuszy innych służb mundurowych oraz innych osób);
- W ramach prowadzonej kampanii społecznej pn. „Bezpieczny Przejazd - Zatrzymaj się i Żyj” zorganizowano pokaz „Bezpieczny przejazd - bezpieczny pieszy” ;
- Wydano książkę pt. „Otoczmy troską życie pieszych”, której autorem był Wydział Katechetyczny Kurii Metropolitalnej w Katowicach zawierającą m. in. katechezy.
- Naniesiono oznakowania poziome w miejscach niebezpiecznych na drogach w miejscowości Pilica.

Należy zaznaczyć, że w wyniku podjętych w 2009 roku inicjatyw, odnotowano w województwie śląskim spadek ofiar śmiertelnych wśród pieszych uczestników ruchu drogowego (w 2008 r. – 219 ofiar śmiertelnych, w 2009 r. - 166 ofiar śmiertelnych).

Województwo świętokrzyskie

W województwie świętokrzyskim głównym celem stało się ograniczenie liczby wypadków drogowych, zmniejszenie liczby ofiar oraz podniesienie kultury jazdy na drogach. W związku z tym podjęto następujące działania:

- Realizowano sprawdzoną kampanię informacyjno – edukacyjną pn. „Życie jest zbyt cenne, nie zostawiaj go na drodze”. Kampania oprócz charakteru informacyjnego, trafia z przekazem edukacyjnym do najmłodszych uczestników ruchu drogowego. Formuła edukacyjna obejmuje wystawianie spektakli edukacyjnych w szkołach, pogadanki z udziałem Policji na temat bezpiecznego zachowania się na drogach oraz akcję uświadamiającą ludzi starszych, zamieszkujących obszary wiejskie, na temat konieczności noszenia elementów odblaskowych w porze nocnej i po zmroku
- Akcja informacyjno – edukacyjna pn. „Pijany kierowca zabił mojego przyjaciela”. Akcja była wspólnym przedsięwzięciem wojewody świętokrzyskiego oraz grupy osób dotkniętych bezpośrednio tragedią utraty osoby bliskiej w zdarzeniu drogowym, spowodowanym przez pijanego kierowcę. Formuła kampanii zawiera elementy edukacyjne (uświadamianie prawnych i moralnych konsekwencji jazdy po pijanemu), techniczne (prowadzenie pojazdu w okularach symulujących nietrzeźwość), informująca (ulotki informacyjne, plakaty, spoty telewizyjne). Na podkreślenie zasługuje fakt wykorzystania nowoczesnej formy dotarcia z przekazem do potencjalnych uczestników ruchu drogowego poprzez zamieszczenie w Internecie filmu zawierającego sugestywne ostrzeżenie dla amatorów jazdy pod wpływem alkoholu.
- Całoroczna kampania wojewody świętokrzyskiego pt. „Zawsze widoczny, zawsze bezpieczny”. Akcja skierowana była do najmłodszych uczestników ruchu drogowego- dzieci szkół

podstawowych i gimnazjów z terenu województwa świętokrzyskiego. Elementem wiodącym akcji była edukacja w zakresie bezpiecznego poruszania się po drogach, zwłaszcza na terenach wiejskich. W tym celu propagowane było noszenie elementów odblaskowych oraz wyrabianie nawyków bezpiecznego zachowania się na drogach.

Województwo warmińsko-mazurskie

Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym w województwie warmińsko-mazurskim opierały się głównie na realizacji programu GAMBIT 2005. Podjęto m. in. następujące akcje:

- II Konferencja metodyczna "Społeczna misja nauczycieli jazdy" zorganizowana przez Regionalne Centrum BRD w Olsztynie, WM Stowarzyszenie Szkół Nauki Jazdy, KRBRD, Grupę IMAGE, WORD Elbląg.
- Utworzenie Centrów Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w województwie warmińsko – mazurskim.
- Przedszkolny Program Edukacji Komunikacyjnej „AUTOCHODZIK” (organizatorzy - WORD – Regionalne Centrum BRD w Olsztynie, MICHELIN Polska SA, Policja, Kuratorium Oświaty, Przedszkola w Olsztynie). Podstawą i głównym celem Projektu było przygotowanie dzieci w wieku przedszkolnym z Olsztyna do bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym poprzez działanie, zakładające merytoryczne przygotowanie kadr, wyposażenie placówek przedszkolnych w nowoczesne, innowacyjne pomoce dydaktyczne (zestaw „Autochodzik”) oraz zaangażowanie do udziału w Programie rodziców bezpośrednich adresatów.
- Warmińsko – Mazurski Młodzieżowy Turniej Motoryzacyjny 2009.
- Kampania radiowa i eventowa „Piłeś? Nie jedź”.
- Wojewódzkie Mistrzostwa Pierwszej Pomocy Przedmedycznej Polskiego Czerwonego Krzyża.
- Doposażenie Policji drogowej w prędkościomierz kontrolny do rejestrowania dynamicznych zdarzeń w ruchu drogowym z pojazdu patrolowego, radarowego miernika prędkości , alkotestów.
- Akcja edukacyjna skierowana do ubogich dzieci i młodzieży w wieku do 14 lat (byłe PGR). Spotkania edukacyjne odbywały się bezpośrednio na 9 wybranych obozach i koloniach poprzez uczestnictwo przedstawicieli organizatorów. Był to pobyt 5-6 godzinny kończący się konkursami oraz wręczeniem nagród i upominków dla uczestników.
- Budowa miasteczek ruchu drogowego w Giżycku i Braniewie. WORD – Regionalne Centrum BRD w Olsztynie zgodnie z programem realizacyjnym Wojewódzkiej Rady BRD na 2009 r. współfinansował budowę dwóch miasteczek ruchu drogowego, których zadaniem jest symulowanie zbliżonych do rzeczywistości warunków na drodze. Dzieci i młodzież korzystając ze zminiaturyzowanej infrastruktury drogowej mogą w sposób bezpieczny uczyć się praktycznej jazdy rowerem lub motorowerem.

Województwo zachodniopomorskie

Zgodnie z założeniami programu podejmowane były stosowne działania o charakterze prewencyjnym, profilaktycznym oraz edukacyjnym, realizowane głównie przez Policję, przy współudziale Straży Granicznej, Żandarmerii Wojskowej, Inspekcji Ruchu Drogowego oraz straży miejskich/gminnych:

- „Trzeźwy poranek” działania których celem było ujawnianie i eliminowanie z ruchu drogowego nietrzeźwych kierujących lub będących pod wpływem środków psychotropowych.

- W ramach akcji „Bezpieczny autobus” wspólnie z Inspekcją Transportu Drogowego oraz Stowarzyszeniem Kierowca.pl zrealizowano film edukacyjny propagujący zasady bezpiecznej podróży środkami komunikacji autokarowej; film był prezentowany pasażerom przez przewoźników w autobusach wyjeżdżających w dłuższe trasy.
- We współpracy z Zachodniopomorską Wojewódzką Radą Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego realizowano program „Bezpieczny Rowerzysta”; w ramach którego edukowano dzieci i młodzież, z zasad bezpiecznego poruszania się rowerem oraz wręczano kierującym rowerami odblaskowe szelki, kamizelki oraz elementy do oznakowania roweru.
- W okresie wakacyjnym prowadzono działania pod nazwą „Bezpieczne wakacje” zapewniające bezpieczeństwo w ruchu drogowym, w szczególności bezpieczeństwo dzieci i młodzieży.
- Prowadzono wzmożone działania na drogach w ramach akcji profilaktycznych: Pasy, Niechronieni, Prędkość, Truck, Bus, Alkohol i Narkotyki, Bezpieczny weekend.
- Prowadzono akcję „Mamo, Tato przypnij mnie!”, celem której było zwiększenie bezpieczeństwa wśród dzieci i młodzieży poprzez uświadamianie konieczności korzystania z urządzeń do przewozu dzieci.
- Realizowano program „Ekologiczny kierowca”, którego celem było propagowanie bezpiecznych zachowań na drodze min. prawidłowa eksploatacja pojazdu, uświadamienie wpływu korzystania z pojazdów mechanicznych na środowisko.

Województwo wielkopolskie

W zakresie zapewnienia bezpieczeństwa w ruchu drogowym działania koordynował Wydział Ruchu Drogowego Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu. Podjęto następujące inicjatywy:

- „Bezpieczne Wyjazdy” - działania kontrolne na drogach, połączone z szeroko zakrojoną akcją informacyjną dotyczącą przewozu dzieci i młodzieży.
- Kontynuowano współpracę z Krajowym Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Warszawie (KCBRD). Dzięki tej współpracy możliwe było przeprowadzenie kampanii profilaktycznych: „Zwolnij – zanim będzie za późno”, „Zmień opony na zimowe” oraz „Idź tak, abyś doszedł”. Wyprodukowano również film edukacyjny pt. „Zabójcy”.
- II Międzynarodowa Konferencja „Bezpieczeństwo na drogach województwa wielkopolskiego”. Konferencja odbyła się na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich, a udział w niej wzięli przedstawiciele KGP, komend wojewódzkich, samorządowcy województwa wielkopolskiego oraz przedstawiciele szeregu instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo ruchu drogowego.
- Program działań profilaktycznych pn. „Słońce na drodze” – to program poprawy bezpieczeństwa najmłodszych na drogach, który jest częścią akcji „Podaruj dzieciom słońce”. Organizatorem działań byli: Procter&Gamble, Navo PGD, agencja „Data Solutions” oraz Policja. Polegał on m.in. na przekazaniu dzieciom klas I-III wytypowanych szkół podstawowych leżących w najbardziej niebezpiecznym komunikacyjnie rejonie, kamizelek odblaskowych.

Bezpieczeństwo w działalności gospodarczej

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

W ramach przedmiotowego obszaru:

- realizowano założenia pilotażowego programu pn. Bezpieczeństwo w biznesie, w tym m.in. nawiązano współpracę z Brytyjsko-Polską Izbą Handlową (BPCC) w celu wypracowania modelowych rozwiązań wdrażania programów prewencyjnych dla przedsiębiorców oraz cudzoziemców przebywających i pracujących w Polsce;

- współpracowano z Polską Organizacją Handlu i Dystrybucji na rzecz poprawy bezpieczeństwa w sieciach handlowych;
- nawiązano współpracę z Komitetem bezpieczeństwa biznesu działającym przy Krajowej Izbie Gospodarczej.

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI

Na etapie prac wewnątrzresortowych znajduje się projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny, mający na celu zmianę zakresu normowania art. 305 k.k. polegającego na utrudnianiu i uniemożliwianiu przetargu publicznego, w taki sposób by jego zakresem objęte były także inne niż przetarg publiczny, postępowania o uzyskanie zamówienia publicznego.

W ramach tego projektu przygotowywana jest również zmiana trybu ścigania, na publiczno-skargowy w przypadku utrudniania i uniemożliwiania postępowań o uzyskanie zamówienia publicznego, gdy zamawiającym jest jednostka samorządu terytorialnego. Powyższa inicjatywa obejmuje także zmianę zakresu normowania art. 297 k.k. i wyłączenie z jego zakresu części dotyczącej naruszenia autentyczności i rzetelności dokumentów przedkładanych w toku procedur uzyskiwania zamówienia publicznego i stworzenie w tym zakresie osobnej jednostki redakcyjnej, która obejmowała by ochroną prawidłowość procedur prowadzonych przez wszelkie podmioty, mogące prowadzić postępowania o uzyskanie zamówienia publicznego, a nie tylko te które dysponują środkami publicznymi.

Projekt został opracowany przy współdziałaniu Urzędu Zamówień Publicznych.

URZĘDY WOJEWÓDZKIE

Województwo łódzkie

Funkcjonariusze Policji komórek do zadań przestępczości gospodarczej dokonywali analizy stanu przestępczości w zakresie obrotu gospodarczego szczególnie w obszarze przestępczości skierowanej przeciwko interesom finansowym Unii Europejskiej, związaną z nielegalnym obrotem paliwami, wyrobami spirytusowymi i tytoniowymi, przestępczością bankową, ubezpieczeniową i giełdową oraz naruszającą prawa własności intelektualnej i przemysłowej, przestępczością komputerową, telekomunikacyjną oraz przestępczością związaną z patologią wśród funkcjonariuszy publicznych.

Jednostki terenowe woj. łódzkiego systematycznie prowadziły działania na rynkach i targowiskach, mające na celu ujawnienie i zatrzymanie osób wprowadzających do obrotu płyty z nagraniami fonograficznymi, programami komputerowymi, odzieżą z naniesionymi zastrzeżonymi znakami towarowymi, wyroby spirytusowe i tytoniowe bez polskich znaków akcyzy skarbowej.

W czasie spotkań z uczestnikami imprez, szkoleń, konferencji funkcjonariusze łódzkiej Izby przekazywali informacje odnośnie zasad obrotu towarowego z zagranicą oraz obowiązujących ograniczeń w przywozie i wywozie towarów ustanowionych m.in. ze względu na bezpieczeństwo życia i zdrowia obywateli, ochronę dóbr kultury, ochronę przyrody, ochronę praw własności intelektualnej, a także w spotkaniu ze stypendystami Fundacji Dzieło Nowego Tysiąclecia gdzie zaprezentowany został sprzęt wykorzystywany do kontroli nielegalnych towarów i w przedsięwzięciu pt. „*Własna firma krok po kroku*”, gdzie zaprezentowane zostały zasady prowadzenia działalności w zakresie przywozu i wywozu towarów oraz obrotu towarami akcyzowymi.

Województwo mazowieckie

Wspólne działania Komend Policji: Stołecznej i Wojewódzkiej ukierunkowane były na ograniczeniu zagrożeń występujących głównie w obrocie handlowym. Dążąc do osiągnięcia

założonych celów szczególny nacisk położono na właściwą organizację pracy policjantów, a także przeprowadzono szereg działań, m.in.:

- w ramach programu prewencyjnego „Strefa Bezpiecznych Usług”, którego celem była poprawa stanu bezpieczeństwa klientów placówek handlowo-usługowych i gastronomiczno-rozrywkowych poprzez edukację personelu oraz klientów,
- w zakresie zwalczania nielegalnego obrotu lekami, suplementami diety oraz innymi podobnymi specyfikami,
- ograniczenie przestępczości przeciwko rodzimym i obcym gatunkom flory.

Ponadto, kontynuowane były przedsięwzięcia mające na celu ograniczenie zagrożeń występujących w obrocie handlowym w postaci przestępczości intelektualnej, przemysłowej i sprzedaży wyrobów akcyzowych, nieoznaczonych znakami skarbowymi RP.

Skutecznie prowadzone działania doprowadziły do wszczęcia szeregu postępowań przeciwko sprawcom przestępstw oraz zabezpieczenia znacznej ilości mienia.

Województwo podlaskie

Podlaska Policja prowadziła stałą współpracę z Urzędem Kontroli Skarbowej, Izbą Celną, Strażą Graniczną, Państwową Inspekcją Pracy, Inspekcją Weterynaryjną w Białymstoku, Podlaskim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia, a ponadto z organizacjami pozarządowymi reprezentującymi twórców utworów audio-video w celu przeciwdziałania patologiom związanym z prowadzeniem działalności gospodarczej, a w szczególności wynikających z funkcjonowania szarej strefy w gospodarce.

W ramach edukacji młodzieży w zakresie bezpiecznego korzystania z Internetu i wynikających z niego zagrożeń oraz potencjalnych konsekwencjach prawnych dotyczących w szczególności oszustw dokonywanych za pośrednictwem sieci, pornografii oraz przestępczości komputerowej przeprowadzono prelekcje w szkołach podstawowych na terenie miasta Białegostoku. Przeprowadzono także szkolenie, przy współudziale funkcjonariuszy Wydziału d/w z Korupcją KWP oraz Prokuratury Okręgowej Białymstoku, pracownikom Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego. W Białymstoku. Przedmiotem szkolenia były aspekty związane z odpowiedzialnością karną związaną z ewentualnymi nieprawidłowościami wynikłymi podczas rozpatrywania i oceny projektów o przyznanie funduszy pomocowych Unii Europejskiej oraz wskazanie prawidłowych, zgodnych z prawem reakcji na propozycje przyjęcia korzyści w zamian za pozytywne rozpoznanie sprawy oraz skutecznych metod zapobiegania takim sytuacjom.

Województwo opolskie

Wydział dw. z Przestępstwami Gospodarczymi KW Policji w Opolu prowadził profilaktykę w zakresie bezpieczeństwa teleinformatycznego-informatycznego, poprzez zorganizowanie w 2009 r. konferencji „**Cyberprzestępczość XXI – ujawnianie, zwalczanie oraz działania prewencyjne**”. Ponadto ww. Wydział współdziałał z organizacjami rządowymi, pozarządowymi oraz podmiotami gospodarczymi w zakresie ujawniania, zwalczania oraz zapobiegania przestępczości.

Policjanci prewencji, w tym w szczególności dzielnicowi, na bieżąco w ramach spotkań profilaktycznych prowadzili z właścicielami firm, sklepów, oraz barów rozmowy próbując nakłonić ich do stosowania nowoczesnych form zabezpieczenia swojego mienia.

Województwo warmińsko-mazurskie

Do działań jakie podjęto w obszarze bezpieczeństwa w działalności gospodarczej zaliczyć można m. in.:

- W 2009 r. Wydział do Walki z Przestępczością Gospodarczą KWP w Olsztynie przeprowadził 10 kontroli stacji demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji, w tym 5 wspólnie z WIOŚ.

W 2009 r. WIOŚ przeprowadził 26 kontroli w 23 stacjach demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji, w tym kontrole na wniosek Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. W 12 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości.

Największym efektem działań Policji i WIOŚ-u jest znaczący wzrost podmiotów gospodarczych, które już mają zezwolenia na prowadzenie takiej działalności oraz spadek podmiotów nielegalnie działających w branży skupu w celach recyklingu (wiele podmiotów zlikwidowało swoją działalność lub ją zalegalizowało).

- Komputerowa ewidencja podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem paliwami ropopochodnymi („Platforma Paliw”). Celem zadania jest usprawnienie współdziałania instytucji zajmujących się zwalczaniem nieprawidłowości w obrocie paliwami, a także koordynacji oraz optymalizacji skuteczności działań kontrolnych. Został utworzony informatyczny system bazy danych o stacjach paliw ciekłych i przedsiębiorcach zajmujących się obrotem paliwami ciekłymi na terenie województwa warmińsko-mazurskiego pod nazwą „Platforma Paliw”.

Województwo zachodniopomorskie

Głównym koordynatorem i realizatorem działań podejmowanych w tym obszarze była Policja, która poszczególne zadania realizowała we współdziałaniu ze Strażą Graniczną, Izbą Celną, Inspekcją Handlową, Państwową Inspekcją Pracy, Wydziałem Legalności Zatrudnienia Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz strażami gminnymi/miejskimi. Zasadniczymi przedsięwzięciami realizowanymi w tym obszarze było:

- Prowadzenie działań kontrolno – porządkowych na bazarach, targowiskach, hurtowniach.
- Prowadzenie działań zmierzających do zorganizowania przejrzystej komunikacji między Policją, a przedsiębiorcami poprzez nawiązanie kontaktów z Północną Izbą Gospodarczą oraz stowarzyszeniami i zrzeszeniami skupiającymi przedsiębiorców, celem przygotowania i wydania „Poradnika Dobrego Przedsiębiorcy” zawierającego identyfikację zagrożeń i sposobów im przeciwdziałania, stosownych do charakteru prowadzonej działalności.
- Wdrażanie w jednostkach Policji programu pn. „Bezpieczny biznes”, w ramach którego opracowywane były zasady wymiany informacji i sposobu ich przekazywania.

Ochrona dziedzictwa narodowego

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

- w jednostkach Policji utworzono specjalistyczne komórki do zwalczania przestępczości przeciwko zabytkom, tj. w Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Łodzi we Wrocławiu, a także w Komendzie Stołecznej Policji utworzono etatowe struktury - kilkuosobowe zespoły do zwalczania przestępstw przeciwko zabytkom, umiejscowione w wydziałach kryminalnych. W pozostałych jednostkach wyznaczeni zostali koordynatorzy, którzy ze względu na niższą skalę zagrożenia tą przestępczością mogli realizować również inne zadania służbowe;
- dokonano realizacji szeregu spraw dotyczących problematyki przestępczości przeciwko zabytkom, w tym m.in. ograniczono nielegalny obrót zabytkami archeologicznymi w sieci Internet, między innymi dzięki współpracy z Krajowym Ośrodkiem Badań i Dokumentacji Zabytków oraz Allegro;
- Krajowy Zespół do walki z Przestępczością Przeciwko Dziedzictwu Narodowemu Biura Kryminalnego KGP koordynował przedsięwzięcia ukierunkowane na zwalczanie przestępstw przeciwko dziedzictwu narodowemu, a w szczególności monitorował trendy oraz systematycznie analizował skalę zagrożenia tego rodzaju przestępczością, wspomagał realizację spraw o znacznym stopniu skomplikowania;

- ujednolicono system wymiany informacji pomiędzy Policją a Generalnym Konserwatorem Zabytków poprzez dostosowanie bazy KSIP do Krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem, prowadzonego przez Ośrodek Ochrony Zbiorów Publicznych. Opracowano zakładkę „Dobra kultury”, którą wstępnie przetestowano. Zakładka ta jest gotowa do wprowadzenia do KSIP.

PAŃSTWOWA STRAŻ POŻARNA

W zakresie ochrony dziedzictwa narodowego podjęto następujące działania:

- kontrole obiektów zabytkowych pod względem zabezpieczenia przed pożarem – monitoring pożarowy,
- ćwiczenia koordynujące współdziałanie służb w zabytkowych obiektach sakralnych i muzealnych,
- ocena spełnienia wymagań ochrony przeciwpożarowej i zabezpieczenia przed kradzieżami, pouczenia właścicieli lub zarządców obiektów na temat poprawy bezpieczeństwa poprzez wykorzystanie nowoczesnych środków zabezpieczeń przed pożarem, np. stałe mgłowe urządzenia gaśnicze,
- akcja kontrolna w budynkach starej zabudowy mieszkaniowej – nieprawidłowości (m.in. zbyt wąskie drogi ewakuacyjne, zły stan instalacji elektrycznej, popękane przewody, utrudniony dojazd do posesji, drewniane schody i stropy itd.),
- podłączenie systemu sygnalizacji pożarowej w kolejnych obiektach,
- usprawnianie i rozszerzanie systemu monitorowania obiektów,
- wydanie broszurki informacyjnej na temat zabezpieczeń obiektów sakralnych przed kradzieżą i pożarem do rozpropagowania jej w parafiach,
- szkolenia dotyczące ochrony dóbr kultury (aspekty prawne, problematyka ochrony przeciwpożarowej).

MINISTERSTWO KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

W obszarze OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO, w ramach wsparcia realizacji zadań wyszczególniono między innymi systematyczne zwracanie uwagi podległym jednostkom i instytucjom na podnoszenie stanu ochrony dziedzictwa narodowego oraz realizację Narodowego Programu Kultury „Ochrona zabytków i dziedzictwa narodowego na lata 2004 – 2013”.

W zakresie zwracania uwagi na podnoszenie stanu ochrony dziedzictwa narodowego, istotną rolę odegrał Kongres Kultury Polskiej, który we wrześniu 2009 odbył się w Krakowie. Systemowi ochrony dziedzictwa kulturowego w Polsce zostało poświęcone osobne sympozjum. Rozpoczęło się ono od prezentacji zamówionego przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego raportu o systemie ochrony dziedzictwa kulturowego. W raporcie zawarto szereg postulatów, między innymi stworzenie alternatywnych pozabudżetowych mechanizmów finansowania ochrony dziedzictwa, w analogii do istniejącego w Polsce systemu ochrony środowiska naturalnego oraz ratyfikację międzynarodowych konwencji w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego. Niektóre postulaty były niezwykle istotne dla poszerzania świadomości konieczności ochrony dziedzictwa narodowego, np. propozycja podjęcia prac nad kompleksowym systemem edukacji na rzecz dziedzictwa, pojmowanej przede wszystkim jako wychowanie w poszanowaniu tradycji i wartości jej świadectw oraz nauka o skutecznym zarządzaniu zasobami dziedzictwa, a także wspieranie przez państwo aktywnej partycypacji społeczeństwa obywatelskiego w procesie ochrony zabytków i opieki nad nimi, zwłaszcza poprzez wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych.

Postulaty zawarte w raporcie oraz przedstawione na Kongresie Kultury Polskiej stanowią stałą perspektywę działania Ministerstwa, a podnoszenie wagi problemu, jakim jest system ochrony dziedzictwa kulturowego w Polsce, bez wątpienia pozostaje jednym z istotnych elementów tych działań.

W kontekście działań na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego nie należy zapominać, że nie stanowi ono jedynie pasywnego zasobu, ale aktywny potencjał kultury, który wywiera niemały wpływ także na inne dziedziny. Akcent należy dzisiaj położyć nie tylko na zachowywanie dziedzictwa dla obecnych i przyszłych pokoleń, ale na jego jak najpełniejsze udostępnianie i upowszechnianie, także wśród grup społecznych, które dotąd były z tego doświadczenia wyłączone. Nowe media i rozwiązania technologiczne umożliwiają zupełnie nowy model prezentacji zasobów kulturowych, a także ich nowe twórcze wykorzystanie.

Narzędziem realizacji Narodowego Programu Kultury „Ochrona zabytków i dziedzictwa narodowego na lata 2004 – 2013” jest między innymi Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Dziedzictwo kulturowe”. Na Program ten, w ramach pięciu priorytetów: "Ochrona zabytków", "Rozwój instytucji muzealnych", "Ochrona dziedzictwa narodowego poza granicami kraju", "Tworzenie zasobów cyfrowych dziedzictwa kulturowego" oraz "Ochrona dziedzictwa kultury ludowej" – przeznaczono w 2009 roku ponad 80 milionów złotych. Do zapewnienia bezpieczeństwa dobrom kultury narodowej przyczyniają się przede wszystkim: dofinansowywana w ramach priorytetu „Ochrona zabytków” konserwacja i rewaloryzacja zabytków oraz dofinansowywana w ramach priorytetu „Rozwój instytucji muzealnych” modernizacja sal wystawienniczych, a także konserwacja i zabezpieczanie obiektów. Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Dziedzictwo kulturowe” priorytet 1 „Ochrona zabytków” przewiduje możliwość dofinansowania zabezpieczenia przeciwpożarowego i antywłamaniowego zabytków wpisanych do rejestru zabytków. Zespół sterujący zarekomendował Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego 37 wniosków dotyczących tego zakresu prac na łączną kwotę 3 353 000 zł.

Należy również wspomnieć, że Ośrodek Ochrony Zbiorów Publicznych - instytucja kultury podległa Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego - został powołany głównie w celu przeciwdziałania przestępczości przeciwko zabytkom (m.in. kradzieże, podpalenia, nielegalny wywóz zabytków za granicę). Ponadto, z ramienia Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego został wyznaczony pracownik do udziału w pracach Zespołu Koordynującego Program „Razem bezpieczniej” oraz Grupy Roboczej obszaru 5: „Ochrona dziedzictwa narodowego”. W wyniku prac tych zespołów utworzona została lista rankingowa (rekomendacyjna) projektów, obejmująca 37 pozycji, w tym cztery z obszaru „Ochrona dziedzictwa narodowego”. Projekty te dotyczą zabezpieczenia przeciwpożarowego i antywłamaniowego obiektów zabytkowych, zabezpieczenia zbiorów muzealnych oraz działań edukacyjnych dotyczących ochrony zabytków.

W ramach realizacji zadań programu „Razem bezpieczniej” instytucje kultury podległe MKiDN w 2009 roku kontynuowały szereg działań i inicjatyw zwiększających bezpieczeństwo, wpisujących się w zakres programu. Działania te dotyczyły głównie dwóch obszarów – bezpieczeństwa w miejscach publicznych (jakimi są instytucje kultury) oraz ochrony dziedzictwa narodowego (instytucje administrujące zabytkowym mieniem, w tym między innymi, posiadające zabytkowe siedziby, posiadające i udostępniające zabytki ruchome, dzieła sztuki, zabezpieczające materiały archiwalne i filmowe).

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ (ŻANDARMERIA WOJSKOWA)

Podczas zajęć profilaktycznych w placówkach oświatowych oraz jednostkach wojskowych przedstawiano również problemy dotyczące tematyki ochrony obiektów dziedzictwa narodowego. Podnoszono poziom wiedzy uczestników spotkań z zakresu konsekwencji prawnych w przypadku niszczenia tych obiektów. Ponadto w ramach tych zajęć omawiano, założenia programu Ministra Obrony Narodowej „Tradycja zobowiązuje”, którego najważniejszym celem jest upowszechnianie historii i tradycji oręża polskiego.

W ramach ochrony dziedzictwa narodowego przeprowadzono 60 narad i spotkań. Na bieżąco kontynuowano współdziałanie z Wojewódzkimi Konserwatorami Zabytków.

URZĘDY WOJEWÓDZKIE

Województwo lubuskie

Dzięki zakupowi urządzenia do znakowania obiektów ruchomych, skatalogowano wiele cennych ruchomych obiektów zabytkowych na terenie wyznaczonych parafii. Fundacja „Contra Crimen” (realizator programu) wraz z Wydziałem Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Gorzowie Wlkp., w 2009 r., dokonała kontroli w następujących dekanatach: Zielonogórskim, Gorzowskim, Międzyrzeckim, Pszczewskim, Świebodzińskim, Dreźnieckim (Ośno Lubuskie, Rokitno, Bledzew, Dietrichowicach, Miodnicy, Radoszynie, Studzionka, Chróścik, Wieprzyce). Sfotografowano i oznakowano około 200 obiektów ruchomych, które zostały wskazane przez Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Z kontroli zostały sporządzone protokoły „antywłamaniowa ochrona budynku”.

Województwo łódzkie

W zakresie ochrony zabytków w regionie łódzkim szczególną uwagę objęte zostały najbardziej zagrożone obiekty drewniane. Przeprowadzono 24 kontrole stanu zabezpieczenia obiektów zabytkowych ruchomych i nieruchomych oraz archeologicznych. W wyniku kontroli stwierdzono szereg nieprawidłowości z zakresu stanu zabezpieczenia kontrolowanych obiektów. W oparciu o dokonywaną analizę ryzyka, funkcjonariusze Izby Celnej w Łodzi prowadzili w minionym roku kontrole na potencjalnych trasach nielegalnego przemieszczania zabytków, w tym kontrole pojazdów poruszających się na drogach województwa łódzkiego, kontrole bagaży pasażerów podróżujących autokarami i pociągami na trasie wschód - zachód, a także kontrole bagaży pasażerów przylatujących i wylatujących z łódzkiego lotniska.

Województwo podlaskie

Wdrożono procedury postępowania pomiędzy wojewódzkim urzędem ochrony zabytków, a Służbą Celną i Podlaskim Oddziałem Straży Granicznej na wypadek wywozu i wwozu zabytków ruchomych, a także zabytkowych pojazdów. W strukturach Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Białymstoku zostali wyznaczeni pracownicy odpowiedzialni za kontakty w sprawie tych zabytków. Przeprowadzono szkolenia:

- Księży proboszczów w zakresie: „Ochrona obiektów przed włamaniami i pożarem oraz w sprawach bezpiecznych zachowań w chwili zagrożenia życia i mienia”.
- Funkcjonariuszy Izby Celnej w Białymstoku w zakresie: „Rozpoznawanie zabytków archeologicznych”.

Województwo lubelskie

- Wypracowany został system szybkiego reagowania i przepływu informacji w sprawie skradzionych oraz poszukiwanych zabytków.
- Wydział Prewencji KWP w Lublinie wspólnie z przedstawicielami Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz specjalistów wytypowanych przez Ośrodek Ochrony Zbiorów Publicznych przeprowadził szkolenie dla specjalistów prewencji kryminalnej oraz administratorów obiektów sakralnych, mające na celu przybliżenie systemów zabezpieczeń obiektów oraz projektowania bezpiecznych przestrzeni – „Policja w ochronie zabytków sakralnych”.

Województwo śląskie

Z uwagi na fakt, że na terenie województwa śląskiego większość zabytków to obiekty sakralne, nawiązano współpracę z przedstawicielami kościoła katolickiego. W wyniku podjętej współpracy zorganizowano i przeprowadzono dwa szkolenia dla administratorów zabytkowych obiektów sakralnych znajdujących się na terenie Archidiecezji Katowickiej i Diecezji Bielsko – Żywieckiej. Zajęcia obejmowały poniższe tematy:

- „Object ID System – metoda katalogowania zabytków ruchomych” - Komenda Wojewódzka Policji w Katowicach;
- „Zabezpieczenia przeciwpożarowe obiektów sakralnych” - Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach;
- „Zasady obowiązujące przy wywozie i przywozie obiektów zabytkowych z i na terytorium RP” - Śląski Oddział Straży Granicznej w Raciborzu;
- „Obowiązki właściciela i zarządcy obiektu budowlanego wynikające z przepisów prawa budowlanego” –Wojewódzki Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Katowicach;
- „Źródła pozyskiwania unijnych środków na ochronę zabytków sakralnych” - Śląskie Centrum Dziedzictwa Narodowego;
- „Ogólne zasady problematyki ochrony obiektów sakralnych” – Izba Systemów Alarmowych.

Województwo pomorskie

Grupa „Ochrona dziedzictwa narodowego” działająca w ramach rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „ Razem bezpieczniej” przygotowała broszurkę informacyjną na temat zabezpieczeń obiektów sakralnych przed kradzieżą i pożarem. opracowano wspólnie

z Komendą Wojewódzką Policji oraz Izbą Celną dokumentację fotograficzną zabytków zgromadzonych w 7 drewnianych kościołach wyznaczonych programem na terenie województwa pomorskiego. Przeprowadzono również dwa szkolenia dotyczące ochrony dóbr kultury, w Komendzie Powiatowej Policji w Starogardzie Gdańskim oraz Komendzie Powiatowej Policji w Tczewie. W trakcie szkolenia omówiono zagadnienia dotyczące:

- międzyinstytucjonalnych inicjatyw w celu ochrony zabytków znajdujących się na terenie województwa pomorskiego,
- aspektów prawnych w świetle ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- ochrony dziedzictwa archeologicznego,
- działań organów celnych w zakresie ochrony dóbr kultury, oraz problematyki ochrony przeciwpożarowej w obiektach zabytkowych.